M
III - 35.

SUUM · CUIQUE
IEHOVA JIREH
Sr. Archibald Grant of Monymoske Bart.

THE UNIVERSITY
OF ILLINOIS
LIBRARY
881
L6.X.Le
1536

F Panton

Nº 171

0-4-0

Sir Archibald Grant of Monymusk — N° 171

Luciani dialogi

ALIQVOT PER D. ERAſmũ verſi, ac à Nicolao Buſcoducẽſi, ſuccinctis pariter & eruditis ſcholiis explanati. Acceſſerunt & his aliquot alii Luciani dialogi mirè feſtiui, eodẽ Eraſmo Roterodamo interprete.

TERTIA EDITIO AB authore recognita.

PARISIIS.
Ex officina Roberti Stephani.
M. D. XXXVI.

881
16.X Le
536

HIERONYMO BVSLIDIANO PRAEPOSITO ARIENSI CONSILIARIO REGIO ERASMVS ROTERODAMVS S. P. D.

RVMOR iamdudum hîc perſeuerat acerbior quàm vt verum eſſe libeat credere, ſed conſtantior tamen, quàm vt vanus credi poſſit, PHILIPPVM principem noſtrum è viuis exceſſiſſe. Quid querar mi Buſlidiane, quid vociferer, quem incuſem hominúmve, Deúmve? Quæ cõploratio tam Tragica, quæ huic tam atroci vulneri ſufficiat? Nimio, heu nimio conſtitiſtis Hiſpaniæ, quæ quidem primum Frãciſcum Buſlidianum Archiepiſcopum Bizõtinum nobis ademiſtis: neque tanti viri iactura contentæ, principem etiam eum abſorbuiſtis, quo (ſi viuere modo licuiſſet) nihil vnquã habuit hic orbis neque maius neque melius. Quãquam quid, quæſo, ſupererat etiam adoleſcenti, niſi vti iam ipſe ſeſe ſuperaret? Sed ô dirum fortunæ ludum, ô nouam fatorum inuidentiam, ô mors quàm iniqua, tam etiam inuida, vt ſemper præſtantiſſima quæque quàm ocyſſime tollis è medio, vixque oculis oſtenſa protinus ſubducis. Cuius ego vicem hic potiſſimum deplorem? MAXIMILIANI ne patris, qui tali ſit orbatus filio, quem vnum multis etiam imperiis anteponebat? an liberorum magis, quibus ætate tam immatura, tam pius ſit ereptus pater? An patriæ potius, cui de chariſſimo principe tam ſerum gaudium, tam præproperus contigerit luctus? An orbis demum vniuerſi, cui tam ſingulare lumen ſit ademptum, ídque tam ante diem? Hoc nimirum hoc tempeſtas illa fatalis, qua medio è curſu in Britanniam depulſus eſt, portendebat, videlicet fatis illum palàm ab Hiſpania reiicientibus. Equidem Panægyrico qualicunque laudaui iuuenem. Tum autem bone deus, quot mihi Panægyricos, quàm copioſos pollicebar? Et en repente commutatis rebus, epitaphium paro miſer: eamus nunc nos homunculi, & fortunulis noſtris

939599

fidamus, quum eos etiam pro ſua libidine mors rapiat, quos quamdiutiſſime viuere tantopere omnium refert. Sed quid ego mi Hieronyme, dum meo indulgeo dolori, tuum exulcero? Quod reliquum eſt, precor vt ſuperi propitii liberis paternam quidem fœlicitatē, ſed cū diui FREDERICI viuacitate copulatā, largiantur. Tibi itē in moderandis illis fraternos ſucceſſus: ſed vitam fraterna diuturniorem. Literis his (ne ad tantum, támque doctum amicū nullo literario munuſculo comitatæ venirent) dialogos aliquot Luciani, comites addidi: quos pauculis his diebus, dum obſidionis metu Florentiam profugeremus, Latinos feci: hoc nimirum agens, ne nihil agerem. Nam in præſentia quidem in Italia mirè frigēt ſtudia, feruent bella. Summus Pōtifex Iulius belligeratur, vincit, triumphat, planéque Iulium agit. Vale, & ampliſſimo patri Nicolao Ruterio epiſcopo Atrebatēſi etiā atque etiam Eraſmum commendato. Bononiæ x v. Calendas Decembres. M. D. VI.

Cnemonis ac DAMIPPI DIALOGVS.

CNE.

HOC ILLVD EST QVOD vulgo dici conſueuit, Hinnulus leonem. D. Quid iſtuc eſt quod tecum ſtomachare Cnemon? C. Quid ſtomacher rogas? Equidem hæredem reliqui quendam præter animi ſentētiā, videlicet aſtu deluſus miſer, iis, quos maximè mea cupiebam habere, præteritis. D. Sed iſtuc quinā euenit? C. Hermolaum nobilem illum diuitem, quum orbus eſſet, imminente morte captabam, aſſidens atque inſeruiens. Neque ille grauatim officium meū admittebat. At interim illud quoque mihi viſum eſt ſcitum conſultúmque, vt teſtamentum proferrem ac publicarem, quo illum rerum mearum in ſolidum hæredem inſtitueram, nimirum vt ille viciſſim idem faceret, meo prouocatus exemplo. D. At quid tandem ille? C. Quid ille ſuo in teſtamento ſcripſerit, id quidem ignoro. Cæterum ego repentè atque inſperato è vita deceſſi, tecti ruina oppreſſus. Et nunc Hermolaus mea poſſidet, lupi cuiuſpiam in morē, ipſo hamo cum

eſca pariter auulſo. D. Imò non eſcam modo cum hamo, quinetiam te quoque piſcatorẽ ſimul abſtulit. Itaque technam iſtam in tuum ipſius caput ſtruxeras. C. Sic apparet, ídque adeo deploro.

Hinnulus leonem. HINNVLVS LEONEM, ſubaudi cepit, vicit, prouocat, aut ſimile aliquid. Hoc adagio pulchrè vtimur, quum fortiorem ſuperari à debiliori, aut indoctum certare cũ doctiſſimo ſignificare voluerimus, vt in prouerb. Chiliade I. docet D. Eraſmus, Græcè Latinéque iuxtà doctiſſ. Eſt autem hinnulus, teſte Valla, ceruorum, capreolorum, damarum, leporum, ſimiliúmque animaliũ filius.

Rogas. ROGAS, id eſt interrogas, nam rogare pro interrogare vſitatum eſt. Inde rogatio, & rogatiuncula, interrogatiuncula.

Præter. Sententia. PRAETER ANIMI SENTENTIAM, id eſt contra voluntatem & deſyderium, nam præter interdum pro contra capitur: & ſententia voluntatem, animíque arbitrium aliquando ſignificat: & idem eſt, ex animi ſententia, & ex ſententia, ſine genitiuo animi.

Aſtu. ASTV, id eſt aſtutia & calliditate. Terẽtius in Eunucho, Quòd ſi aſtu rem tractauit.

Inſeruire. Seruire. INSERVIENS, id eſt obſequens, & quaſi ſeruientis officium præſtans. Nam ſeruire propriè eſt ſeruorum: inſeruire, amicorum.

Scitus. SCITVM, id eſt vafrum & egregie bellum.

Conſultus. CONSVLTVMQVE, id eſt ſapientiæ plenum.

In ſolidum. IN SOLIDVM, integre, & omniũ bonorum meorũ hæredẽ.

Hamus. Hamiotæ. HAMVS, inſtrumẽtum quo piſces capiũtur vnco in eſca latente: à quo piſcatores hamiotæ nominantur.

Techna. ITAQVE TECHNAM ISTAM, &c. Adagium eſt quo vtendum erit, quum dolus in alterum excogitatus, in caput authoris redit. Et τέχνη dicitur à noſtris ars ſeu fallacia. Terentius, Parmenonis tam ſcio eſſe hãc technã, quàm me viuere. IN TVVM CAPVT, id eſt in exitium & tuam ipſius perniciem reperiſti.

Zenophantæ & Callidemidæ dialogus.

ZEN.

AT tu Callidemides, quo pacto interiſti? Nam ipſe quemadmodum Diuiæ paraſitus quum eſſem, immodica ingurgitatione præfocatus fuerim, noſti: aderas enim morienti. C. Aderam Zenophantes. Porrò mihi nouum quiddam atque inopinatum accidit. Nam tibi quoque notus eſt Ptœodorus ille ſenex. Z. Orbum illum dicis, ac diuitem, apud quem te aſſiduè verſari conſpiciebam? C. Illum ipſum ſemper captabam, colebámque: id mihi pollicens fore, vt meo bono quàm primum moreretur. Verum quum ea res in longum proferretur, ſene videlicet vel vltra Tithonios annos viuente: compendiariam quandam excogitaui viam, qua ad hæreditatem peruenirem. Siquidem empto veneno, pocillatori perſuaſeram, vt ſimul atque Ptœodorus potum poſceret (bibebat autem prolixius) præſentius in calicem iniiceret, haberétque in promptu, porrecturus illi. Quod ſi feciſſet, iureiurando confirmabam me illum manumiſſurum. Z. Quid igitur accidit? nam inopinatum quiddam narraturus mihi vidêris. C. Vbi iam loti veniſſemus, puer duobus paratis poculis, altero Ptœodoro, cui venenum erat additum, altero mi-

hi: neſcio quo modo errans mihi venenum, Ptœodoro porrexit innoxium. Mox ille quidē bibit: at ego protinus humi porrectim ſtratus ſum, ſuppoſititium videlicet illius loco funus. Quid hoc? Rides Zenophanta? Atqui non conuenit amici malis illudere. Z. Rideo profectò: nam eleganter ac lepidè tibi hæc res euênit. Porrò ſenex ille quid interim? C. Primùm ad caſum ſubitum atque inexpectatum ſanè conturbatus eſt. Deinde ſimul atque intellexit id quod acciderat, puta pocillatoris errore factum, riſit & ipſe. Z. Rectè ſané. Tametſi non oportuit ad compendium illud diuertere: ſiquidem veniſſet tibi populari vulgatáque via tutius certiúſque, etiam ſi paulò ſerius.

At. AT, incœptiua eſt particula ad ornatum pertinens. Naſo in Triſtib. ita exorſ⁹ eſt epiſtolā, At mea ſint proprio quāuis mœſtiſſima caſu Pectora, pro ſenſu facta ſerena tuo. Paraſitus. PARASITVS dicitur qui aliorum menſas ſequitur, homo cibo ventríque deditus, cuius gratia nihil nō patitur & facit. Orbus. ORBVS dicitur quicunque re aliqua chara priuatus eſt, & propriè parens amiſſis liberis: filius etiam priuatus parētibus, orbus dicitur. CAPTABAM IPSVM, id eſt blanditiis eius hæreditatē venabar & appetebā. Tithonus. TITHONVS, Laomedontis filius, & Priami frater ab Aurora dilectus, & raptus fuit, ex qua filium Memnonē genuit. Cûmq; longiſſimā optaſſet vitam, & obtinuiſſet, poſtea in cicadam verſus eſt. Tithonii anni. Inde TITHONIOS annos pro longa viuacitate pulchrè vſurpamus.

COMPENDIARIAM VIAM, id eſt breuē & expeditam. Cicero in ſecundo Offic. Socrates hāc viam ad gloriam proximam, & quaſi compēdiariam eſſe dicebat. Compendium, breuitas, ſeu breuis via. POCILLATOR, vocabulo perquàm eleganti dicitur poculorū miniſtrator ſiue pincerna. PRAESENS VENENVM, potēs, efficax, quod ſtatim operatur. IN PROMPTV. Promptu tātum in ablatiuo legitur. Habere in prōptu, eſt habere paratum. ſed promptus, a, um, idē eſt quod ad agendū paratus. MANVMITTERE, eſt ſeruo libertatem donare. dominus enim dū ſeruū manumitteret, capiti eius manū imponebat, ipſúmque vertebat dicēs, Eſto liber. Perſius, Heu ſteriles veri, quibus vna Quiritē Vertigo facit. PORRECTIM aduerbiū, *Tout eſtendu*.

Cōpendiarius. Pocillator. Præſens venenum. Promptu. Manumittere. Porrectim.

Menippi & Tantali dialogus. ME.

QVID eiulas ô Tantale, aut quid tuam deploras fortunā, ſtagno imminens? T. Quoniam ſiti enecor Menippe. M. Vſqueadeò piger es atque iners, vti non vel pronus incumbens bibere noris, vel caua vola hauriens? T. Nihil profecero ſi procumbam: refugit enim aqua ſimulatque me propius admoueri ſenſerit. Quòd ſiquando hauſero, oríque coner applicare, prius effluxit quàm ſumma rigem labia. Atque inter digitos effluens aqua, haud ſcio quo modo rurſus manum meam aridam relinquit. M. Prodigioſum quiddam de te narras Tantale. Verùm dic mihi iſtuc ipſum, quorſum opus eſt bibere, quum corpore careas? Nam illud

quod eſurire poterat, aut ſitire, in Lydia ſepultum eſt. Cæterum tu quum ſis animus, quinam poſthac aut ſitire queas, aut bibere? T. Atqui hoc ipſum ſupplicii genus eſt, vt anima, perinde quaſi corpus ſit, ita ſitiat. M. Age:hoc ita habere credamus,quandoquidem affirmas te ſiti puniri. At quid hinc acerbi tibi poterit accidere? Num metuis ne potus inopia moriare? At equidem haud video alteros inferos, ſiquis hos relinquat,neque locum alium in quem morte demigret quiſpiam. T. Rectè tu quidem dicis: verum hoc ipſum ſupplicii genus eſt, ſitire quum nihil ſit opus. M. Deſipis Tantale, & vti verum tibi fatear, nõ alio potu videris egere, quàm veratro mero. Nam diuerſum quiddam pateris, iis quos canes rabioſi momorderint, vt qui non aquá, quemadmodum illi,ſed ſitim horreas. T. Ne veratrum quidem recuſarim bibere Menippe, ſi liceat modo. M. Bono es animo Tantale, certum habens, nunquam fore, vt vel tu, vel reliquorum manium quiſpiam bibat:neque enim fieri poteſt. Quanquam non omnibus quemadmodũ tibi, pœna adiudicata eſt vt ſitiant,aqua illos non expectante.

Tantalus. TANTALVS, Iouis ex Plote nympha filius, & rex Phrygũ fuit,qui diis Pelopen filiũ epulãdum appoſuit. ob quod facinus in infernum à Ioue detruſus, hac pœ-

na afficitur, vt cum ſit vſque ad mentũ in lympidiſſima aqua demerſus, & ſupra naſum arbor redolẽtib9 pomis dependeat: ſiti tamẽ & fame crucietur. Ouidius in Ibin,
Poma pater Pelopis præſentia quærit, & idem
Semper eget liquidis, ſemper abundat aquis. PRONVS, flexus in faciem. VOLA, media pars manus vel pedis concaua. SIMVLATQVE, vel ſimulac, id eſt ſtatim, tum, poſtquã. LYDIA, regio eſt minoris Aſiæ, Phrygiæ ab exortu vicina. VERATRVM, herba eſt quæ alio nomine dicitur elleborũ: eiũſque genera ſunt duo, album & nigrum, & Plinio teſte vtrunque cum ad alia multa, tum ad melancholiam remedium eſt efficax. vnde prouerbió qui parum animo conſtat ſiue inſanit, elleboro opus habere dicitur: & elleborũ bibere ſiue elleboro ſe purgare iubetur. DIVERSVM QVIDDAM, &c. de hoc Plinius libro 11. cap. 25, Inſanabilis ad hoſce annos fuit rabidi canis morſus, pauorẽ aquæ potúſque omnis afferens odiũ. MANES dicuntur animæ mortuorum, & dii inferi.

Pronus. Vola. Simulatq;. Lydia. Veratrum. Elleborum. Manes.

Menippi ac Mercurii dialogus. MEN.

A T vbinam formoſi illi ſunt, ac formoſæ Mercuri? Ducito me, docetóque, vtpote recens huc profectum hoſpitem. MER. Haud mihi licet per otium Menippe, quin tu iſthuc ipſo è loco dextrorſum oculos deflecte. Illic & Hyacinthus eſt & Narciſſus ille, & Nireus, & Achilles, & Tyro, & Helena, & Læda: breuiter quicquid eſt veterum formarum. MEN. Equidem præter oſſa nihil video caluariáſq; carnibus renudatas, inter quæ omnia nihil ſit omnino diſ-

criminis. MER. Atqui hæc ſunt quæ poetæ cuncti mirantur ac celebrant, oſſa ſcilicet quæ tu vidêris contemnere. MEN. At Helenam ſaltem mihi commonſtra. Nam ipſe quidem haud queam dignoſcere. MER. Hæc videlicet caluaria Helena eſt. MEN. Et huius ſcilicet oſſis gratia, mille naues ex vniuerſa Græcia, acto delectu, ſunt impletæ, tantáque tum Græcorum, tum barbarorum multitudo conflixit, tot vrbes ſunt euerſæ? MER. Cæterũ Menippe non vidiſti mulierem hanc viuam: quod ſi feciſſes, forſan diceres tu quoque vitio dandum non eſſe,

Pro tali muliere diu tolerare labores. Alioqui ſiquis flores etiã arefactos marcidóſque contempletur, poſteaquam coloris decus abiecerint, deformes nimirum videantur. At iidem, donec florent, colorémque obtinent, ſunt ſpecioſiſſimi. MEN. Proinde illud iam demiror Mercuri, ſi Græci non intellexerunt, ſeſe pro re vſqueadeò momentanea, quǽque tam facilè emarceſceret, elaborare. MER. Haud mihi vacat tecum philoſophari: quare delecto loco, vbicũque velis, proſterne temet, ac recumbe: mihi iam aliæ ſunt traducendæ vmbræ.

Recens. Hyacinthus.

RECENS, id eſt recẽter, nomẽ pro aduerbio. Virgil. Sole recens orto. HYACINTHVS puer fuit formoſiſſimus ab Apolline adamatus, quem cũ ille imprudens

diſco necaſſet,in florem rubrum vertit,qui etiam vocatur hyacinthus. NARCISSVS,Cephiſi fluminis ex Lyriope nympha filius fuit, admodum formoſus: qui cum à multis nymphis amaretur, & omnes ſuperbè cõtemneret, tandẽ cum ſe in fonte conſpicatus eſſet, ſua ipſius forma captus contabuit, & in florem purpureum mutatus eſt. ACHILLES,Pelei & Thetidis nymphæ filius, robore & forma præter cæteros Græcos inſignis. Narciſſus. Achilles.

TYRO formoſiſſima fuit nympha, Salmonei filia,ab Enipeo Theſſaliæ fluuio adamata,& à Neptuno cõpreſſa,peperit Peliam & Neleũ, teſte Homero II. Odyſſeæ, & Luciano in dialogo deorũ. LAEDA fuit Tyndari regis coniunx,cum qua Iuppiter in forma cygni cõcubuit,& illa duo oua protulit, ex quorum vno nati ſunt Pollux & Helena,ex altero Caſtor & Clytemneſtra. Tyro. Læda.

CALVARIA, caput mortui carne nudatum. DELIGERE eſt magis idoneum ad rem agendã ſecernere: ſed eligere refertur vel ad noſtrum commodum, vel illius qui eligitur, dignitatem. & dicimus ago delectum, & habeo delectũ. ALIOQVI ſine n litera ſcribẽdum eſſe præcipit Caper Grammaticus diligentiſſimus, & ſignificat interdum præterea. Caluaria. Deligere. Alioqui.

Menippi, Amphilochi, Trophonii diſceptatio. MEN.

VOS nimirum Trophoni atque Amphiloche quum ſitis mortui, tamen haud ſcio,quonam modo phanis eſtis donati, vatéſque credimini, ac ſtulti mortales deos eſſe vos arbitrãtur. T. Quid? an nobis igitur imputandum ſi per inſcitiam illi de mortuis huiuſmodi opinantur? M. Atqui non iſta fuiſſent opinati, ni vos tum quũ viueretis,eiuſmodi quædam portenta oſtentaſ-

ſetis,tanquam futurorũ fuiſſetis præſcii, quaſique prædicere potuiſſetis,ſiqui percontarentur. T.Menippe nouerit Amphilochus hic, ipſi pro ſeſe reſpondendum eſſe.Cæterum ego heros ſum, vaticinórque ſiquis ad me deſcenderit. At tu vidêre nunquam omnino Lebadiam adiiſſe:neque enim alioqui iſta non crederes. M.Quid ais?Equidem niſi Lebadiam fuiſſem profectus, ac linteis amictus offam ridiculè manu geſtans, per anguſtum aditum in ſpecum irrepſiſſem, nequaquá fieri potuiſſet,vt te defunctum eſſe cognoſcerem perinde atque nos, ſoláque præſtigiatura reliquos antecellere. Sed age per ipſam diuinandi artem quid tandem eſt heros? neque enim intelligo. T.Eſt quiddam partim ex homine, partim ex deo compoſitum. M.Nempe, quod neque ſit homo(quemadmodum audio)neque deus: verum pariter vtrunque. Ergo dimidia illa tui ac diuina pars quo nunc receſſit? T.Reddit oracula Menippe in Bœotia. M.Haud intelligo quid dicas Trophoni,niſi quòd illud plane video,te totum eſſe mortuum.

Fanum. FANVM templũ dicitur,ſiue à Fauno,qui,teſte Probo,primus conditor fuit. ſiue à fando: quia dum pontifex maximus templum dedicabat, certa verba fabatur.

Lebadia. LEBADIA, oppidum eſt antiquum in terra Bœotia, teſte Gellio libro 12.cap.5. Fuit autem in Lebadia an-

Trophoniũ antrũ. trum Trophoniũ, ita ab artifice cognominatum: quod

complures oraculi cauſa ſubire conſueuerant, ſacra ſtola amicti: placentáſque, quas lemuribus & ſerpentibus occurrentibus obiicerent, geſtantes. Prouerbialiter de homine vehementer triſti dicitur, In Trophonii antro vaticinatus eſt: quia olim creditũ eſt eum qui in Trophonii ſpecum deſcendiſſet, poſtea nunquam ridere: vt eleganter D. Eraſmus literatorum phœnix in Chiliade prima docet. OFFA appellatur omnis res, quæ in tumorem creſcit: vnde fruſta carnis, offas vocamus. Feſtus Pomp. offam porcinam cum cauda, offam penitam dicebat. PRAESTIGIATVRA, ars decipiendi & eludendi oculos per incantationem & agilitatem celeritate aut alio quouis modo. ORACVLVM, reſpõſum. BOEOTIA, regio eſt Europæ iuxta Atticã: in ea Thebæ ciuitas fuit non cedens Athenis claritate.

Offa.

Præſtigiatura.

Oraculũ.

Bœotia.

Charõtis, Menippi ac Mercurii dialog. CHA.

REDDE naulũ ſceleſte. MEN. Vociferare, ſiquidem iſthuc tibi voluptati eſt Charon. C. Redde inquã quod pro traiectione debes. MEN. Haudquaquam auferre queas ab eo qui non habeat. C. An eſt quiſquã qui ne obolum quidem habeat? MEN. Sítne alius quiſpiam præterea, equidem ignoro: ipſe certe non habeo. C. Atqui præfocabo te per Ditem impuriſſime, ni reddas. MEN. At ego illiſo baculo tibi comminuam caput. C. Num ergo te tam longo traiectu gratis tranſuexero? MEN. Mercurius meo nomine tibi reddat, vt qui me tibi tradiderit? MER. Belle mecum agatur

per Iouem, ſi quidem futurum eſt vt etiã defunctorum nomine perſoluam. C. Haud omittam te. MEN. Quin igitur vel huius gratia perge, vt facis, nauim trahere: quãquã quod non habeo quinã auferas? C. At tu neſciebas quid tibi fuerit apportandum? MEN. Sciebam quidẽ, verùm nõ erat. Quid igitur? num ea gratia erat mihi ſemper in vita manendum? C. Solus ergó gloriaberis te gratis fuiſſe tranſuectũ? MEN. Haud gratis, ô præclare: ſiquidem & ſentinam exhauſi, & remum arripui, & vectorum omnium vnus nõ eiulaui. C. Iſta nihil ad naulum, obolum reddas oportet: neque enim fas eſt ſecus fieri. MEN. Proinde tu me rurſum in vitam reuehe. C. Bellè dicis, nimirum vt verbera etiam ab AEaco mihi lucrifaciã. MEN. Ergo moleſtus ne ſis. C. Oſtende quid habeas in pera. MER. Lupinũ ſi velis, & Hecatæ cœnã. C. Vnde nobis hũc canem adduxiſti Mercuri? tum qualia garriebat inter nauigandum, vectores omnes irridẽs ac dicteriis inceſſens, vnúſque cantillans, illis plorãtibus? MER. An ignoras Charõ quem virum tranſuexeris? planè liberum, cuíque nihil omnino curæ ſit. hic eſt Menippus. C. Atqui ſi vnquam poſthac te recepero. MEN. Si receperis, ô præclare, ne poſſis quidem iterum recipere.

Pluralia fœminina ſunt, nugæ.

I.

In i, neutra ſunt: vt hoc Gummi, ſinápi.

Hi obliqui, omniũ generũ nominib9 adponũtur:

Frugi frugi vir, datiuus à frux.

Nauci nauci homo.

Nihili nihili homo.

Mancipi, genitiuus eſt nominis mãcipium. Inde mancipij, & per contractionem mancipi: duo enim ij coeunt in vnũ. Et dicitur res mãcipi, quaſi dicas res dominij: ſignificat enim rẽ propriam, & iure mancipatam. Ideo Lucretius eleganter dixit, Vitáque mancipio nulli datur, omnibus vſu. ſignificat enim vitam non eſſe propriè noſtrã, aut in poteſtate noſtra.

O.

In o, maſculina ſunt: vt hic Sermo, ardelio.

Excipe, quæ do aut go finiũt, quæ fœminina ſunt: vt hæc dulcedo, caligo, ferrugo.

Ordo, maſculinum eſt.

Cardo, maſculinum apud Virgilium, Haud tanto ceſſabit cardine rerum.

Pondo neutrum, & ſingulare & plurale, ſignificat libram.

In io verbalia fœminina ſunt: vt Legio, lectio.

Caro, talio, fœminina.

V.

In u, neutra ſunt: vt hoc cornu.

C.

In c, neutra ſunt: vt hoc lac, hoc halec.

Sed halecẽ etiã fœminino genere dixit Martialis.

A L.

In al neutra ſunt:vt Vectigal. Cicero, Nõ intelligunt homines, quàm magnum ſit vectigal parſimonia.

Sal neutro genere vulgò vſurpatur. Veteres maſculino maluerunt.

E L.

Neutrum eſt, mel, fel.

I L.

Neutrum eſt, vt nihil.
Maſculina ſunt, Strigil, & mugil.

O L.

Maſculinum eſt, Sol.

V L.

Maſculinum, Conſul.
Exul, commune eſt.

A M.

Nequam, omnis generis eſt.

E M.

Tantũdem neutrum. Totidem omnis generis, & plurale.

V M.

Neutra ſunt, um finientia: vt, lorum, ſpeculum. Mulierum nomina, vt Glycerium, fœminino non neutro genere efferuntur.

A N.

In an maſculina ſunt, & Græca, hic Pæan.

E N.

In en neutra ſunt: vt hoc flumen.

Excipe,

Maſculina, lyen, ſplē, ren, hymē, nuptialis hymnꝰ

Sunt & maſculina á cano compoſita: vt fidícen, tibícen, túbicen.

Syren, fœmininum, ad generales regulas pertinet, vt Trœzen.

Flamen, ſacerdotis nomen, maſculinum eſt.

ON.

In on Græca ſunt omnia, quorum genera cognoſces ex ſuis authoribus. Pleraque autem neutra ſunt, quæ in um apud Latinos exeunt: vt σύμϐολον, ſymbolum.

AR.

In ar, neutra ſunt: vt laquear.

Lar maſculinum eſt: Pár omnis generis.

ER.

In er, maſculina ſunt: vt agger, veſper.

Excipe hæc acer ꝑ arbore, *erable*, apud Priſcianum.

Hæc lynter. hoc iter.

Et neutra ſunt quæ uer aut ber finiūt: vt cadauer, vér, huber, tuber, ſuber.

Imber maſculinum eſt cum compoſitis.

Sūt neutra & fructuū nomina: vt papauer, piper.

OR.

In or, maſculina ſunt: vt honor.

Excipe,

Hęc arbor. hoc ador, id eſt far, frumēti ſpecies propemodū illi ſimilis, quam nos vocamus *metail.*

Hoc cor, æquor, marmor.

Adiectiua, regulas generales ſequuntur,

à Corpus, bicorpor.
à Color, diſcolor.
à Memor, immemor. vſurpatur neutro genere: Quemadmodum neutris adduntur pauper, hoſpes, locuples, degener, &c.

VR.

In ur, neutra ſunt: vt, ebur.

Excipe,

Hic furfur, hic vultur, hic turtur.
Fur, cicur, ad generales regulas pertinent.

AS.

In as fœminina ſunt: vt hæc bonitas.

Excipe,

Hic as. nã & aſſis nominãdi caſu veteres dicebãt.
Hic vas vadis, hoc vas vaſis.
Maſculina etiam Græca ſunt, hic elephas, hic Boreas. Communia, ad regulas generales pertinẽt: vt hic & hæc Arpinâs. Veteres dixerunt hic & hæc Arpinatis & hoc Arpinate.

ES.

In es, quæ creſcũt genitiuis, in tertia declinatiotione maſculina ſunt: vt hic ceſpes ceſpitis, gurges gurgitis, fomes fomitis, aries arietis.
Excipe fœminina, hæc ſeges, hæc teges.
Communia ſunt, diues, hoſpes, eques, ſoſpes, hebes, teres, interpres, obſes, miles, deſes, pedes, ſuperſtes, præpes.
Tribuuntur hæc aliquando & neutris.

II.

In es, quæ nõ creſcũt genitiuis, fœminina ſunt:

vt hæc fames famis. Sũt & fœminina quintæ declinationis omnia, vt fides. Item quæ e producũt, vt mercēs mercēdis. Eſt & compes fœmininum.

Excipe,

Hic verres, *verrat*. Hic torques vel torquis, vel hæc torques ſeu torquis. Propertius, Torquis ab inciſa decidit vnca gula. Cic. Torque detracto, dixit.

Hic aut hęc dies. Hic meridies, maſculino genere tantum vſurpatur. Hoc æs. Hic pres. interpres inde compoſitum eſt.

IS.

In is fœminina ſunt pleraque: vt hæc amuſſis, hæc cutis, & cætera.

Excipe,

I. In quibus is ſequitur literam n, vt Panis: ſunt enim maſculina, hic panis, cinis, ignis, crinis, finis, funis, clunis.

Maſculinum, canalis eſt.

II. In quibus is ſequitur duas conſonantes, aut vnam duplicem, ſunt maſculina: hic axis, caſſis (id eſt rete.) amnis, faſcis, fuſtis, piſcis, poſtis, collis, vectis, enſis, corbis, anguis, orbis, vnguis, menſis, follis.

Semiſſis, decuſſis, centuſſis, ab aſſe facta ſunt.

Sunt autē & huius formæ quædam fœminina: hæc bipēnis, febris, claſſis, meſſis, caſſis, *ung heaulme*. pellis, cuſpis.

III. Maſculina ſunt quæ genitiuis creſcunt: hic lapis lapidis, cucumis cucumeris, cinis cineris, puluis pulueris, ſanguis ſanguinis, vomis vo-

meris,glis gliris.

Hoc loco grammatici mētionem fecerunt figuræ Latinæ, qua cōplecti ſolemus præpoſitionē & nomē,ſignificaturi officiū. diſputarúntque de eorum genere. Nos orationē potius eam cōplexionem eſſe iudicamus,quàm vnū nomen. Attribuimus enim alteri voci genus & caſum iuxta exempla authorum:vt à pedibus meis,Non enim dicimus Meus à pedibus.

ab epiſtolis,	pro	ſcriba.
à pedibus,	pro	curſore.
à concionibus,	pro	cōcionatore.
à ſecretis,	pro	ſecretario.

Nemo opinor recte dixerit ab epiſtolis Romano, pro ſcriba Romano: ſed, Romæ ab epiſtolis, &c. Obſeruabis ipſe quomodo vſi ſunt authores.

OS.

In os,maſculina ſunt:vt honos,lepos,flos.
Excipe fœminina,hæc arbos,cos,dos,glos.
Neutra,os oſſis,os oris,μέλος,χάος.
Cōmunia,bos,cuſtos,compos,impos,ſacerdos.

VS.

In us,ſecundæ & quartæ declinationis plerunque ſunt maſculina:vt hic ventus,hic fructus. Excipe Græca, quæ ferè ſunt fœminina: vt, hæc ἄρκτος,μέθοδος,ἔρημος,ἄβυσσος,πάπυρος.

Hæc byſſus,beryllus,hæc carbaſus.plurale neutrum eſt,hæc carbaſa.

Hæc nardus,coſtus herba,hyſſopus.

Sunt & fœminina hæc Latina,hæc domus,colus, humus,acus,anus, hæ idus:eſt enim plurale. hæc

porticus, tribus, vannus.
Neutra, hoc vulgus, pelagus.

II.

In us tertiæ declinationis fœminina ſunt, quæ u in obliquis retinent, vt hæc ſeruitus ſeruitutis, palus paludis, ſalus ſalutis, tellus telluris.
Excipe maſculinum, mus.
Neutra ſunt, hoc ius, crus, rus: hoc pus, plus, thus.
Communia ſunt, ſus, grus.
Omnis generis, intercus, vetus.

In us tertiæ declinationis neutra ſunt ea, quæ in obliquis u mutāt, vt acus aceris, *σκύβαλον, paille.* corpus corporis, pecus pecoris.

Quædam in us, varie vſurpant authores: vt hic penus peni. Patris penum omnē, apud Terentiū. hoc penus penoris. Hic ſpecus, hoc ſpecu. Cuiuſ modi multa annotauit Nonius Marcellus, pleraque etiam Valla.

AVS.

In aus fœminina ſunt, vt hæc laus, fraus.

s cum conſonante.

Quæ finiunt s, præcedente conſona, monoſyllaba, fœminina ſunt: vt hæc ars, mors, puls.
Excipe hic fons, mons, pons, ſeps.
Sunt & maſculina nomina, quibus aſſis partes ſignificamus. Quæ quo certius intelligantur, omnia hic recenſebimus.

As vel aſſis, continet vncias	XII.
Deunx	XI.
Dextans ſeu decunx.	X.

Dodrans	IX.
Bes	VIII.
Septunx	VII.
Semiſſis	VI.
Quincunx	V.
Triens	IIII.
Quadrans	III.
Sextans	II.
Vncia	I.

T.

In t neutra ſunt: vt Caput, occiput. Dicunt & occipitium. eſt autem poſterior capitis pars, iuxta Catonis apophthegma, Frõs occipitio prior eſt. Id eſt, præſentia domini plurimum prodeſt. Sinciput, pars qua ſe frõs ad verticem tollit, Græce βρέγμα.

AX.

In ax Latina fœminina ſunt: vt pax, fornax. Græca ferè maſculina ſunt: vt abax, thorax, arctophylax, limax.

Calx vſitatè genere fœminino effertur, & pro calcaneo, & pro materia. Veteres & maſculino vſurparunt in vtraque ſignificatione.

EX.

In ex monoſyllaba ſunt fœminina, vt hæc fæx, lex. Maſculina ſunt, hic grex, rex.

II.

In ex polyſyllaba, maſculina ſunt: vt hic codex, (veteres caudex) frutex, latex, veruex, pollex. Excipe fœminina: hæc carex, herba. Virgilius, Et

carice paſtus acuta. Hæc vibex. Perſius, Puteal multa vibice flagellas. Hæc ſupellex,forpex, forfex,ilex.

Dubia,

Cortex,imbrex,obex,pumex,ſilex.

IX.

In ix diſſyllaba, maſculina ferè ſunt: hic calix, fornix.Iuuenalis, Lenonum pueri, quocunque in fornice nati.

Hic natrix.Lucanus,Et natrix violator aquæ.

Hic bombix.Hic varix. Horatius, Varice ſucciſo.

Hic ſandix,hic ſpadix.

Excipe,

Hæc ceruix,perdix,lodix, cornix,ſalix,radix, filix.

II.

Polyſyllaba fœminina ſunt: hæc cicatrix,coxēdix,appendix.

Sic & monoſyllaba,hæc ſtrix,nix.

OX. VX.

In ox,vt nox.vx,vt nux,faux,fœminina ſunt.

BS. NS. RS.

Quæ duabus conſonantibus finiunt,generis fœminini ſunt:hæc ars,calx,mens.

Hæc plebs:veteres & hæc plebes ſingulari numero dicebant.

Hæc ſors, mors, glans, trabs, veteres trabes. hæc puls.

Excipe maſculina,

Hic mons,pons,fons,dens,ſeps. Vulnificus ſeps.

Dubia ſunt frons,ſcrobs,ſtirps.ſed genere fœmi-

nino vſitatius efferuntur.
Chalybs maſculinum.
Adeps dubium, ſed maſculino ferè effertur.
Forceps, maſculinum.

Adiectiua ex regulis generalibus cognoſcētur, Sons, inſons, municeps, concors, diſcors.

NVMERI.

Singularis,	vt hic Cæſar.
Pluralis,	hi Cæſares.

Quidam ſubtiliter diſputant propria nomina carere plurali numero: quia vere propriũ nomen illud eſt, quod non ſignificat multos. Sed vſus tribuit eis pluralem numerum, vt Fabij.

FIGVRAE.

Simplex	vt	aptus.
Compoſita	vt	ineptus.

Hic obſeruandæ ſunt aduleſcentibus literarum mutationes: vt amicus, inimicus. Verùm in verbis frequētius mutantur literæ, quàm in nominibus.

DECOMPOSITA quidam eſſe dixerũt nomina, à verbis compoſitis nata: vt experientia, ſuffragium.

CASVS SEX.

NOMINATIVVS, Prima vox eſt qua nominamus rem.

GENITIVVS, non quòd caſus gignat, ſed quòd eo vtamur, interrogati cuius vel originis, vel poſſeſſoris res ſit: vt, Cuius eſt liber? Ciceronis. Cuius eſt filius Africanus? Pauli AEmilij.

DATIVVS, quòd eo vtamur attribuendo ali-

quid cuipiam.

ACCVSATIVVS, quo vtimur cum perſonā actiuo verbo ſubijcimus: vt Lego Virgilium.

VOCATIVVS, quo vocamus.

ABLATIVVS, quo vtimur cum auferri aliquid ſignificamus. Eſtque hic caſus Latinis proprius: Græci enim ablatiuos non habent. Ideo Grāmatici nōnunquam Latinum caſum vocant.

DECLINATIONES SVNT QVINQVE.

PRIMA

Complectitur quatuor terminationes, a, as, es, e. porrò Græca ſunt omnia quæ as, aut es, aut e finiunt, non Latina. Veteréſque omnia per a efferebant, dicebántque pro Anchiſes, Anchiſa.

Paradigma.

SINGVLARITER,

Hæc Muſa, huius muſæ, huic muſæ, hanc muſam, ô muſa, ab hac muſa.

PLVRALITER,

Hæ muſæ, harum muſarum, his muſis, has muſas, ô muſæ, ab his muſis.

Figuras admittunt nonnunquam hi caſus. Nam Virgilius diphthōgum diuiſit, cum inquit, Aulai in medio. Item, pictai veſtis. Item, aquai.

Et genitiuo plurali nonnunquam ſyncope admittitur, terrigenûm pro terrigenarum: ídque ferè in compoſitis tantum accidit.

Variant & datiui plurales. Nam veteres pleraque diſcriminis cauſſa, per abus extulerunt: vt

eabus pro eis,fœminino genere. Hodie reliqua ſunt ex hac forma,deabus, filiabus, natabus, equabus,mulabus,libertabus,ambabus,duabus.
Sunt qui & dominabus dicunt.
Græcam formã imitantur, quæ es aut as finiunt.

Paradigma.

Hic Anchiſes,huius Anchiſæ, huic Anchiſæ, hũc Anchiſen , hunc AEneam , ô Anchiſe, ab hoc Anchiſe.

Rariſſimũ eſt & priſcum , quod & Priſcianus adnotauit,genitiuos ſingulares nominũ purorum in a,per as exire: vt, hæc Maia Maias,pro Maiæ. & conſtat hoc imitatione Græcorum fieri. Vnde eſt genitiuus familias , pro familiæ . Virgilius etiam auras,pro auræ genitiuo fecit.

Prorſus Græca declinatio eſt nominum in e : vt, hæc epitome,huius epitomes,huic epitome,hãc epitomen, ô epitome, ab hac epitome. (Latini hæc epitoma. Sic & pẽtecoſte πεντηκοστὴ: id eſt, quinquageſima. Euterpe, &c.) Pluraliter hæ epitomæ,harum epitomarum, his epitomis, has epitomas,ab his epitomis.

SECVNDA DECLINATIO.

In hanc retulerunt Latini nomina quæ finiunt

ER,	vt gener.	IR,	vt vir.
VR,	vt ſatur.	VM,	vt ſcamnũ.
VS,	vt dominus.	EVS,	vt Orpheus.

Eſtque hæc Græca:cæteræ Latinæ ſunt.

Paradigma.

Singulariter,

Hic dominus,huius domini,huic domino , hũc dominum,ô domine,ab hoc domino.

Plurariter,

Hi domini, horum dominorũ , his dominis, hos dominos,ô domini,ab his dominis.

Hoc paradigma regulare eſt,quo fines caſuũ ſingulorum indicantur. Cæterũ numero ſyllabarũ quædam nomina variant. Nã quædam ſuperãt nominatiuum numero ſyllabarũ in caſibus reliquis: quædam verò totidem ſyllabis contentæ ſunt in obliquis, quot ſyllabis conſtat nominatiuus.Indicabimus itaque horum diſcrimina.

DE GENITIVO.

Non ſuperat genitiuus nominatiuum numero ſyllabarum,ſi er præcedat muta.

Faber fabri, cancer cancri, vafer vafri , ager agri, aper apri,auſter auſtri.

Excipe

Liber Liberi, pro Baccho : & adiectiuum liber liberi, adulter adulteri, lacer laceri , ſocer ſoceri, aſper aſperi , proſper proſperi. Et compoſita à fero & gero , lucifer luciferi, armiger armigeri. Preſbyteri, à preſbyter , quod mutilatum factum eſt à πρεσβύτερος, id eſt, ſenior. ἴβηρ ἴβηρος. plerique declinant & Iber iberi : vocat enim Liuius amnem Iberum.

Et Mulciber, declinationis eſt tertiæ. Sic Ouid. Mulciberis capti Márſque Venúſque dolis.

II.

Quæ non habent mutam ante er, creſcunt genitiuis:vt,

Gener,generi, Tener,teneri, Miſer,miſeri.

In ir,	vir	viri.
In ur,	ſatur	ſaturi.
In eus,	Orpheus	Orphei.

Obſeruabis breue eſſe e in obliquis nominum eus finientium. Tametſi id poetæ,ſecuti Græcam conſuetudinem(ſunt enim omnia in eus Græca) alicubi produxerint: vt Ilionea apud Virgilium. Nam Græci ex ἰλιονέα, ἰλιονῆα faciunt.

Nonnunquam etiã Synæreſi,e & i in his genitiuis coeunt in ẽi vnã ſyllabam. Sic Ouidius, Iniuria Theſẽi, pro Theſei. Genitiui huius formæ ſunt Vlyſſẽi & Achillẽi apud poetas. Vt apud Virg. Hei mihi qualis erat,quantum mutatus ab illo Hectore,qui redit,exuuias indutus Achillẽi. Nam veteres declinauerũt Achilleus, ſicut Orpheus,vnde fit genitiuus Achillei,quatuor ſyllabarum, & per contractionem Achillẽi, trium ſyllabarum.

Sunt & græci genitiui Atticæ declinationis, qua poetæ vſi ſunt. Virgilius, In foribus lethum Androgeo. Sic enim declinant, ὁ ἀνδρόγεως, τȣ̃ ἀνδρόγεω. Sed Græca è ſuis authoribus petenda ſunt.

DE DATIVO.

O finiunt datiui Latini omnes in hoc ordine: vt dominus, domini, domino. Sic Orpheus, Or-

phei, Orpheo. Verùm quòd Virgilius dixit datiuo Orphẽ, Græcum planè eſt & contractum. ὀρφᾶ Calliopea, Lino formoſus Apollo.

DE ACCVSATIVO.

Accuſatiui terminatio, um eſt: vt dominus, dominum. Sed ab eus, per a accuſatiuos faciunt: vt Orphea, Ilionea. ον Græcum eſt, ἴλιον. Vulgus & vulgum Latini dicunt. Virgilius, Sæuítque animis ignobile vulgus. hic genere neutro vſurpauit poeta. Alio loco inquit, In vulgum ambiguas, & quærere conſcius arma.

DE VOCATIVO.

Ab us, fit per e vocatiuus: vt domin⁹, domine. Ab eus, per eu fit, vt Orpheu. Sũt quædã cõtracta Græca, quæ per u vocatiuos faciunt, vt Panthu. Pleraque in us, ſimilia ſunt nominatiuis, quæ vſus docebit: vt fluuius, pelagus, populus. Virg. Corniger heſperidum fluuius regnator aquarum. Lucanus, Degener ô populus.

Propria nomina in ius, per i faciunt vocatiuos: vt Virgili, Pompei. In appellatiuis hoc non ſeruatur, præter quàm in vno ſcilicet fili à filius.

Ab er, ir, um, ur, ſimiles ſunt vocatiui nominatiuis. Inuenias Euandre apud Virgilium: ſed id Græcum eſt ab εὔανδρος.

NOMINATIVVS PLVRALIS.

Maſculina & fœminina, per i faciunt nominatiuos plurales. Neutra omnia & in alijs declinationibus per a nominatiuos, accuſatiuos, & vocatiuos formant: vt ſcamna, gymnaſia.

GENITIVVS

Per orum finit:ſed ſyncope ſyllabam ſubtrahit, vt pro deorum,deûm : virûm, pro virorum. Poetæ his frequentius vtuntur,ſed tamen & in ſoluta receptum iam eſt Mille numûm, pro numorum: & ſeſtertiûm,pro ſeſtertiorum.

DE TERTIA DECLINATIONE.

TERTIO ordine declinantur nomina quæ finiunt a.e.i.o.c.l.n.r.s.t.x.

Formulæ caſuum.

Genitiuus is,datiuus i, accuſatiuus em, vocatiuus ſimilis nominatiuo.

Pluraliter,

Nominatiuus es,genitiuus um,datiuus bus,accuſatiuus, vocatiuus, ſimiles nominatiuo plurali, ablatiuus ſimilis datiuo. In hac declinatione, quia genitiuus aliàs numero ſyllabarũ ſuperat nominatiuum,aliàs par eſt & in nominatiuo & in genitiuo ſyllabarum numerus,formatio genitiui paulò eſt difficilior. Sed ex paradigmatis facile cognoſcētur. Quare eius caſus formationem æſtimandam ab exemplis relinquimus.

Paradigma in A.

In a neutra ſunt, & Græca omnia : vt, poema, tragema, carcinoma. Certe veteres declinarunt huiuſmodi voces prima declinatione: vt, hæc ſchema,huius ſchemæ,apud Plautum.

Paradigma.

Singulariter,

Hoc poema, huius poematis, huic poemati, hoc

ptunus, & Pluto, Saturni & Opis filii fuerunt. Verum Iuppiter Iunonem ſororem ſuam eodem ſecum partu editam vxorem duxerat: & cum Plutone Neptunóque fratribus regnum partitus, olympum ſibi reſeruans habitauit. Quàm inſignis ſtupris & adulteriis fuerit, non ipſe tantum, ſed & reliqua gentilium deorum caterua, poetarum carmina perſonant, & numeroſa ex variis mulieribus ſuſcepta ſoboles docet. APOLLO, Iouis & Latonæ filius à poetis dicitur, medicinæ artis repertor, diuinitatis deus, & Muſarum præſes. MINERVA, ſapientiæ dea, & omnium bonarum artium inuentrix appellatur. Hanc dicunt poetæ Iouis filiam ſine matre, ita quòd cum Iuppiter videret Iunonem vxorem ſuam non ferentem liberos, percuſſo capite armatam Mineruam emiſit. Ouidius in tertio Faſtorum, An quia de capitis fertur, ſine matre, paterni Vertice cũ clypeo proſiluiſſe ſuo? Eadem dicitur belli inuentrix & princeps, hanc oculis, & armis inſignem, longámque haſtam cum cryſtallino clypeo, in quo erat caput Meduſæ, ferre dicunt poetæ. De qua re talem fingunt poetæ fabulam: Meduſa vna Gorgonum, cum à Neptuno in templo Mineruæ ſtuprata eſſet: irata dea, ne tantum crimen inultum maneret, crines eius quibus Neptuno placuerat, in angues vertit: deditque vt eam aſpicientes, in ſaxa verterentur. Hanc poſtea Perſeus, Iouis Danaéſque filius, acceptis talaribus & falcato enſe Mercurii, item ſcuto Palladis, Meduſam vnico ictu interemit: vnde Pallas, vt terribilior hoſtibus videretur, Gorgonis caput in ſuo clypeo geſtauit. Ouidius,

Apollo. Minerua.

Gorgonium crinem turpes mutauit in hydros:
Nunc quoque vt attonitos formidine terreat hoſtes,
Pectore in aduerſo, quos fecit, ſuſtinet angues.

PHARETRA, theca ſagittarum. Inde Cupido pharetratus dicitur. SVPERCILII S. Cilium eſt ſuperius oculi operimentum. Inde ſupercilium, infima pars frõ

Pharetra. Superciliũ.

tis quæ præminet oculo. Et quoniam illo multis modis animum indicamus, ponitur pro grauitate, & etiam ſuperbia. Minerua ergo ſuperciliis adductis, id eſt conſtrictis, quod irati factitant. OBSERVAT, id eſt notat, & cuſtodit attentiſſimè ne amoris iaculo ſe feriam. TEMERE, aduerbium qualitatis, ſignificans ſtultè, inconſyderatè, ſiue ſine cauſſa. Seneca in octauo, Nihil in propinquos temerè conſtitui decet. Qui poſt Ciceronem nati ſunt, temerè pro ferè accepерũt, teſte Valla. TARTARVS, propriè eſt locus infimus infernorum. MVSAE, vt dicit Heſiodus, ex Ioue & Mnemoſyne, hoc eſt memoria, natæ ſunt: & ſunt nouem: quarum nomina & inuenta ſic percurrit Virgilius, Clio hiſtorias inuenit, Melpomene tragœdias, Thalia comœdias, Euterpe tibias, Terpſichore pſalterium, Erato geometriam, Calliope literas, Vrania aſtrologiā, Polymnia rhetoricam. DIANA, Iouis filia, ex Latona eodem partu cum Apolline nata dicitur, quæ virginitatis ſtudio hominum conſortia fugiens ſyluas incolebat venationi intēta: quare cum arcu & pharetra illam inceſſiſſe ſcribunt poetæ. Virgilius, -illa pharetram Fert humero. PLVRIMA ID GENVS, ſanè quàm eleganter pro, eius generis plurima, dicimus: & omne genus pro omnis generis: vnde Gellius ſcripſit Ariſtotelis libros eſſe elegantiarum omne genus refertos. TAMETSI FRATREM EIVS, Subaudi ferio iaculis amoris: eſt enim Apoſiopeſis.

Obſeruare. Temere. Tartarus. Muſæ. Diana. Id genus. Omne genus.

Martis ac Mercurii. MA.

AVDISTIN' Mercuri cuiuſmodi nobis minatus ſit Iuppiter, quàm ſuperba, quámque dictu abſurda? Ego, inquit, ſi voluero, catenam ex æthere demittam, vnde ſi vos ſuſpēſi me vi detrahere conemini, luſeritis operam, nunquam enim me deorſum trahetis. Contrà, ego ſi vos velim in altum at-

trahere, non vos modo, verum etiã tũ terrã ipſam, tũ mare pariter ſubuectũ in ſublime ſuſtulero. Adhæc alia permulta quæ tu quoque audiſti. At ego ſi quidem cũ vno quolibet ſingulatim conferatur, ita præſtátiorem eum eſſe viribúſq; ſuperiorẽ haudquaquã negauerim: verum vnũ tam multis pariter intãtũ antecellere, vt eum ne pondere quidem vincere queamus, etiam ſi terram ac mare nobis adiũxerimus, id neutiquá crediderim. ME. Bona verba Mars. Neque enim ſat tutũ eſt iſta loqui, nequid fortè mali nobis hæc petulátia cõciliet. MA. An vero credis apud quemlibet hæc dictur ũ me? Imò apud te ſolum id audeo, quem linguæ cõtinentis eſſe ſciebam. Sed quod mihi maximè ridiculũ videbatur, tum quum hæc minitantẽ audirẽ, haud queã apud te reticere: etenim memineram, quũ non ita multò antè Neptunus, Iuno, ac Pallas, mota aduerſus eũ ſeditione machinarẽtur cõprehẽſum illũ in vincula cõiicere, quantoperè formidarit, útq; in omnẽ ſpeciẽ ſeſe verterit, ídque cum tres dũtaxat eſſent dii. Quòd ni Thetis miſericordia cõmota, Briareũ centimanũ illi auxiliatũ accerſiuiſſet, ipſo pariter cũ fulmine ac tonitru vinctus erat. Hæc reputáti mihi, ridere libebat eius magniloquẽtiá iactátiámq;. ME. Tace, bona verba, neq; enim tutum eſt iſta vel tibi dicere, vel audire mihi.

Mars. MARS, belli deus, Iunonis fuit filius, abſque patre, vt ſcribit Ouidius in Faſtis. Nã Iuno commota quòd Iuppiter abſque muliere Mineruam concuſſo capite emiſiſſet, ad Oceanum perrexit, conſilium ſumptúra quo pacto & ipſa ſine viro concipere poſſet: ſed in itinere cum deſediſſet laſſa, à dea Flora vxore Zephyri eſt edocta in campis Oleniis florem eſſe, quo tacto, repentè conciperet: id poſtquam feciſſet, Martem cõcepit, & peperit. Hic deus tam dirus atque cruentus, inter alias multas Venerem adamauit, & Cupidinem genuit. Ludere operam. LVSERITIS OPERAM, hoc eſt inaniter laborabitis. Terentius in Phormione, In illis operam luditur: hoc eſt perditur & fruſtratur: & eſt prouerbialis locutio in laborantem inaniter. Contra. CONTRA, id eſt ediuerſo, econuerſo. Et eſt aduerbium. Virgilius in I. AEneid.

Sic Venus, At Veneris contrà ſic filius orſus. Aliquãdo etiã contrà aduerbialiter capitur, & ſignificat ex oppoſito. Econtrà putant doctiores Latinè non dici. Briareus. BRIAREVS fuit Titanis & Terræ filius, fratérque Cotti & Gygis, cẽtimanus, Iouíſque amicus, de quo Theodoſius talem fabulam refert, Quòd commoti dii aduerſus Iouem, Iuno puta & Neptunus vnà cum Pallade in domo Nerei patris Thetidis deliberauerunt catenam facere, & dormienti Ioui iniicere: quod Thetis Nerei filia & mater Achillis cælum aſcendens, Ioui retulit, & ſecum Briareum Ioui auxiliatum adduxit, quem cum vidiſſent cõiurati, eo quòd fortiſſimus æſtimaretur, confeſtim à cœptis deſtitêre, & ſic defenſus eſt Iuppiter. Latini autem poetæ ſcribunt Briareum Iouis & deorum hoſtem infeſtiſſimũ fuiſſe, eúmque in foribus inferni excubias agere, vt ſcribit Virgilius in VI.

Mercurii & Maiæ. MER.

EST verò mater, deus quiſquam in cælo me miſerior? MA. Caue ne quid iſtiuſmodi dixeris Mercuri. MER.

Quid non dicam? qui quidem tantum negotiorum ſolus ſuſtineam, quibus delaſſor in tam multa miniſteria diſtractus? nam mane protinus ſurgendum eſt mihi, ſtatímque verrendum cœnaculum, vbi dii compotant. Tum vbi curiam in qua conſultant, vndique ſtrauero, ac ſingula ita vt oportet compoſuero, Ioui neceſſum eſt aſſiſtere, ac perferendis illius mandatis toto die ſurſum ac deorſum curſitare: inſuper cum redeo, puluerulentus adhuc ambroſiam apponere cogor. Porrò pri⁹ quàm nouitius iſte pocillator aduenîſſet, ego nectar etiam miniſtrabam. Quódque eſt omnium indigniſſimum, ſoli omnium ne noctu quidem agere quietem licet, verũ id quoque temporis neceſſe habeo defunctorum animas ad Plutonem deducere, maniúmque gregi me ducem præbere, tum autem & tribunalibus aſſiſtere, neque enim mihi ſufficiebant ſcilicet diurna negotia, dum verſor in palæſtris, dum in concionibus præconis vices ago, dum oratores inſtruo, ni hæc quoque prouincia accedat, vt ſimul etiam vmbrarum res diſponam. Atqui Ledæ filii alternis inter ipſos vicibus apud ſuperos atque inferos agitant: mihi neceſſe eſt quotidie tum hoc tum illud pariter agere. Deinde, duo illi, Alcmena ac Semele miſeris prognati mulieribus, otioſi in conui-

uiis accumbunt: at ego Maia Atlantide progenitus, illis miniſtro ſcilicet. Quin nũc cum recens à Sidone Cadmi filia reuerſus eſſem (nam ad hanc me legarat, viſum quid ageret puella) prius quàm reſpiraſſem, & adhuc anhelum de via rurſum ad Argos emandauit viſurum quî cum Danae ageretur. Rurſum inde in Bœotiam profectus, inquit, Obiter Antiopam viſito, adeo vt planè iam pariturũ me negarim: quòd ſi mihi licuiſſet, lubens profecto feciſſem id quod ſolent ii qui in terris duram ſeruiunt ſeruitutem. MA. Miſſa fac iſta gnate. Decet enim per omnia morem gerere patri, cum ſis iuuenis. Ac nunc quò iuſſus es, Argos cõtende, deinde in Bœotiam: ne ſi ceſſaris, fuerı́ſque lentior, plagas etiam auferas, nam iracundi ſunt qui amant.

Maia. MAIA, Atlantis ex Pleione coniuge filia, Ioui concubuit, atque ex eo peperit Mercurium: quem Iuno præ omnibus pellicum filiis adamauit, ita vt Mercurium mox natum ſuis vberibus lactauerit: ſicque diuino lacte perfuſus, licet ex mortali natus, immortalis tamen effectus eſt. Dictúſque eſt Mercurius deus facundiæ, mercatorũ, palæſtræ, furum, nuntiúſque & interpres deorum. Galero tegitur, alata fert talaria, & virgam caduceam qua animas (vt ſcribit Virgilius) ille euocat orco
Pallẽtes, alias ſub triſtia tartara mittit. PROTINVS
Protinus. per i, aduerbium eſt tẽporale, id eſt ſtatim. Protenus per
Protenus. e, aduerbium locale, id eſt porrò tenus, author eſt Caper
Cœnaculũ. grammaticus. COENACVLVM locus appellatur vbi

cœnamus, vt author eſt Varro. ſed poſtquam in ſuperiori parte cœnitare cœperunt: ſuperioris domus vniuerſa, cœnacula dicta ſunt. Et Cœnatio, locus in ima ædium parte ad cœnam ſumendam. AMBROSIAM pro deorum cibo & vnguento vſurpãt poetæ: nec temerè, quia ἀμβρόσιος Græcè dicitur immortalis. Martialis, Iuppiter ambroſia ſatur eſt, & nectare viuit. id eſt de nectare. Apuleius in VI, Tunc poculum nectaris, quod vinum deorum eſt. Et capitur etiam ambroſia pro herba quæ alio nomine artemiſia dicitur. NOVITIVS POCILLATOR, id eſt Ganymedes. Fuit autem Ganymedes Trois regis Dardanorum filius, & ob admirandam pulchritudinem à Ioue in forma aquilæ raptus, quem Iuppiter pincernam ſuum fecit amota Hebe Iunonis filia: eo quòd dum Ioui apud AEthiopas comeſſanti miniſtraret, cadens corporis ſui obſcœna omnibus ſuperis monſtrauit. PALAESTRA, dicitur à noſtris luctatio. Virgilius, Corporáque agreſti nudant prædura palæſtra. Capitur etiam pro loco vbi exercebantur palæſtritæ.

Cœnatio. Ambroſia. Ganymedes. Palæſtra.

IN CONCIONIBVS. Concionem tria ſignificare docet Aulus Gellius, locum, ſuggeſtúmque vnde verba fierent: item ſignificare cœtum populi aſſiſtentis: item orationem ipſam quæ ad populum dicitur. In concionibus, hoc eſt in conuentu & congregatione multorum. Mercurius præconis vices agit, dum Iouis & maiorum mandata populo ore nuntiat. LEDAE FILII, Caſtor & Pollux. Cum Caſtor in pugna aduerſus Athenienſes cecidiſſet, Pollux ſuam immortalitatem cum illo cõmunicauit, & impetrauit à Ioue vt alternatim viuerent. Virgilius in VI, Si fratrem Pollux alterna morte redemit. DVO ILLI, Alcmena ac Semele, id eſt Hercules & Bacchus. Nam Hercules fuit Iouis & Alcmenæ filius: Bacchus verò Iouis ex Semele Cadmi filia. SIDON, oppidũ eſt Phœniciæ regionis, & apud Sidonẽ & Tyrũ Cadmum cum Phœnice regnaſſe ſcribit Euſebius. Cadmi filiæ quatuor fuere, Semele, Agaue, Autonoe, &

Concio. Caſtor. Pollux. Sidon.

Ino.cum Semele Iouem concubuiſſe vulgatum eſt.

Danae. DANAE, Acriſii Argiuorū regis filia à patre in quadam turri concluſa fuit, ob id quòd in reſponſis habuit ſe manu eius qui ex filia naſceretur, moriturum: ad hanc Iuppiter (cum alia non pateret via) in aureum imbrem ex tegulis per impluuium in gremiū eius ſe cadere permiſit, quæ ex eo compreſſu Perſeum genuit.

Argos. ARGOS nomen eſt vnius regiunculæ in Græcia: vnde Græci, Argiui dicti ſunt. fuit & nomen aliquot oppidorum Græciæ: & eſt in ſingulari neutri generis, in plurali verò maſculini.

Obiter. OBITER aduerbium eſt, & ſignificat in trāſcurſu, tranſeunter, & quod vulgo dicitur, incidenter, quaſi præter propoſitum: dictio compoſita ab ob & iter.

Antiopa. ANTIOPA Lyci Thebarum regis vxor fuit, Aſopi filia, vel, vt alii volunt, Nictei. hanc Iuppiter in Satyrum conuerſus, grauidam fecit: quæ Zetum & Amphionem ex eo compreſſu peperit.

Veneris & Cupidinis. VE.

CVPIDO gnate, vide quæ facis flagitia, non iam de his loquor, quæ te impulſore mortales in terra vel in ſe quiſque, vel inuicem alii in alios faciunt: verum de his ago quæ apud ſuperos quoque deſignas, qui quidem Iouem ipſum cogis varias aſſumere formas, in quodcunque tibi pro tempore viſum fuerit, eum vertens. Tum Lunam è cælo deuocas. Quin & Solem aliquoties compellis lentum apud Clymenem ceſſare, aurigandi muneris oblitum. Nam quicquid iniuriæ in me matrem etiam committis, audacter ac tanquam tutò facis. Verum tu quidem,

ô deorum omnium confidentiſſime, Rheam inſuper ipſam iam anum, præterea deorum tam multorum parentem eò perpuliſti, vt puſionem adamet, atque in Phrygium illum adoleſcentulum depereat, ac tua iam opera inſanit: iunctíſque leonibus, adhibitis item Corybantibus (quippe qui & ipſi furore quodam ſunt afflati) per Idam montem ſurſum ac deorſum oberrat ipſa quidem Attis amore eiulans. Cæterum Corybantum alius ſuum ipſe penem enſe deſecat, alius demiſſa coma per montes fertur inſanus, alius cornu canit, alius tympano tonat, alius cymbalo perſtrepit: breuiter, omnis vndiquaque Ida tumultus atque inſaniæ plena eſt. Proinde cuncta timeo: metuo ne tale quid accidat, quandoquidem te produxi, malum ingens, vt ſiquando reſipiſcat Rhea, vel potius ſi pergat inſanire, Corybãtibus imperet vt te correptum diſcerpant, aut leonibus obiiciant. Hic me ſollicitat metus, quòd videam tibi periculum imminere. C. Otioſo animo eſto mater, ſiquidem leonibus etiam ipſis iam familiaris ſum factus, ita vt ſæpenumero conſcenſis eorum tergis, prehenſáque iuba, equitis ritu inſidens illos agitem. At verò illi interim mihi caudis adblandiuntur, ac manum ori inſertam rece-

ptant, lambúntque, deinde mihi reddunt innocuam. Porrò Rheæ ipſi quando tandem vacauerit, vt me vlciſcatur, quum in Atte ſit tota? Poſtremò quid ego pecco, quum res pulchras, vt ſunt, offero ac demonſtro? vos ne appetite res pulchras. quare his de rebus ne in me crimen conferte. Num vis ipſa tu mater, vti neque tu poſthac Martem ames, neque ille te? V. Vt es peruicax, & nulla in re nō ſuperas: attamen horum quæ dixi, aliquádo memineris.

Deſigno. DESIGNARE, vetuſtiſſimo ſignificatu eſt rem nouam facere in vtranque partem & bonam & malam, ſicuti docet Donatus, enarrans illud Terētii in Adelphis, Nam illa quæ facta ſunt omitto, modo quid deſignauit? fores effregit. VARIAS FORMAS. Nā Iuppiter impatientia amoris ſe vertit in taurum, in aquilam, in olorem, ſatyrum, Amphitryonem, aurum, ignem, paſtorē, ſerpētē, vt ſcribit Ouidi9 in ſexto Metamorphoſeos.

Endymion ENDYMION, paſtor fuit admodum formoſus. cū in Lamio Cariæ monte aliquando obdormiuiſſet, à Luna deoſculatus eſt, quæ in eius amorem exarſerat, ita vt fratris bigas ſuas agitādas dederit. Seneca in Hippolyto,

Arſit obſcuri dea clara mundi
Nocte deſerta, nitidóſque fratri
Tradidit currus aliter regendos.

Clymene. CLYMENE fuit Oceani & Tethios filia. & quia forma præſtabat, Soli placuit, ex quo concepit Phaetontem & ſorores eius.

Aurigor. AVRIGANDI, id eſt regendi currum. Aurigor, rego, moderor. Valla, Hectori aliquis fratrū ferè aurigabatur currum.

Rhea. RHEA, quæ & Cybele Berecynthia & Ops dicitur, filia fuit Cæli, & Veſtæ, & Saturni fratris coniunx. Hanc poetæ Iouis & aliorum plurium deorum matrem

dixerunt, eiſque quadrigam à quatuor leonibus tractam aſſignauerūt, & capiti eius turritam coronā & ſceptrum manibus addiderunt. Et cum incederet, ſacerdotes dicti Galli, tympana tangentes & æra, præcedebant, & Corybantes armati illā ambibant. ATTIS, puer Phrygius adamatus à Rhea matre deorum, cum ei caſtitatem promiſiſſet, quam non ſeruauit, in furorem verſus ſeipſum excaſtrauit. PVSIO, dicitur proprie paruus puer. Cicero in oratione pro Cælio, Puſio cum maiore ſorore cubitauit. Veteres eundem Puſum, & Puſam puellam dixerunt. Capitur tamen ſæpe pro ſcorto maſculo. CORYBANTES, ſacerdotes ſunt Cybeles, ſiue Rheæ, qui in ſacrificiis matris deorum armati ſaltantes caſti & puri ſunt aſſumpti. Corybantes autem appellati, quòd inter ſaltandum capita iactent.

Attis. Puſio. Puſus. Puſa. Corybātes.

Doridis & Galateæ. DO.

FORMOSVM amantem Galatea, nempe Siculum iſtum paſtorem aiunt amore tui deperire. G. Ne ride Doris, etenim qualis qualis eſt, Neptuno patre prognatus eſt. D. Quid tum poſtea, ſi vel Ioue ipſo ſit progenitus, quum vſque adeò agreſtis atque hiſpidus appareat, quódque eſt omnium deformiſſimum, vnoculus? An verò credis genus illi quicquam profuturum ad formam? G. Ne iſtuc quidem ipſum, quòd hiſpidus eſt atque agreſtis, vt tu vocas, illum deformat, quin virile magis eſt. Porrò oculus media in fronte decet etiam, quo quidem nihilo ſegnius cernit quàm ſi duo fo-

rent. DO. Videris Galatea non amantem habere Polyphemum, ſed illum potius adamare, ſic eum prædicas. G. Equidem haud adamo, ſed tamen inſignem iſtam veſtram inſultandi opprobrandíque petulantiam ferre non queo. Ac mihi nimirum inuidentia quadam iſthuc facere videmini, propterea quòd ille quum forte aliquando gregem paſceret ſuum, nóſque è littorali ſpecula in littore ludẽtes cerneret in prominentibus AEtnæ pedibus, quà videlicet inter mõtem & mare littus ſeſe in lõgum porrigit, vos ne aſpexerit quidem: at ego omnium vna viſa ſim formoſiſſima, eóque in vnam me coniecerit oculum. Ea res vos male habet. Nam argumentũ eſt me forma præſtantiorem eſſe ac digniorem, quæ amer, vos contrà faſtiditas eſſe. D. An iſtud tibi putas inuidendum videri, ſi primum paſtori, deinde luſco formoſa viſa ſis? quanquam quid aliud ille potuit in te probare præter candorem? is illi placet opinor, quòd caſeo & lacti aſſueuerit: proinde quicquid his ſit ſimile, id protinus pulchrum iudicat. Alioqui vbi libebit ſcire qua ſis facie, de ſcopulo quopiam in aquã, ſiquando tranquilla ſteterit, deſpectans temetipſam contemplare: videbis aliud nihil niſi perpetuum candorem: verum is quidem non

probatur, niſi rubor admixtus illi, decus illi iunxerit. G. Atqui ego illa immodicè candida, tamen eiuſmodi habeo amantem, quum interim è vobis nulla ſit quam vel paſtor, vel nauta, vel portitor aliquis miretur. Cæterum Polyphemus (vt alia ne dicam) etiam canendi peritus eſt. D. Tace ô Galatea, audiuimus illum canentem cum nuper pruriret in te: ſed ô ſancta Venus, aſinum rudere dixiſſes. Nam lyræ corpus ſimillimum erat ceruino capiti oſſibus renudato: tum cornua perinde quaſi cubiti prominebant. Is iunctis inductíſque fidibus, quas ne collope quidem circuntorquebat, agreſte quiddam & abſonum cantillabat, quum aliud interim ipſe voce caneret, aliud lyra ſuccineret, ita vt tẽperare nobis nequierimus quin rideremus amatoriam illam cantionem. nam Echo ne reſpondere quidem illi voluit balanti, quum ſit adeò garrula: imò puduiſſet ſi viſa fuiſſet ſtridulum illius, & ridiculum cantum imitari. Adhæc geſtabat in vlnis amaſius iſte delicias ſuas vrſi catulum pilis hirtum ipſi nõ diſſimilem. quis autem non inuideat tibi amicum iſtũ Galatea? G. Quin tu igitur Dori tuum ipſius amicũ nobis commonſtra qui meo ſit formoſior, quíque doctius ac melius vel voce canat, vel cythara?

D. Mihi quidem nullus eſt amator, neque me hoc nomine iacto, quaſi ſim vehementer amabilis: veruntamen iſtiuſmodi amicũ, qualis eſt Polyphemus, nempe totus hircũ olens, tum crudis victitans carnibus, & hoſpites, ſiqui appulerint, deuorans, tibi habeas, eúmque tu mutuum ames.

Sicilia. SICILIA eſt regio fertiliſſima, olim Italiæ coniuncta, nũc mari diſcreta. inde Siculus paſtor dictus eſt Polyphemus Cyclops (cui oculus duntaxat vnus in frõte) quòd in Sicilia paſceret oues. De huius inuſitata magnitudine, crudelitate in hoſpites, aſtúque Vlyſſis quo eum cæcauit, Virgilius in tertio AEneidos, & Ouidius XIIII. Metamorph. graphicè ſcripſerunt. DORIS, nympha eſt ſeu dea maris, Oceani & Tethyos filia. Ponitur pro aqua interdum, veluti pleraque nomina deorum dearúmque & inuentorũ, pro rebus vel inuẽtis vel quibus præſunt. vt Terẽtius, Sine Cerere & Baccho friget Venus. HISPIDVS propriè ſetoſus dicitur: horrorem tamen quendam denotat, qui vel natura vel incuria accidit. Vnde Polyphemus apud Ouidium in XIII, Barba viros hirtǽque decent in corpore ſetæ. Et Diogenes interrogatus cur tam prolixam barbam nutriret, Vt hanc tangens, reſpondit, meminerim me virum eſſe. INSVLTO, præter alia ſignificat irridere. OPPROBRARE eſt conuitiari & contumelioſè aliqua cuipiam obiicere. Hinc opprobrium, ignominia, dedecus. SPECVLA, locus eſt editus & eminens, vnde procul liceat videre & ſpeculari. AETNA, mons eſt Siciliæ perpetuo igne incenſus, qui flammas, cinerem, & fauillas frequenter euomit. In hoc Cyclopes dicuntur Ioui fabricare fulmina. IACERE oculum in alium, eſt amoris cauſa & beneuolentiæ quempiã blandè aſpicere. MA-

Marginal notes: Sicilia. Polyphemus. Doris. Hiſpidus. Inſulto. Opprobrare. Specula. AEtna. Iacere oculum.

LE HABERE, quandoque eſt vexare & torquere, interdum ægrum eſſe & morbo laborare. IMMODICE, nō modicè, ſed multum. CANDOREM perpetuum. Benè & conuenienter expreſſit colorem eximiè album. Et Galatea dicitur quaſi lactis dea. PRVRIRE, propriè eſt vri deſyderio & appetitu confricandi ſeſe. Pruritus, talis naturæ appetitus. Tranſſumitur hic, vt libidinem notet, qua homo laſciuiens in mulieris concupiſcentiam ardeſcit. ECHO, dea eſt quæ clamātibus reſpondet. Phyſici vocāt repercuſſionem ſoni ex obiectu laterum loci cauernoſi aut cōcaui. HIRCVM OLERE, eſt fœtere more hirci.

Male habere. Immodice. Cādor perpetuus. Galatea. Prurio. Echo. Hircum olere.

Diogenis & Alexandri. D.

QVID hoc rei eſt Alexander? itáne defunctus es tu quoque perinde atque nos omnes? A. Vides nimirum Diogenes: tametſi mirandum non eſt, ſi, homo cum fuerim, defunctus ſim. D. Num ergo Iuppiter ille Hammon mentiebatur, cum te ſuum filium eſſe diceret, an verò tu Philippo patre prognatus eras? A. Haud dubie Philippo: neque enim obiiſſem ſi Hammone parente fuiſſem progenitus. D. Atqui de Olympiade etiam conſimilia quædam ferebantur, puta draconem quendam cum ea fuiſſe congreſſum, viſúmque in cubiculo, ex eo grauidam peperiſſe te: porrò Philippū errare, falliꝗue qui ſe tuū patrem eſſe crederet. A. Inaudierā quidem & ipſe iſta quemadmodū tu, at nunc video neque matrē, neque Hammonios

illos vates ſani quicquam aut veri dixiſſe. D. Attamen iſtud illorum mendacium, Alexander, ad res gerendas haudquaquam tibi fuit inutile, propterea quòd vulgus te verebatur, metuebátque, quum deum eſſe crederet. Sed dic mihi, cuinam tam ingens illud imperium moriens reliquiſti? A. Id equidem ignoro Diogenes: celerius enim è vita ſubmouebar, quàm vt eſſet otium de illo quicquam ſtatuēdi: præter id vnum, quòd moriens Perdiccæ annulum tradidi. Sed age quid rides Diogenes? D. Quidni rideam? an non meminiſti quid Græci fecerint, quum nuper tibi arrepto imperio adularentur, principémque ac ducem aduerſus Barbaros deligerēt? nonnulli verò in duodecim deorum numerum referrent, ac fana conſtituerent, denique ſacra facerent tanquā Draconis filio? Sed illud mihi dicito: vbi te ſepelierunt Macedones? A. Etiamdū in Babylone iaceo tertium iam diem. Porro Ptolemæus ille ſatelles meus, ſiquando detur otium ab his rerū tumultibus qui nunc inſtant, pollicetur in AEgyptum deportaturum me, atque inibi ſepulturum, quo videlicet vnus fiam ex diis AEgyptiis. D. Non poſſum non ridere Alexander, qui quidem te videam etiam apud inferos deſipientem, ſperantémque fore vt ali-

quando vel Anubis fias, vel Oſiris. Quin tu ſpes iſtas omittis ô diuiniſſime? neque enim fas eſt reuerti quenquam, qui ſemel paludem tranſmiſerit, atque intra ſpecus hiatum deſcenderit:propterea quòd neq; indiligens eſt AEacus, neque contemnendus Cerberus. Verum illud abs te diſcere peruelim,quo feras animo, quoties in mentem redit, quanta fœlicitate apud ſuperos relicta, huc ſis profectus, puta corporis cuſtodibus,ſatellitibus, ducibus, tum auri tanta vi adhoc populis qui te adorabant: præterea Babylone,Bactris, immanibus illis beluis, dignitate, gloria: deinde quòd eminebas conſpicuus,dum vectareris,dum amiculo candido caput haberes reuinctum, dum purpura circumamictus eſſes, nunquid hæc te diſcrucient, quoties recurſant animo? Quid lachrymas ſtulte?an non id te ſapiens ille docuit Ariſtoteles, ne res eas quæ à fortuna proficiſcantur,ſtabiles ac firmas exiſtimares? A.Sapiens ille, quum ſit aſſentatorum omnium perditiſſimus? Sine me ſolum Ariſtotelis facta ſcire, quàm multa à me petierit, quæ mihi ſcripſerit, deinde quemadmodum abuſus ſit mea illa ambitione, qua cupiebam eruditione cæteris præſtare,quum mihi palparetur interim, ac prædicaret me nunc ob formam, tanquam & ipſa ſummi boni pars quædam eſſet, nunc ob

res geſtas atque opes: nam has quoque in bonorum numero collocandas eſſe cenſebat, ne ſibi vitio verteretur, quòd eas acciperet. Planè præſtigioſus vir ille quidem erat ac fraudulentus ô Diogenes: quanquam illud fructus ſcilicet ex illius ſapientia fero, quòd nunc perinde quaſi ſummis de bonis excrucior ob iſta quæ tu paulo antè commemoraſti. D. At ſcín' quid facies? oſtendam tibi moleſtiæ iſtius remedium. Quandoquidem his in locis veratrum non prouenit, fac vt Lethei fluminis aquam auidis faucibus attrahens bibas, iterúmque ac ſæpius bibas: atque eo pacto deſines de bonis illis Ariſtotelicis diſcruciari. Verū enim Cletum etiam illum, & Calliſthenem video, cúmque his alios complures raptim huc ſeſe ferentes, quo te diſcerpant, pœnáſque ſumant ob ea quæ quondam in illos commiſiſti: quare fac in alteram hanc ripam te conferas, & crebrius (vt dixi) bibas.

Hammos. HAMMOS, Græcè arena. Hammon arenarius, Epitheton Iouis, quia Iuppiter colebatur in loco arenoſo & extremo Libyæ, quomodo Apollo Clarius eſt dictus, Olympias. quòd coleretur in inſula Claro. OLYMPIAS, regina Macedoniæ, mater Alexandri. Aliter, tempus quinque annorum apud Græcos: ſicut apud Latinos Luſtrū, Erro. ſpatium eſt quinque annorum. ERRARE, eſt verum pro falſo, aut pro falſo verum, aut certum pro incerto aſſeuerare, falli, decipi. HAMMONII vates, ſacerdotes, prophetæ Iouis Hāmonis. Perdicca. PERDICCA, vnus

ex ducibus Alexandri. BABYLON, vrbs Chaldææ ingens & ampla, à turre Babel, quod confuſionem notat, etenim cum vnica eſſet lingua, & homines turrim vſque ſydera ædificare ſtatuerent, Deus linguam eorum confudit, impietatémque pluralitate idiomatum plexit. IN DVODECIM DEORVN. Duodecim dii erant ſelecti, qui maiores gentium dii dicebantur, Iuno, Veſta, Minerua, Ceres, Venus, Diana, Iuppiter, Mars, Mercurius, Neptunus, Vulcanus, Apollo. AEGYPTVS, regio Libyæ vbi perpetua eſt ſerenitas, atque ea cauſſa Nilus fluuius illam ſingulis annis irrigat: próque magnitudine inundationis eius, aut cariſtia eſt, aut vilitas annonæ. DII AEGYPTII, idola in AEgypto culta, quæ plurima erant. ANVBIS, Mercurius in forma canis ab AEgyptiis veneratus. Alii filium Oſiridis, quòd canem inſigne geſtaret, ſub canis imagine cultum dicunt. OSIRIS, rex AEgypti tandem in deos relatus cum vxore ſua Iſide. colitur ſub imagine bouis, quã Apim ſeu Serapim appellant, propterea quòd ab vxore poſt cædem eius à fratre factam quæſitus & inuentus, laceratus ibidem, poſtea repertus, bos creditus ſit fuiſſe Oſiris. PALVS, hic eſt aqua ſtagnalis apud inferos, de qua Virgilius in VI. AEneidos. AEACVS, vnus inferorum iudex. Tres enim dicuntur eſſe, Radamanthus, Minos, AEacus, omnes reges Cretenſes: & ob iuſtitiam, filii Iouis dicti: ob ſeueritatem autem apud inferos iudices exiſtimati. BACTRA, regio Scythiæ, vltra Aſſyriam, nomen quoque vrbis quæ caput regionis eſt. Bactri qui & Bactriani, populus loci illius: & declinatur Bactra tantum pluraliter. AMICVLVM, redimiculũ, vitta quam teniã vocant. ARISTOTELES, ſummus philoſophus, Alexandri præceptor. PALPARI, adulari, aſſentari. PRAESTIGIOSVS VIR, faſcinator, verſipellis. VERATRVM, helleborus herba qua melancholia purgatur, ac mentis ſanitas

Babylon. Dii maiores. AEgyptus. Anubis. Oſiris. Palus. AEacus. Bactra. Amiculũ. Palpari. Præſtigioſus vir. Veratrum.

Lethe. conciliatur. LETHE, flumen inferorum, quod qui guſtat, omnium rerum obliuiſcitur. Clitus. CLITVS, nutricis Alexandri filius, dux eius fidiſſimus, qui Alexandrum pugnantē ab ictu letali ſeſe obiiciens defendit. Sed tandem ab ebrio Alexandro quòd liberius patris Philippi res geſtas extuliſſet, interemptus. Calliſthenes. CALLISTHENES philoſophus Alexandrum in Indiam ſequutus, & ab eo trūcatus naſum, manus, aures, more feræ in cauea recluſus fuit, quòd ipſum non adoraret, & adorantes barbaros irrideret.

Menippi & Chironis. ME.

QVIDEM inaudiui Chiron te deus cum eſſes, tamen optaſſe mortem. C. Vera nimirum ſunt iſta quæ audiſti Menippe, planéque mortuus ſum, ſicuti vides, quum mihi licuerit immortalem eſſe. M. At quænam te mortis cupido tenebat, rei videlicet quam vulgus hominum horreat? C. Dicam apud te, virum neutiquam ſtultum atque imperitum. Iam mihi deſierat eſſe iucundum immortalitate frui. M. Quid? an iniucundum erat te viuere, lucémque tueri? C. Erat inquam Menippe: nam quod iucundum vocant, id ego neutiquam ſimplex, ſed varium quiddam eſſe arbitror. Verum quum ego ſemper viuerem, atque iiſdem perpetuo rebus vterer, ſole, luce, cibo, tum horæ eædem recurrerent, reliqua item omnia, quæcunque contingunt in vita, reciproco quodam orbe redirent, atque aliis alia per vices ſuccederēt, ſatietas vi-

delicet eorum me cepit. Neque enim in eo voluptas eſt ſita, ſi perpetuo fruaris iiſdem, ſed omnino in permutando poſita eſt. M. Probè loqueris Chiron. cæterum hæc quæ apud inferos agitur vita, quinam tibi procedit, poſteaquam ad hanc tanquam ad potiorem te contuliſti? C. Haud inſuauiter Menippe: ſiquidem æqualitas ipſa quiddam habet admodum populare: nihil autem intereſt, vtrum in luce quis agat, an in tenebris. Præterea neque ſitiēdum eſt nobis quemadmodum apud ſuperos, neque eſuriēdū, ſed eiuſmodi rerum omnium egentia vacamus. M. Vide Chiron ne temet ipſe inuoluas, néve eodem tibi recidat oratio. C. Quamobrem iſthuc ais? M. Nempe ſi illud tibi faſtidio fuit, quòd in vita ſemper iiſdem ſimilibúſque rebus vtendum erat, quum hic itidem ſimilia ſint omnia, eundem ad modum pariet faſtidium: ac de integro tibi quærenda erit vitæ commutatio, atque hinc quopiam aliam in vitam demigrandum, id quod arbitror fieri non poſſe. C. Quid igitur faciendum Menippe? M. Illud nimirum vti ſapiens quum ſis, quemadmodum opinor, & vulgo prædicant, præſentibus rebus ſis contentus, boníque conſulas quod adeſt: neque quicquam in his eſſe putes quod ferri non queat.

Chiron. CHIRON, Cētaurus Saturni & Phillyræ filius, omnes ſui temporis bonitate & iuſtitia ſuperauit: argonautarū cum quibus nauigauit, iudex & medicus. AEſculapium & Achillem medicinam docuit, qui & virtutes herbarum inuenit in monte Pelio. Cum hoſpitis Herculis ſagittas hydræ ſanguine tinctas, quibus immania Cētaurorum corpora proſtrauerat, admirabūdus tractaret, vna manibus delapſa, atque in pedem decidens, mirè eum afflixit: ſed deorum miſeratione poſt nouem dies in aſtra

Cupido. tranſlatus eſt. CVPIDO, deſyderium & cupiditas: ali-

Tueri. quando deus amoris, Veneris filius. TVERI, videre,

Recurrere. conſpicere. RECVRRERE, redire. RECIPRO-

Reciprocū. CVM, reflexum, repetitum. ORBIS, circulus, circula-

Orbis. tio. SATIETAS, ſaturitas. QVINAM, quomodo,

Satietas. quo pacto. POTIOR, melior. Perſius,

Quinam. Quis potior iudex, pueríſve quis aptior orbis?

Potior. EGENTIA, carētia. TEMET, teipſum. FASTI-

Egens. DIVM, nauſea & quaſi contemptus cum faſtu. DE-

Faſtidium. INTEGRO, rurſum, iterum, ab initio. DEMIGRA-

Deintegro. RE, mutare domicilium.

Demigrare.

Menippi & Cerberi. ME.

HEVS Cerbere, quandoquidem mihi tecum cognatio quædam intercedit, quum & ipſe ſim canis, dic mihi per ſtygiam paludem, quomodo ſeſe habebat Socrates quùm huc accederet? Veriſimile eſt autem te, deus quum ſis, non latrare modo, verum etiam humano more loqui ſiquando velis. C. Quum procul adhuc abeſſet Menippe, viſus eſt conſtanti atque interrito adire vultu, perinde quaſi mortem nihil omnino formidaret, ac tāquā hoc ipſum vellet iis qui pro-

cul à ſpecus ingreſſu ſtabant oſtendere: verũ ſimul atque deſpexit in hiatum, vidítque profundum atque atrum antri receſſum, ſimúlque ego cunctantem etiam illũ aconito mordens, pede correptum detraherem, infantium ritu eiulabat, ſuóſque deplorabat liberos, nihílque non faciebat, in omnem ſpeciem ſeſe conuertens. M. Nũ igitur fucate ſapiens erat ille, neque verè mortem contemnebat? C. Haud verè: cæterum vbi vidit id eſſe neceſſe, audaciam quandam præ ſe ferebat, quaſi verò volens id eſſet paſſurus, quod alioqui volenti nolenti tamen omnino fuerat ferendum, videlicet quo ſpectatoribus eſſet miraculo. Equidem illud in totum de viris iſtiuſmodi verè poſſim dicere, Ad fauces vſque ſpecus intrepidi ſunt ac fortes: porrò intus quum ſunt, nihil mollius neque fractius. M. Cæterum ego quonam animo tibi viſus ſum ſubiiſſe ſpecum? C. Vnus mortalium Menippe, ſic mihi viſus eſt ſubire, vt tuo dignum erat genere, & prior te Diogenes, propterea quòd neutiquam adacti ſubieritis, aut intruſi: verum tum vltronei, tum ridẽtes, atque omnibus plorare renuntiantes.

STYX, inferna dicitur palus per quã dii iurãt, neque timore pœnæ audent peierare: priuabantur enim ad tempus qui peieraſſent, diuinitate, quòd ei ideo conceſſum fingũt poetæ, quia Victoria eius filia Ioui aduerſus gigãtes pugnãti fauerit. SOCRATES, philoſophus Athe- Styx. Socrates.

nienſis, & Apollinis iudicio ſapientiſſimus. Hic primus moralia docuit: tantæque in omni vita cõſtantiæ, vt nullo tempore aut triſtior, aut lætior viſus ſit: neque cum cicutam moriturus biberet, quàm cum vxorem duceret.

Formido. Aconitum. Liberi. Fucate. Tuo genere. Vltroneus.

FORMIDARE, metuere, timere. ACONITVM, venenum. LIBERI, filii ingenui. FVCATE, fictè, ſimulatè. TVO GENERE, tua ſecta, tua profeſſione. VLTRONEI, volentes, non coacti. Hieronymus in quæſtionibus Hebraicis, Tritum prouerbium eſt, vltroneas putere merces.

Hercules Galli-
cvs Lvciani,
Deſyderio Eraſmo Rot. interprete.

HERCVLEM Galli lingua gẽtis vernacula Ogmium vocant. Porrò deum ipſum noua quadam atque inuſitata figura depingũt: decrepitus eſt apud illos, recaluaſter: reliquis capillis, ſiqui reliqui ſunt, planè canis: cute rugoſa, & in aterrimum exuſta colorem, cuiuſmodi ſunt nautæ iſti ſenes. Charontem potius aut Iapetũ quempiã ex his qui apud inferos verſantur, diceres. In ſumma, quiduis potius quàm Herculem eſſe coniiceres ex imagine. Atque tali ſpecie quum ſit, tamen Herculis ornatũ gerit, vt qui tum leonis exuuiũ indutus ſit, tũ clauã dextra teneat, tum pharetram humeris aptatam portet, tũ arcum tenſum læua prætẽdat: denique modis omnibus Hercules eſt. Hæc equidem arbitrabar in Græcanicorum deorum contumeliam perperam facere Gallos, quũ eum eiuſmodi fingerent effigie, quo nimirum illum talibus pictu ris vlciſcerẽtur, quòd olim in regionem ipſorum incurſaſſet prædas agẽs id temporis, quũ

Geryonis armenta veſtigans, Occidentalium gentiũ pleraſque regiones peruaſtaret. At nõdum etiam dixi, id quod erat in imagine maximè nouum atque mirandum: ſiquidem Hercules ille ſenex ingẽtem admodum hominum multitudinem trahit, omnibus ab aure reuinctis: porrò vincula, catenulæ tenues auro electróve confectæ, pulcherrimis iſtis monilibus adſimiles. Atqui quũ vinculis vſqueadeò fragilibus ducantur, tamen neque de fugiẽdo cogitant, cum alioqui cõmode poſſint: neque prorſus obnituntur, aut pedibus aduerſus trahentem obtendũt, ſeſe reſupinantes: verum alacres ac læti ſequuutur, ducentem admirãtes, vltrò feſtinantes omnes, & laxatis funiculis etiam anteuertere ſtudentes, perinde quaſi grauiter laturi, ſi ſoluerentur vinculis. Ne illud quidem pigebit referre, quod mihi videbatur omnium abſurdiſſimũ: etenim quum non inueniret pictor vnde catenularum ſummas anſas necteret, videlicet dextera iam clauam, læua arcum tenente, ſummam dei linguam perterebrauit, atque ex hac religatis catenulis eos trahi fecit. Ipſe nimirum ad eos qui ducebantur, vultum & oculos conuertebat, arridens, Hæc ego quum diutius aſſiſtens eſſem cõtemplatus, admirans, hæſitans, indignans, Gallus quiſpiam, qui propius aſtabat, noſtratium lite-

rarum nō indoctus (id quod declarauit, quum Græcanicam linguam abſolutè ſonaret) Philoſophus opinor ex eo genere Philoſophorum, quod apud illos eſſe fertur, Ego tibi hoſpes, inquit, picturæ iſtius ænigma explicabo: ná videre vehementer ad eam attonitus ac ſtupefactus. Orationem nos Galli nequaquá arbitramur eſſe Mercurium, quemadmodú vos Græci, verum Herculi illam tribuimus, propterea quòd hic Mercurio longè robuſtior extiterit. Nam quòd ſenex fingitur, nihil eſt quod mirere: ſiquidem vna facundia conſueuit in ſenecta demum abſolutum vigorem oſtendere, ſi modo verum veſtri dicunt poetæ,

Obduci iuuenum denſa caligine pectus:
Contra ſenectam poſſe quiddam dicere
Rudi iuuenta melius ac præclarius.

Hinc videlicet apud vos & Neſtoris lingua melle profluit, & Troianorum concionatores lirioeſſan edunt, videlicet floridá quandá vocem: nam liria (ſi ſatis commemini) flores appellantur. Proinde quòd ab auribus vinctos ad linguam trahit ſenex hic Hercules, qui non aliud quàm ipſe eſt ſermo, ne id quidem debes admirari, qui quidem non ignores linguæ cum auribus eſſe cognationem. Neque verò ad cōtumeliam illius illud pertinet, quòd ea pertuſa eſt: nam memini, inquit, & Iambi-

coſ quoſdá verſiculos è comœdiis apud vos diſcere,

Siquidem viris loquacibus
Extrema lingua perforata eſt omnibus.

Quin de eodem hanc in ſumma habemus opinionem: vt quicquid egit, id oratione facundiáque confeciſſe putemus, vtpote virũ ſapientem, ac perſuadendo pleraque ſibi ſubegiſſe. Iam tela illius nimirum rationes ſunt acutæ, miſſiles, ſcitæ, atque animum ſauciantes: vnde pennigera dicta vos quoque nominatis. Hactenus Gallus. Ac mihi quidem quũ huc me conferens mecũ inter eundum perpenderem, num decorum iam eſſet, vt tam grandis natu, quíque iam pridem ab his doctrinæ certaminibus memet abdicaſſem, rurſum me tã multorum iudicũ calculis exponerem iudicandũ, in tempore ſubiit animũ meũ eius picturæ recordatio: nã antehac verebar, ne cui veſtrũ viderer hæc admodũ pueriliter agere, quaſique præter ætatẽ iuuenari. Proinde nequis Homericus adoleſcentulus illud mihi impingeret dicens, AEtas iam periit tua. Tum illud,

Ac te corripuit carioſa ſenecta, miniſter
Inualidúſque tibi, & ſegnes tardíque caballi:

Videlicet eo ſcommate pedes meos notans. Verum quoties ſenex ille Hercules recurrit animo, ad quiduis adducor vt faciã: neque me

pudet hæc audere, quum ſim ipſi æqualis imagini. Itaq; robur, celeritas, forma, & ſiqua ſunt alia corporis bona, valeant: cúmque his tuus ô Teie vates, cupido, vbi me mento ſubcano viderit, auro rutilantibus alis, ſi videbitur, vel aquilas præteruolet: neque laborabit Hippoclides, imò nunc vel maxime tempeſtiuũ fuerit, facundia repubeſcere, florere, vigere, & quàm licet plurimos ab auribus ducere, ac ſæpius arcu ferire: quandoquidem periculum non eſt, nequando quis præter ſpem pharetrá inanem reperiat. Vides quibus modis ætatem meam, meámque ſenectutem ipſe conſoler animémque, adeò vt non ſim veritus nauim iam olim in terram ſubductam denuo reuellere, ſuíſque inſtructam armis, medium in pelagus demittere. Contingant autem à vobis ô dii, afflatus ſecundi, quando nunc vel maximè præſente bono atque amico vento nobis eſt opus: quo ſi digni modo videbimur, in nos quoque dicat aliquis Homericum illud,

Quos profert ſenior pannis è vilibus armos.

Eunuchus ſiue

PAMPHILVS LVCIANI, Deſ. Eraſmo Roterodamo interprete.

VNDE nobis aduenis Luciane, ſeu quidnam rei rides? Semper tu quidem & aliâs conſueuiſti nobis hilaris ac feſtiuus occurrere: verum iſthuc magis aliquid ſolito videtur eſſe, de quo riſum nec conpeſcere queas. L. E foro tibi adſum ô Pamphile: porrò mox efficiam, vt tu quoque mecum rideas, ſimulatque audieris cuiuſmodi litis adfuerim actioni, duobus philoſophis inter ſeſe contendentibus. P. Iam iſthuc ipſum profecto ridiculum eſt quod ais, philoſophos inuicem lites agitare. Nam etiam ſiquid magni fuiſſet negotii, inter ipſos modeſte citráque pugnam controuerſiam compoſitam oportuit. L. Quid ais? tranquille componant illi, qui quidem ſolida plauſtra conuitiis onuſta, alter in alterum effuderint, vociferantes miráque peruicacia contendentes? P. Videlicet de diſciplinis atque opinionibus Luciane, ita vt aſſolent, diſſentiebant, quòd erant diuerſæ factionis. L. Nequaquam: imò aliud quid-

dam erat hoc de quo diſſidebāt: nam eiuſdem ſectæ erant ambo, eiuſdémq; ſcholæ, & tamen orta inter eos lis erat. Porrò iudices qui cognoſcebant, primates erāt huius Reipub. natúque maximi ac ſapientiſſimi: breuiter apud quos pudeſcat aliquis etiam parū apte quippiam eloquutus, nedū ad tantam prouectus inuerecundiam. P. Quin tu igitur litis argumentū exponis, quo videlicet ipſe etiam cognoſcam, quæ res tibi tantum riſum concitarit? L. Scis Pamphile ſalariū, ídque neutiquam exiguum ab imperatore fuiſſe conſtitutum ſingulis philoſophorum generibus, puta Stoicis, Platonicis, Epicureis: cúmque his etiam Peripateticis: ita vt vnicuique ſectæ præmium eſſet æquale. Cæterum demortuo ex his quopiam, alius aliquis in eius locum ſubrogandus eſt, qui ſit optimatum calculis probatus. Porrò præmiū illud, neque bubula pellis erat quæpiam, quemadmodum ait Poeta, nec porcellus: verum ſingulos in annos decies mille nūmûm, quos accipiunt, vti doceant iuuentutem. P. Memini quidem iſta. Quin aiunt nuper ex illis diem obiiſſe quempiam: alterum (ni fallor) è Peripateticis. LVC. Hæc ipſa Pamphile Helena: propter quam illi inter ſeſe ſingulari certamine cōflictabāt. Et hactenus quidem nihil etiam ridendum erat in illis præter

hoc, quòd quum philoſophos eſſe ſe profite-
rentur, ac pecunias pro nihilo ducere: tamē ea-
rũ gratia perinde atq; pro patria in diſcrimen
adducta pro religione maiorũ, pro monumen
tis progenitorum decertarent. P. Atqui Peri-
pateticorum iſtud eſt decretũ, non admodum
eſſe negligendas pecunias: verum eas in tertio
quodam bonorum ordine eſſe ponendas. L.
Recte dicis: nam ita quidem aiunt. Proinde
bellum hoc ex maiorũ iudicio, ſententiáq; il-
lis extitit: verum quæ poſtea conſequuta ſint,
iam auſculta. Primũ complures quidem alii in
defuncti illius funebribus ludis decertabant:
ſed inter hos præcipue duo viribus pares, puta
Diocles ille ſenex (noſti quem dicam, conten-
tioſum illũ inquam) præterea Bagoas, qui qui-
dē ea ſpecie eſt, vt eunuchus eſſe videatur. In-
ter hos initio de doctrina, déque philoſophiæ
decretis atq; opinionibus eſt decertatũ: & vter-
que ſui ſpecimen ac documētum dedit, quòd
eſſet Ariſtotelicæ factionis, quódque eius pla-
cita ſequeretur oſtēdit. At per Iouē in hoc cer
tamine neuter altero ſuperior erat. Lis igitur
huc deflexit denique. Diocles deſinēs iam eru
ditionis ſuæ periculũ ac ſpecimen oſtēdere, ad
Bagoam deſcendit, ac vitá illius in primis car-
pere eſt aggreſſus. Bagoas itidē huius vitá vi-
ciſſim taxabat. P. Idque merito Luciane. Si-

quidem eius rei magis erat habēda ratio. Proinde ſi ego fortè iudex cauſæ ſediſſem, magis in hoc, vt mihi videtur, futurus eram occupatus, potiúſq; ſpectaſſem, vter morib⁹ eſſet præſtantior, q̃ vter ad diſputandũ ac dicendũ prõptior: atq; illi potius q̃ huic victoriá adiudicaſſem. L. Rectè dicis. Equidem iſti tuæ ſententiæ meum & ipſe calculũ addo. Verũ vbi iam conuitiis, vbi maledictis eſſent ſatiati, tandem Diocles illud aiebat nefas eſſe, vel conari aut proponere Bagoam, vti cum philoſophiæ ſtudio, cúmque pulcherrimis illius præmiis commerciũ haberet, qui quidẽ eunuchus eſſet: imò hoc hominũ genus, nõ ſolũ ab eiuſmodi contubernio ſecludi oportere, verũ ab ipſis etiã ſacris, ac vaſis puris, breuiter ab omnibus publicis cœtibus eiici: oſtendẽs inauſpicatũ quoddá & occurſu infauſtũ ſpectaculũ fore, ſiquis mane domo egreſſus, vel videat iſtiuſmodi quippiá. Atque hac de re multis verbis diſſerebat, affirmans eunuchũ neque virũ eſſe, neque mulierẽ, ſed quiddá vtrinq; compoſitũ & conflatum, planéque monſtrũ ab hominũ natura ſpeciéque alienũ. P. Nouá accuſandi rationẽ nobis narras Luciane. iámq; & ipſe ridere cõpellor, crimen audiens tá inauditũ. Sed alter ille quid? num obticebat? an viciſſim & ipſe quiddá auſus eſt ad iſta reſpõdere? L. Initio

quidem pudore ac metu (nam id eſt iſtis fami liare) diutius obticebat, erubeſcens interim, palámque præ ſe ferens id quod erat. Tandē autem tenuem quandam ac muliebrē edens vocem, negabat æquum facere Dioclem, qui ſe quòd eunuchus eſſet, ob id à philoſophia ſeclu deret, cum qua fœminis etiam eſſet commerciū. Allegabātur Aſpaſia, Diotima, Thargelia, quæ cauſam illius adiuuabant. Præterea Academicus quidam eunuchus natione Gallus, qui paulò ante noſtram ætatem maximi nominis apud Græcos floruiſſet. Porrò Diocles etiā illū ipſum, ſiquidem extaret, ac ſimili negotio ſeſe miſceret, prohibiturum ſeſe reſpondit, nihil expauefactū opinione, quā apud vulgus obtinebat. Adhæc cū ipſe quædā dicteria in illū iaciebat, tū referebat in eū, quæ à Stoicis maximéque Cynicis dicta ad riſum cōcitandū erāt idonea, de corpore mutilo atq; imperfecto. Hac in re iudicum cognitio verſabatur. Deniq; toti⁹ cauſæ iā illud caput eſſe cœpit, Nū eunuchus idoneus eſſet cēſendus, qui ad philoſophiā admitteretur, quíq; iuuenibus præfici poſtularet, quū alter interim formā etiā ac corporis integritatē, in philoſopho requirēdam eſſe diceret: maxime verò vti barbam altam ac promiſſam gerat, quo videlicet iis, qui diſcendi cupidi aduenirēt, vir grauis appareat,

& is cui fides haberi debeat,neq; indignus videatur decem illis drachmarum milibus, quæ forent ab Imperatore capienda.Cæterũ eunuchorũ conditionẽ etiã quàm ſpadonũ eſſe viliorem. Nã illos aliquãdo virile quiddã expertos fuiſſe: at hũc ab ipſo ſtatim ortu fuiſſe exectum, planéque animal eſſe quoddã, varium atque anceps, non aliter quàm cornices, quæ neque inter columbas,neque inter coruos numerari queant. Alter contrà reſponderet eo iudicio nõ de corporis agi figura, verùm de animi virtute,proinde mentis qualitatem expẽdi oporteret,déq; dogmatum cognitione quærẽdum eſſe.Eius rei teſtis citatus Ariſtoteles,qui quidem Ermeam eunuchum Atarne oriundũ tyrãnum ſupra modum ſit admiratus, adeò vt illi perinde atq; Diis ſacra fecerit. Auſus eſt & illud addere Bagoas, multo magis idoneũ eſſe eunuchum, cui adoleſcẽtes erudiendi credantur,quòd ab hoc nulla in illos calumnia poſſit hærere, neq; Socraticum illud crimen in hũc cõpetat,quòd adoleſcentulos corrumpat. Deinde quæ ille potiſſimum in mẽtum imberbe fuerat cauillatus, ea hic facetè, vt ipſi quidem videbatur,reiecit.Etenim ſi è barbæ prolixitate,inquit,philoſophos æſtimare cõuenit, nimirum hirc⁹ ante omnes primas tenebit. Hic tertius quidã aſſiſtens (nomẽ hominis ſilebitur)

Atqui iudices, inquit, hic malis læuibus, ac fœminea voce, reliquóq; corporis habitu eunucho adſimilis, ſiquis veſtes detrahat, egregie vir eſſe videbitur. Alioqui mentiũtur qui ferunt eum aliquando in adulterio deprehẽſum, membra in membris, vt legũ tabulæ loquuntur, habentẽ, atque id quidem temporis ad eunuchũ confugiſſe, eáque reperta latebra abſolutum fuiſſe, quũ iudicibus crimen perſuaderi non poſſet, vt qui è ſpecie hominem iudicarẽt eunuchum. At nunc mihi palinodiam cantaturus videtur, ídque propter oſtentatum præmium. Hæc cũ dicerẽtur, omnibus, vt par erat, riſus eſt obortus. Porrò Bagoas magis etiam perturbabatur, omnem in ſpeciẽ ſeſe variãs, atque in innumerabiles verſus colores, tũ frigido ſudore fluẽs, ac neq; decorũ ſibi exiſtimabat adulterii crimen agnoſcere, neque rurſum eam accuſationem inutilẽ ad præſens certamẽ arbitrabatur. P. Profecto deridicula ſunt iſta Luciane, neque vulgarem vobis, vti coniectandum eſt, voluptatem præbuerũt. Verum quo tandem res euaſit? Et quid ſuper his pronuntiarũt iudices? L. Nõ erat eadẽ omnium ſententia. Verũ aliis quidem viſum eſt, vti nudato illo, quẽadmodũ in emptitiis ſeruis fieri conſueuit, inſpicerent, num in iis quæ ad penem pertinent, philoſophari poſſet. Alii vero

ſentẽtiam dixere multo magis etiã hac ridiculam:nempe vt accerſitis è luſtro mulieribus aliquot iuberẽt illũ cũ illis congredi,ac viri officio fungi, aſtante interim è iudicibus quopiã, qui quidem eſſet natu maximus fidéque ſpectatiſſima, qui inſpiceret, num philoſophũ præſtaret. Hæc vbi omniũ riſu fuiſſent excepta,neque quiſquam omnino adeſſet, cui non doleret aluus riſu concuſſus,viſum eſt vt integra cauſa in Italiam reiiceretur. At nunc alter, vt aiunt, ad eloquentiæ oſtentationem ſemet exercet, atque inſtruit, & accuſationem quàm elaboratiſſimam meditatur, adulterii crimen aggrediens, id quod ipſi maxime aduerſatur. Quod quidem & hic facit, iuxta malorũ rhetorum morem,cum ex ipſo crimine aduerſarium inter viros recenſet. Cõtra Bagoas diuerſa cura,quemadmodũ audio,& aſſidue virum agit,negotiúmque præ manibus habet.Poſtremo victurũ ſeſe ſperat, ſi modo docere poſſit, ſe nihilo deteriorem eſſe equas ineuntibus aſinis. Id enim amicè viſum eſt optimũ philoſophiæ documentũ, atque vna demonſtratio quæ refelli non queat. Proinde optarim,vt filius qui mihi eſt adhuc admodum adoleſcẽs, non animum & linguam, ſed penem haberet ad philoſophiam idoneum.

Lucianus de ſacrificiis, DES. ERAſmo Roterod. interprete.

NIMVERO ſiquis recenſere velit,
E quæ ſtultiſſimi mortales factitát in ſacris, in feſtis diebus, in adeundis ſalutandíſque diis, tum quas res ab illis petát, quæ vota faciant, cuiuſmodi ſint quæ de illis ſentiunt ſtatuúntque: equidem haud ſcio, ſitne quiſquam animo curis ita cõfecto, vſqueadeo mœſto, quin riſurus ſit, vbi perpenderit negotii tum abſurditatem, tum amentiam. At multo ante quàm ridere incipiat, opinor ſecum illud expendet, vtrum pios iſtos appellari cõueniat, an contrà diis inimicos, atque infœlices, ac genios malos, qui quidem numen ipſum rem vſqueadeo humilem atque abiectam exiſtimãt eſſe, vt húmanis egeat obſequiis, útque adulatione capiatur ac gaudeat, rurſum vt ſtomachetur, atque iracundè ferat, ſi negligatur. Nã AEtolica illa mala, ſimúlque Calydoniorum calamitates, tótque hominum cædes, ad hæc & Meleagri interitum, hæc omnia à Diana authore profecta eſſe prædicant, quæ videlicet grauiter ferret, quòd ab OEneo non eſſet

ad ſacrificium adhibita: vſqueadeo nimirum altè dolor hic animo illius inſederat, quòd ſacris epulis eſſet fruſtrata. Quin illã iam mihi videre videor, vt erat id tẽporis in cælo ſolitariá, reliquis diis ad OEnei cõuiuium profectis foras, miſeris modis gerentẽ ſeſe, ac miſerabiliter eiulantẽ, ꝙ ab eiuſmodi feſto eſſet abſutura. Cõtrà AEthiopes illos fortunatos, ac multis modis fœlices quis dixerit, ſi modo Iupiter illis gratiá referret pro humanitate, quá in initio poematis Homerici in ipſum exhibuerât, duodecim perpetuos dies epulis acceptũ, ídq; quũ reliquis etiá diis comitatus ad cõuiuiũ veniret? Vſqueadeo nihil vt apparet, quicquid faciunt illi, gratis faciunt, verum ſua bona vendũt mortalibus, atq; emere quidẽ ab illis licet omnia, puta boná valetudinẽ bucula, diuitias bobus quatuor, tum regnũ bobus centum. Præterea ſoſpitẽ ab Troia in Pylũ reditũ tauris nouem. Iam ex Aulide ad Ilium tranſmittẽdi facultatẽ regia puella. Nam alius quidam, ne id temporis vrbs caperetur à Minerua mercatꝰ eſt bobus duodecim, ac peplo. Veriſimile eſt autem, eſſe præterea quædam, quæ vel gallo, vel corolla, vel ſolo thure ab illis redimi queant. Hæc igitur quum non ignoraret, opinor, Chryſes ille, vtpote tum ſacerdos, tum ſenex, diuinarúmque rerum egregiè pe-

ritus, poſteaquam re infecta rediſſet ab Agamemnone, tanquam qui pridem Apollini mutuum dediſſet beneficiũ, ita nunc imputat ac repoſcit vicem, quin conuitiatur etiam propemodum, nempe quum ſic ait, Equidem Apollo egregie, templum tuum, quum id temporis adhuc eſſet incoronatum, ſæpenumero coronis ornaui, deinde tam multas tibi in aris adoleui coxas taurorum, pariter atque caprarum. At tum contrà, me negligis, quum huiuſmodi patiar iniurias, próque nihilo ducis hominem bene de te meritũ. Qua quidem oratione intantum ille pudefactus eſt, vt protinus arrepto arcu, ac ſupra nauium ſtationem ſeſe collocans, peſtem in Græcorum copias iacularetur, ne mulis quidem & canibus intactis. Sed quoniam de Apolline incidit mentio, referam de eodem & alia, quæ de illo ſapientes iſti tradunt, nõ illa quidem quoties quàm infœliciter amarit, nõ Hyacinthi cædem, neque Daphnes ſuperbiam, verum quemadmodum damnatus etiam fuerit, & ob Cyclopes interfectos in exilium exactus. Vnde factũ, vt è cælo in terrá demitteretur, humana iam ſorte vſurus, noſtríſq; malis factus obnoxius. Præterea autẽ quemadmodũ in Theſſalia mercenariam operam ſuam locarit apud Admetũ, tum item in Phrygia apud Laomedontem, atque apud

hunc quidẽ haud ſolus, verùm cum Neptuno, quũ ambo propter egeſtatẽ lateres cõponerẽt, ínque cõſtruendis mœnibus operá præſtarẽt. Ac ne mercedẽ quidem ſolidam à Phryge illo tulerũt, verùm debebat illis adhuc de ſumma, vt ferũt, pl⁹ triginta drachmas Troiani nomiſmatis. Quid enim? An non hæc in deorũ honorem fabulãtur poetæ? Atque his etiam multò diuiniora de Neptuno, de Prometheo, de Saturno, de Rhea, denique de vniuerſa fermè Iouis familia, ídque inuocatis, vt adſint canentibus in exordio poematũ, Muſis, à quibus tãdẽ velut afflati numine (id quod apparet) huiuſmodi quædá cantát, Quemadmodũ Saturnus vt primùm Cælum patrẽ ſuum execuiſſet, ipſe in eo regnauerit, deinde liberos ſuos deuorarit, ſicuti ferũt fèciſſe & Argiuum illum Thyeſtẽ. Deinde queẽadmodũ Iuppiter furtim occultat⁹ à Rhea, ſaxum pueri loco ſubiiciente, in Cretã ſit ablegatus, atque inibi à capella nutrice ſit alitus: itidem videlicet, vt Telephus à cerua, Cyrus Perſa (is qui prior regnauit) à cane narratur enutritus. Poſtea queẽadmodum expulſo patre, atque in vincula coniecto, ipſe potitus ſit imperio. Duxerat autẽ vxores cõplures quidem alias: ſed poſtremo loco Iunonẽ germaná, ídque iuxta Perſarũ & Aſſyriorũ inſtitutũ. Tum autem quòd eſſet in amores propẽſus, atque in

Venerē effuſus, facile cælū liberis expleuerit: quorum alios ex ſuæ ſortis deabus crearit: alios contrà nothos ex mortali, terreſtríque genere ſuſtulerit. Quū interim generoſus ille, nunc in aurū, nunc in taurū, nunc in cygnū aut aquilā verteretur: ac in ſumma plures ſibi formas aſſu meret, quàm vel Protheus ipſe. Porrò Mineruā è ſuo ipſius capite progenuit, hanc planè ſub ipſo cerebro complexus. Nā Bacchum imperfectum adhuc (vt aiunt) è matre etiamnum conflagrāte ſurreptum, in ſuum femur illatum defodit. Deinde vrgente partu, execuit. Nec his diſſimilia de Iunone etiam canunt: nempe hāc citra virilem congreſſum, ſubuentaneo conceptu grauidam puerum edidiſſe Vulcanum: atque eum quidem nō admodum fortunatum, verùm excuſorem ac fabrum ærarium: quíque perpetuo tum in igni tum in fumo verſetur, ac ſcintillis oppletum: quippe cuius ars in fornacibus exerceatur. Tum autem ne pedibus quidem integris: claudicare enim è ruina, quū à Ioue præceps datus eſſet è cælo. Quòd ni Lemnii pro ſua bonitate eum, dum adhuc ferretur in aere, ſuſcepiſſent, perierat nobis Vulcanus, non aliter quàm Aſtyanax è turri deiectus. Quanquam quæ de Vulcano narrant, toleranda videātur. Cæterum de Prometheo, cui nō cognitum eſt, quàm atrocia ſit paſſus, pro-

pterea quòd ſupra modũ humanæ gentis amãs fuerit? Siquidem hunc Iuppiter in Scythiã deportatum, ſuper Caucaſum mõtem cruci ſuffixit: adhibita illi aquila, quæ iecur illius aſsidue circunroderet. Hic itaque pœnas pendit. Porrò Rhea (nam ſunt hæc quoque ſimul referenda) an non indecore atque indigne facit? iam anus quum ſit, & ætate exacta, iiſque rebus intempeſtiua: deinde tam multorum mater deorum, dũ pueros adhuc adamat, eóſque zelotypia proſequitur: dúmque Atten ipſum leonibus ſecum circunuectat, præſertim quum iam vtilis eſſe nõ queat? Itaque quinam poſthac vitio vertat aliquis, vel Veneri quòd adulteretur, vel Dianæ quòd ad Endymionem frequenter medio è curſu diuertens deſcendat? Sed age miſſas faciamus has fabulas: atque ipſum cælum conſcendamus, poetico illo more ſubuolantes: ea nimirum via, quam vnam pariter cum Homero Heſiodus cõmonſtrat, cõtemplaturi quem in modũ ſingula apud illos ſint ordinata. Ac primum quidẽ quòd forinſecus ſit ferreum: vel ab Homero, qui id ante noſtrã ætatem dixit, audiuim9. Quod ſi ſuperas, ac ſublato paulùm capite ſurſum aſpexeris, ac planè in ipſum quaſi dorſum perueneris: ibi ſimul & lumen apparet candidius, & ſerenior ſol, & aſtra fulgentiora, nihílque vſquã oculis

occurrit niſi clarus dies, ac ſolum vndique aureum. Cæterũ introgrediẽti, primo loco mãſitant Horæ: quippe quæ portas ſeruant. Poſt eas Iris ac Mercurius: vtpote miniſtri Iouis & internuntii. Deinde Vulcani fabrilis officina, omnigena referta artificio. Poſtea deorũ ædes, ac Iouis ipſius regia: quæ quidem omnia Vulcanus pulcherrime fabricatus ſit. At vero dii iuxta Iouem aſſidẽtes (conuenit enim opinor, vt in ſupernis illis ſedibus magno ſtrepitu, faſtúque viuatur) in terrá deſpiciunt: & quoquo verſum intento capite, circunſpectãt, ſicunde ſubuolantem ignem videát, aut nidorẽ in aera ſurgentẽ, circáque fumum rotantẽ ſeſe. Quod ſiquis fortè ſacrum faciat, epulãtur omnes fumo inhiantes ac muſcarum in morẽ ſanguinẽ exugentes circũ aras effuſum. Alioqui ſi domì cibũ capiãt, nectare atq; ambroſia victitant. Ná olim homines etiã ab illis in cõuiuiũ ſunt adhibiti, vnáque cũ eis potarunt: nempe Ixion ac Tãtalus. Verùm illi quoniá vim & raptum pararẽt, eſſéntque futiles & garruli: ob id in hunc quoque diẽ pœnas luũt. porrò reliquo mortalium generi cælum iá inacceſſum eſt, atq; occultum. Et in hunc quidẽ modũ viuitur à diis. Proinde videlicet & iã mortales ipſi in colẽdis illis cõſimilia quædã, atq; iſtis cõſentanea moliuntur. Ná primum lucos illis attribuerunt, tũ

& montes dicarunt, præterea aues conſecrarũt, deinde ſuã cuique arborẽ aſſignarũt. His factis per regiones illos diſtributos colunt, eóſq; velut in ciuitatẽ ſuá receptant: nẽpe Apollinem Delphi Deliíque, Mineruam Athenienſes, quæ quidẽ Græcis Athena dicta, vel ipſo vocabulo ſe ei reip. familiarẽ eſſe teſtatur. Argiui Iunonẽ, Mygdonii Rheam, Venerẽ Paphii. Rurſum autẽ Cretenſes Iouem affirmant, nõ modo vixiſſe apud ſeſe, nutritúmque fuiſſe: verumetiá ſepulchrum illius oſtẽdunt. At nos ſcilicet interim tá multis iam ſeculis fallimur: qui quidẽ opinemur Iouem tonare, pluere, reliquáque omnia peragere. Et illud nos latuit, eum iá olim fuiſſe defunctum, & apud Cretẽſes ſepultum. Deinde verò phanis in honorẽ illorum erectis, ne tectis videlicet aut penatibus careãt, formas illorum exprimunt, adhibito ad id vel Praxitele, vel Polycleto, vel Phidia. At hi quidẽ artifices, haud ſcio vbiná viſam, eorum effigiem repræſentát. Ac Iouem quidẽ barbatum fingũt: Apollinẽ verò ſemper puerum: Mercurium iá pubeſcentẽ, primámque ducẽtem lanuginem: Neptunum nigro capillitio: cæſiis oculis Mineruam. Attamen qui templa ingrediuntur, nõ iá arbitrantur ſeſe videre vel ebur ab Indis aduectum, vel è Thracum venis effoſſum aurũ: verùm ipſum Saturni Rheæque filiũ à Phidia

in terram hoſpitem adductum, iuſſúmque Piſanorum in ſolitudine cuſtodem ac ſpeculatorem aſſiſtere: ídque hoc cõtentum præmio, boníque conſulentem, ſi intra quinque perpetuos annos dum Olympia celebrãtur, interim obiter illi ſacrificet aliquis. Tum autem conſtitutis aris, deſignatis ſacrorum ſeptis, puris vaſis collocatis, victimas offerunt: bouem aratorem agricola, agnum opilio, capram caprarius. Eſt qui thus, eſt qui placentulam offerat. At ſiquis pauper: is ita Deo litat, vt dexteram duntaxat ſuam ipſius exoſculetur. Iam verò quum immolant (nam ad illos redeo) primum ſertis coronant pecudem, multóque antè explorant num legitima ſit & ſacris idonea: ne quid forte mactent ex his, quæ religio repudiat: deinde ad aram applicant, ac ſub oculis dei iugulant, flebile quiddam emugientem, bené que ſicuti licet coniicere, ominatum: denique voce iam leuiore ad ſacri tibias reſpondentem. Quis verò non facile coniectet gaudere deos quum iſta ſpectant? Quin & in frontiſpicio poſita ſcriptura denuntiat, ne quis intra pura vaſa conſiſtat, qui manibus ſit impuris. Atqui ſacrificus ipſe ſanguine fœdatus, neque aliter quàm Cyclops ille pecudem incidit, inteſtina educit, cor reuellit, cruorem aræ circunfundit. Et quid tandem non obiens per-

agénſque quod ad pietatem, ſacrorúmque ritum pertineat? Poſt omnia demum incenſo igni, capram ipſa pariter cum pelle deportatam imponit: ipſam item cum lanis ouem. Nidor interim ille ſacer atque diuinus ſurſum fertur, atque in ipſum vſque cælum ſubuectus paulatim diffunditur. Iam verò Scythæ reliquis omnibus hoſtiis omiſſis (vt quas viles átque humiles exiſtiment) ipſos homines mactant Artemidi, atque eo ritu deam placant. Verùm hæc fortaſſis modeſta videantur: cúmque his ea quæ factitant Aſſyrii, quæ Phryges, quæ Lydi. Verum ſi in AEgyptũ proficiſcaris: ibi demum, ibi videbis permulta religioſa, planéque cælo digna: puta Iouem arietino vultu: Mercurium illum optimum facie canina: Panem verò totum hircum. Adhæc alium Ibim, aliũ Crocodilum, alium etiam Simiã. Quod ſi his quoque de rebus, quo planè pernoſſe queas, didiciſſe libebit: complures ſophiſtas audies, tum ſcribas, ac prophetas, mento raſo, qui tibi narrent (Sed prius, vt dici ſolet, Fores occlude prophane) quemadmodum videlicet quõdam ea ſeditione territi, quam mouerant hoſtes atque gigantes, in AEgyptum deuenerint: vt illic in poſterum tuti ab hoſtibus latitarẽt. Et ob eam cauſam alius hircum induerit, alius arietem, nimirũ præ formidine, alius feram, alius

auem. Atque hinc eſſe, vt dii nunc etiã eas obtineant formas, quas id temporis aſſumpſerãt. Nam hæc diligenter mandata literis, ídque ante annos plus decies mille in adytis illorũ repoſita ſeruantur. Porrò ſacrorum peragendorum idem fermè apud illos ritus, niſi quòd hoſtiam luctu proſequuntur: iámque mactatæ circũfuſi mẽbra laniant. Sunt qui ſepeliant duntaxat, poſtea quàm occiderint. Nã Apis ille, qui quidẽ deus apud illos eſt maximus, ſiquando moriatur, quis vſqueadeo magni faciat cæſariem ſuam, qui non eam detondeat, ac nudo capite luctum præ ſe ferat, etiam ſi vel purpureã Niſi comam habuerit? Eſt autem hic Apis deus ex armento iam antea ſuffragiis deſignatus: vtpote multò formoſior ac venerabilior reliquis illis priuatis, & gregariis bubus. Hæc igitur quũ ſic habeant, & tamen à vulgo vera, ſeriáque credantur: mihi quidem poſtulare videntur, non qui reprehendat, ſed vel Heraclitum potius aliquem, vel Democritum: quorum hic amentiã eorum rideat, ille deploret inſcitiam.

ERASMVS ROTERODAMVS IOHANNI EV-
TYCHIO SVO S. D.

QVANQVAM hic Luciani dialogus Eutychi doctiſſime, plurimum habeat artis, ob decorũ mire ſeruatum in perſonis tam multis, tãmque diuerſis: tamen aliquot repperi, qui dicerent eſſe premẽdum, quòd liberius, aut velut ἐξ ἁμάξης philoſophorum omne genus laceret. At mihi videtur iuſtius eſſe ſtomachandum in huius ſeculi mores, quo videmus philoſophorum ac theologorum ſcholas multo puerilius etiam inter ſe diſſidere: nec minus atrociter digladiari, tum inter religionis profeſſores nihilominus cruentam eſſe pugnam, quàm in eo conuiuio fuiſſe Lucianus vel finxit, vel retulit. Hunc igitur libellum, quoniam forte ἀδέσποτον repperi, & tamen patrono videbatur egere, Eutychio dicaui. Bene vale, καὶ εὐτύχει, vt planè ſis quod diceris. Antuerpiæ. AN. M. D. XVII.

Luciani cõuiuiũ

SEV LAPITHAE,

Deſ. Eraſmo Roterodamo interprete.

PHILON, LVCIANVS.

N O V A M quandam & variam diſputationem Luciane vobis fuiſſe narrant, ſuper cœnam apud Ariſtænetum: tum philoſophicos quoſdã ſermones dictos, ac ſuper his ſummã cõtentionẽ exortã fuiſſe: quòd ni mẽtitus eſt Charinus, etiã ad vulnera vſque rem proceſſiſſe: denique ſanguine cõflictũ fuiſſe diremptũ. L. Atqui vndenã Philon iſta reſciuit Charinus? neque enim is nobiſcũ aderat in cõuiuio. P. E Dionico medico aiebat audiſſe ſeſe. Porrò Dionicus etiam ipſe è cõuiuarũ numero fuit opinor. L. Fuit maximé. Verùm ne is quidẽ ab initio rebus omnibus fuit præſens: ſed ſerius aduenerat, media fermè pugna, paulóque ante vulnera. Proinde demiror, ſiquid comperti, certíve referre potuit, qui nõ ordine ſpectarit illa, vnde inter illos nata lis, poſtea ad ſanguinẽ vſq; deducta eſt. P. Proinde Luciane Charinus etiã ipſe, ſi rem cõper-

tius velle̅ cognoſcere, & quo ſingula modo ſint geſta doceri, te adirem iuſſit. Nam Dionicum etiam ipſum faſſum fuiſſe, ne ſe quidem toti negotio præſentem adfuiſſe: Te verò quicquid eſſet actum, id omne comperto certóque ſcire: tum etiam quæ dicta inter illos fuerint, meminiſſe: quippe qui eiuſmodi nō obiter neque neglectim audire, ſed per otium atque attente auſcultari ſis ſolitus. Proinde nunquam effugies, quin nos hoc ſuauiſſimo accipias epulo: quo mihi quide̅ haud ſcio, an vllū poſſit accidere iucūdi⁹: præſertim quòd ſobrii per otium tuto ac citra ſanguine̅, extráque teli (quod aiunt) iactū conſtituti ſumus, epulaturi:

Siue ſenes aliquid
Super cœnam ſunt debacchati,
Siue etiam iuuenes

à mero compulſi ſunt, quæ neutiquam fas erat tum dicere, tum facere. L. Iuuenilius tu quidem Philon, atque inconſultius hæc nos iubes in vulgus efferre, eáque referre, quæ inter pocula ab ebriis ſunt acta: quum hæc magis oporteat obliuioni tradere, eáque omnia Baccho deo velut authori imputare: qui quidem haud ſcio, an quenquam ſuis non afflatum Orgiis, & Bacchanalium expertem præterierit. Proinde vide ne hominis ſit parū bene morati, eiuſmodi adamuſſim exquirere, quæ rectius erat

in cõuiuio reliquiſſe,atque ita diſcedere.Siqui dem odi(ſicut inquit verſus poeticus) memorem cõpotorem. Ne à Dionico quidẽ recte fa ctũ: qui hæc apud Carinũ effutiuerit, immodicámque & pridianã diſſiparit temulentiã ho minũ philoſophorum. Cæterum ego, abſit vt iſtiuſmodi quippiam ſim dicturus. P.Nugas agis Luciane,quum iſta dicis.Quin haudquaquã oportebat ad iſtũ modum apud me præſertim agere:vt qui certò ſciam,te multo cupidiorem eſſe narrandi, quàm ego ſim audiendi: adeò vt mihi videaris, ſi deſint qui te audiant, vel ad columnam aliquam, aut ſtatuam libenter acceſſurꝰ,quo cũcta pariter euomas. Quòd ſi nunc coner diſcedere,nõ ſines,ni te prius au diero,abire: verum vltro aderis, conſectabere, rogabis: at tum ego te viciſſim luſero. Iámque adeò, ſi ita vis, abimus: ex alio quopiam hæc eadem audituri. Tu vero ne dicito. L. Age nequid ſuccẽſeas, equidem dicam, quandoquidem vſqueadeo cupidus es audiẽdi:verũ heus ea lege, ne paſſim in vulgus efferas. P. Ni prorſus ignoro Lucianum, tute iſtuc potiꝰ feceris.Nam prior ipſe denarrabis omnibus,vt me quidẽ ad id nihil futurũ ſit opus.Sed illud mihi primo reſpõde loco: Ariſtænetus,num fi lio Zenoni dabat vxorem, atque ita in nuptiis eius vos accepit? L.Non:imò filiam ſuã elo-

cauit Cleantidem, ídque Eucriti nũmularii filio qui philoſophiæ dat operam. P. Formoſo admodũ per Iouem adoleſcentulo: tametſi tenero adhuc & vxoriæ rei nõ admodum maturo. L. Verũ: at non inueniebat, opinor, alterũ generum magis idoneum. Hũc igitur qui tum modeſtus videretur, tum ad philoſophiæ ſtudium propẽſus, præterea autem vnicus Eucriti diuitis, ex omnibus delegit filiæ ſuæ maritum.

P. Cauſſam neutiquam leuem dixiſti, nempe quia diues ſit Eucritus. Verum heus Luciane, quinã erant conuiuæ? L. Reliquos illos quorſum attinuerit tibi recenſere? Verum è philoſophorum numero, ac literatorum, quos potiſſimum opinor, audire cupis, Zenothemis erat, ſenex ille Stoicus: vnáque cum hoc Diphilus, cui cognomen Labyrinthus: & hic quidem quòd eſſet Zenoni Ariſtæneti filio præceptor. Deinde Peripateticæ factionis Cleodemus: noſti hominem, nempe dicacem illum & argutum, atque ad refellendũ inſtructum. Diſcipuli gladium ac bipennem nominant. Quin & Hermon aderat Epicureus. Verùm hũc quum ingrederetur, Stoici toruis obtuebantur oculis, & auerſabantur, palámque perinde quaſi parricidam quempiam atque impium ac funeſtum deteſtabantur. Et hi quidem tanquam Ariſtæneti ipſius amici, familiaréſque fuerant ad cœ-

nam vocati, quos comitabatur & Iſtiæus grã-
maticus, & Dionyſodorus rhetor. Iá verò pro-
pter ſponſum Chcream vnà cũ illo ad conui-
uiũ acceſſerant, Ion ille Platonicus: quòd is iu-
ueni præceptor eſſet, vir venerãdus aſpectu, ac
maieſtatis quiddam præ ſe ferens, multúmque
dignitatis ipſo oſtẽdens ore: vnde nõnulli pro-
pter animi cõſtantiam ac rectitudinẽ, regulam
illum appellãt. Huic ſimul vt ingrediebatur aſ-
ſurgebant omnes, ac veluti præcipuum quen-
dam ac primarium hominẽ comiter atque of-
ficioſe exceperũt: adeò vt planè numẽ aliquod
aduenire videretur, quũ adeſſet Ion admiran-
dus ille. Tandem verò, quum iam omnes fer-
mè conuiuæ præſentes eſſent, tẽpus erat vt diſ-
cumberetur. Itaque ad dextram ingreſſus, to-
tam illam ſpondam mulieres (erant autem cõ-
plures) occupabant. Inter quas erat & ſponſa
ſummo ſtudio culta, hinc atq; hinc ſtipata fœ-
minis. Porro ex aduerſo oſtii altera turba, pro
cuiuſq; dignitate locis diſtributis. Porrò è re-
gione mulierũ primo loco accũbebat Eucri-
tus, ſecundo Ariſtænetus. Sub hæc ambigi cœ
ptum, vtrum altero priorem oporteret accum-
bere, Zenothemímne Stoicum, quippe ſenem,
an Hermonem Epicureum. Nam hic erat Ca-
ſtoris ac Pollucis ſacerdos, tum autẽ nobiliſſi-
mæ inter ciues familiæ. Verùm eam hæſitatio-

nem ſuſtulit Zenothemis, Si me, inquies, Ariſtænete, minoris ducis Hermone, viro videlicet iſto, vt nequid aliud mali dicã, Epicureo, diſcedo, totúmque cõuiuium vobis relinquo. Et puerum protinus aduocat, diſcedere parãs. Tum Hermon, Imò habeto, inquit, tibi priores partes Zenothemi. Quãquam etiam ſi nihil aliud, vel hoc nomine par erat concedi, ꝙ ſacerdos ſim, vt planè contẽnas Epicurum. Rideo, inquit Zenothemis, ſacerdotẽ Epicureũ. Simúlque cum dicto accumbebat, poſt hunc tamen Hermon. deinde Cleodemus Peripateticus. pone hunc Ion. proxime hunc ſponſus. poſt eum ego. iuxta me Dephilus. huic aſſidebat Zenon diſcipulus. Poſtremo rhetor Dionyſodorus cum Iſtiæo grammatico. P. Papæ Luciane muſarum conuentum quendam mihi narras fuiſſe iſtud cõuiuium: quippe plurimis ſapientibus ac doctis viris refertum. Ego vero laudo Ariſtænetum, qui quum optatiſſimam illam ac ſplendidiſſimam ſolennitatem celebraret, præ cæteris ſapiẽtiſſimos viros adhibere voluerit: ídque adeò delectis ex vnaquaque philoſophiæ ſecta præcipuis, non hos aduocans, illos præteriens: verùm promiſcue vocans omnes. L. Is vero nequaquam eſt è vulgariũ iſtorũ diuitũ numero, verùm & literarũ eſt ſtudioſus, ac maximã vitæ partẽ in his

rebus verſatur. Cœnabamus igitur initio quidem taciti & quieti, variúſque erat apparatus & omniiugus. Neque enim arbitror operæpretium vt numero recenſeam etiam illa condimenta, cupedias, aromata, atque id genus illectamenta. Cuncta ſiquidem affatim ſuppetebant. Inter hæc Cleodemus admoto ad Ionis aurem ore, Non vides, inquit, ſenem illum (Zenothemim dicebat, ſubauſcultabam enim) vt ſeſe obſoniis ingurgitat, útque iure veſtem oppleuit: tum quàm multa puero à tergo ſtáti porrigit, putans interim ſe aliorum oculos fallere, neque meminit poſt ſeſe accumbentium? Hæc igitur fac & Luciano commonſtres, quò teſtis eſſe poſſit. Mihi verò nihil Ione monſtratore opùs erat: quippe qui hæc multo antè limis iã oculis præuideram. Hæc ſimulatque dixiſſet Cleodemus, irruit in conuiuium & Alcidamas Cynicus: atque is quidem inuocatus, vulgatum illud feſtiuitatis gratia præfatus de Menelao, qui vltro ad fratris conuiuium acceſſiſſet. Itaque pleriſque turpiter atque impudẽter viſus eſt feciſſe: & quod cuique tum forte in mentem veniebat, in eum torquebant, alius illud, Inſanis Menelae. Alius rurſum,

Verũ Agamẽnoniæ menti nõ iſta placebát. Adhæc alia quæ pro tempore ſalſè, lepidéque dici poterant, in eum obmurmurabant. Nam

palàm nullus audebat quicquam dicere, propterea quòd metuerent Alcidamantem, vtpote conuitiatorē egregiū, vnúmq; è Cynicis omnibus clamoſiſſimū: qua quidē re adeò viſus eſt reliquis antecellere, vt nulli non eſſet formidādus. At Ariſtænetus collaudatū illū quòd inuocatus aduenilſet, iuſſit accepta ſella, iuxta Iſtiæum ac Dionyſodorum accūberet. At ille, Apage, inquit, muliebre quiddā ac molle dicis, vti in ſcāno aut ſella ſedeā quēadmodum facitis vos, mollibus in ſtratis penè ſupini recūbentes, purpura ſuffulti. Quin ego tibi vel ſtans cœnauero, in ipſo interim conuiuio etiá obambulás. Quòd ſi defatigatus fuero: tū humi ſubſtrato pallio, cubito innixus cubuero: qualē videlicet Herculē pingūt. Ita fiat, inquit Ariſtænetus, ſi quidē iſtud mauis. Sub hæc Alcidamas in orbē conuiuiū luſtrans, cœnabat, Scytharū ritu, ad vberiora paſcua ſubinde ſeſe tranſferés, vnáque cū his qui inferebāt edulia, circuniens atq; obambulás. Atque interim tamen dum cibū caperet, haudquaquam negotio vacabat de virtute obiter, de vitio diſſerēs, tum in aurū atque argentū dicteria iaculans: iámque Ariſtænetum percontabatur, quidnam ſibi vellēt tam multa, tam magna pocula, quū non minus vſui poſſent eſſe fictilia. Verùm Ariſtænetus iam obturbantē, moleſtúmq; eſſe

pergentem, in præſens quidem compeſcuit: miniſtro innuens, vt ingentem calicē, infuſo meraciſſimo vino, illi porrigeret. Atq; id quidem viſus eſt optime excogitaſſe: nondum etiā intelligens, quantorum malorum is calix eſſet author futurus. Hunc igitur vt accepiſſet Alcidamas, aliquantiſper ſilentium agebat, ac ſolo ſternens ſeſe cubabat ſeminudus, quemadmodum facturum ſeſe fuerat pollicitus, cubito humi fixo innitens, ſimúlque dextra ſcyphum ſuſtinens, qualem Herculē apud Pholū pictores effingunt. Iam verò & inter alios calix aſſidue circunagebatur, tum inuitatiunculæ ad bibendum, & cōfabulationes ortæ, demum & lucernæ illatæ. Interim ego quū puerum, qui iuxta Cleodemū adſtabat (erat autē is pocillator egregie formoſus) ſubridentem vidiſſem, (nam arbitror, quicquid obiter inter cœnandū obtigit, commemorari oportere: maxime, ſi quid ſit elegantius ac ſcite factū) iam admodū attentus obſeruare cœpi quidnā rei rideret. ac paulò pòſt accedebat puer tanquam calicem à Cleodemo recepturus. At ille ſimul & digitū illius ſubſtringebat, & drachmas puto duas vnà cum calice tradebat. Porrò puer ad ſubſtrictum digitum rurſus arridebat. Cæterū de pecunia, quum non ſenſiſſet opinor, eóque non reciperet, in terram delapſis drachmis ſtrepitus

eſt concitatus, móxque ambo pariter rubore ſuffundebantur, ídque ita palàm, vt nemo non animaduerteret. Ambigebatur igitur inter eos, qui proxime ſedebãt, cuiuſnã eſſent illi nũmi, quũ & puer negaret à ſe proiectos, & Cleodemus item, iuxta quem ſtrepitus acciderat, ſibi excidiſſe diſſimularet. Verum ea res tũ neglecta eſt, ac conniuenter omiſſa, propterea quòd id quod acciderat, nõ ita multi vidiſſent, præter vnum (vt mihi quidem viſum eſt) Ariſtænetum. Nam is paulò pòſt puerũ loco mouit, clanculum ablegans, & alii cuidã innuit, vti Cleodemo pocillator aſſiſteret, videlicet exoletis illis, ac robuſtis, mulioni, aut equiſoni cuipiã. Ad hunc modum ea res vtcũque abiit, ſummum alioqui allatura pudorem Cleodemo, ſi quidem ad omnes permanaſſet, ac non protinus occupans Ariſtænetus eam ſopiſſet, ciuiliter dextréque admodũ inducta temulentia. Cæterũ Alcidamas (iam enim potus erat) percontatus quidnã eſſet nomen puellæ nubenti: tum clara voce indicto ſilẽtio, ſimul & ad fœminas cõuerſo vultu: Præbibo, inquit, tibi Cleanthi, Herculis Archegetæ omine. Sub hæc quũ riſiſſẽt omnes: Ridetis, inquit, ſacrilegi, quòd ſpõſæ, Herculis dei mei omine propinauerim? Imò illud ſcito opus eſt, ni ſcyphũ à me traditũ accipiat, nũquã futurũ vt illi filius

obtingat talis, qualis ego ſum, virtute interritus, animo liber, tũ corpore adeo robuſto. Simúlque cũ dicto, ſeſe magis etiá renudabat, etiam vſque ad illa quæ ſunt maxime pudẽda. Ad ea quũ iterũ arriſiſſent conuiuæ, indignatus ille ſurrexit, toruis iá atq; efferatis obtuens oculis, vultúque ipſo teſtans iam neq; pacem, neque quietem acturũ amplius. Forſitan & baculum illiſiſſet alicui, ni cõmodum id temporis placenta prægrandis fuiſſet illata. Nam hác ſimulatque cõſpexit, lenior ac mitior eſſe cœpit, ac ſtomachari deſiit: obambulans interim ac placentam auide vorans. Iam vero plerique temulẽti eſſe cœperát, & clamoribus vndique perſtrepebat conuiuium. Nam & Dionyſodorus rhetorem illic agẽs, orationes quaſdá pronuntiabat, laudabatúrque à miniſtris, qui à tergo aſſiſtebant. Et Iſtiæus Grammaticus viciſſim, qui poſt illũ accumbebat, verſuum centones quoſdá recitabat, Pindari, Heſiodi, & Anacreontis carmina ſimul contexens atque conſarcinans: ita vt ex omnibus vnicam redderet cátilenam oppidò quàm ridiculam. In primis autem illa, perinde quaſi vaticinás, de his quæ poſtea acciderunt,

Commiſere ſimul clypeos.

Tum illud quoque,

Tum vero clamórque virûm luctúſque coortus.

At vero Zenothemis libellulum quempiā minutis conſcriptum literulis, à puero acceptum legebat. Verum quum ii quorum partes erant edulia inferre, aliquātiſper, ita vt ſolent, ceſſarent morarentúrque : Ariſtænetus ſedulo curās, ne vel id interea tēporis aut otioſum eſſet, aut voluptatis expers, accerſitū intrò morionē, iuſſit ridiculum aliquid vel dicere, vel facere, quo magis etiā exhilararētur conuiuæ. Móxque ingreſſus deformis quidā, deraſo capite, pauculos capillos in vertice geſtās, eóſque criſtæ in morem erectos, hic ſaltabat, atque inter ſaltandum, quo maiorem concitaret riſum, rotatu ſeſe circunagebat, diſtorquebátque. Tum cymbalo concuſſo, ſonabat interim quiddam, linguam imitans AEgyptiorum. Poſtremo dicteria quædam iaculabatur in eos qui aderāt: ac reliqui ſcommate tacti ridebant. Verùm vbi & in Alcidamantem ſimile quiddam torſiſſet, catulum illum Melitæum appellans, indignatus ille (iandudū autē præ ſe ferebat, quod inuideret illi, dum probaretur ac cōuiuarum oculos retineret) abiecto pallio, vt ſecum luctaretur prouocauit. Quod ni faceret, Hunc, inquit, baculū tibi impingā. atque ita miſer ille Satyrion (nam id erat morioni nomē) cōgreſſus cum eo Pancratio decertabat. Erat id ſpectaculi multò iucundiſſimum, quippe quū vi-

derent hominem philoſophũ cũ morione cõpoſitũ, cum ferire, tũ viciſſim feriri. Proinde qui aderant, partim pudore tãgebantur, partim ridebant donec iam ictus Alcidamas pugnam detrectaret, ab homuncione, omniũ plauſu cõprobato certamine, ſuperatus. Hæc igitur quũ eſſent nõ mediocri riſu excepta: ibi tandẽ ingreſſus & Dionicus medicus haud multo poſt peractá concertationẽ. Aiebat autem in mora fuiſſe Polypreponté tibicinẽ, dum hunc phreneſi correptũ curandi gratia viſeret. Ac planè quiddá riſu dignum commemorabat: dicebat enim in ædes illius veniſſe ſeſe, ignarũ etiá hominem iam eo morbo teneri. At illum protinus ſurrexiſſe, foribúſque occluſis, ac nudato gladio, tibias ipſas ſibi tradidiſſe, iiſque vti caneret iuſſiſſe. Deinde vbi id non poſſet, illum percuſſiſſe, ſcutũ ſublata manu geſtantem. Seſe porrò in tanto periculo tale quiddam fuiſſe commentũ, nempe ad canendi certamen prouocaſſe hominẽ: ídque ea lege vt victus præſcriptũ certúmque plagarũ numerum acciperet. Ac ſeſe priorem ceciniſſe, praue atque imperite: deinde traditis illi tibiis ſcutum ab illo recepiſſe: gladium autem extemplo per feneſtras in aream abieciſſe. Deinde quum minore iam diſcrimine cũ illo luctaretur, auxilio aduocaſſe vicinos. Eos reuulſiſſe belluam, atque

ita illorũ opera ſeruatũ ſeſe. Oſtendebat autem & plagarum veſtigia quædã, nõnulláque in facie tubera liuẽtia. Ergo cũ Dionicus ob huiuſmodi fabulã nõ minꝰ placuiſſet, ꝗ morio ipſe: proxime Iſtiæũ reclinãs ſeſe, de reliquiis cœnabat. Atq; hic quidẽ haud abſq; numine quodam nobis aduenerat: imò prorſum vſui futurus ad ea quæ poſtea cõtigerũt. Nã prodiẽs in mediũ conuiuium puer quidã, qui ſe ab Etœmocle Stoico venire diceret, epiſtoliũ quoddã adferẽs, aiebat ab hero ſibi mãdatum, vt eo palàm omnibus audientibus perlecto, rurſus domum ſeſe reciperet. Hic igitur permittẽte Ariſtæneto, admotus ad lucernã legebat. P. Num orationẽ Luciane in ſponſæ laudem cõpoſitã, aut carmẽ nuptiale: quod genus permulta faciunt? L. Videlicet nos quoq; tale quippiam exiſtimabamus. Verũ ne accedebat quidem ad id, vt aiunt. Cæterum in literis ita ſcriptũ erat, ETOEMOCLES philoſophus Ariſtæneto. Quàm non mouear cõuiuiis, omnis antè acta vita mea fuerit teſtis. Qui quidẽ quũ quotidie mihi cõplures ea cauſa moleſti ſint, te multo ditiores, tamen haud vnquã illis morem geſſi: perpendẽs nimirũ, quãtum ſit in eiuſmodi cõpotationibus tumultus, quantũ licentiæ petulãtiæq;: verũ aduerſus vnũ te mihi videor meo iure ſtomachatus, qui quũ tantũ tẽporis à me

officioſiſſime cultus & obſeruatus, tamen indignum habueris, quem vel inter reliquos amicos tuos numerares, ſed ſolum ex omnibus præterieris, ídque quum vicinus eſſem. Proinde tua cauſa magis diſcrucior, qui quidem te tam ingratũ præbueris. Nam ipſe fœlicitatem nequaquam in hoc ſtatuo, ſiquis mihi impertiat vel ſuem ſylueſtrem, vel leporem, vel placentam: quæ mihi affatim cõtingunt apud alios, qui officia norunt. Quãdoquidem etiam hodie quum apud diſcipulum Pammenem cœnare mihi licuerit, opiparam (vt vocãt) cœnam, non annui tamen vehementer obſecranti, tibi ſcilicet demens ego, memetipſum reſeruans. At tu nobis præteritis, alios accipis con uiuio: ídque merito facis: neque enim vllo modo potes quid ſit rectius dignoſcere, nec apprehenſiuã illã phantaſiam habes. Cæterum haud ſum neſcius, vnde mihi iſta ſint profecta: nẽpe ab egregiis iſtis philoſophis tuis Zenothemide ac Labyrintho. Quibus equidem (abſit inuidia dicto) vel vnico ſyllogiſmo mihi videor os protinus obturare poſſe. Alioqui reſpõdeat iſtorum aliquis quid ſit philoſophia, aut hæc quæ inter elementa tradũtur, quid habitio differat ab habitu, vt nequid interim de perplexis illis rogationibus proponam, quid ſit ſyllo giſmus cornutus, quid acerualis, quid metens.

Verum tu quidem iſtis fruaris licet. Nã ego, qui ſolũ in bonis ducã quid ſit honeſtũ, facile tulero contumeliã. Atqui ne poſſis poſthac ad iſtã excuſationẽ cõfugere, vt dicas te mei oblitum fuiſſe, nimirũ in tanto rerũ ſtrepitu, tãtíſque occupationib⁹: bis te hodie ſum alloquutus, primũ mane domi tuæ: deinde rurſum in Caſtoris ac Pollucis tẽplo rem diuinã facientem. Ac his quidẽ de rebus hæc reſponderim. Quòd ſi tibi videor cœnæ gratia ſuccenſere, quid OEneo acciderit cogitato: videbis nimirum ipſam etiã Dianã indignantẽ, quòd ille ſe ſolã nõ adhibuerit ad ſacrificium, quum reliquos deos omnes acciperet conuiuio. Nã hac de re ſic alicubi meminit Homerus,

Seu quia non norat, ſeu nõ ſuccurrerat illi:
Acriter eſt offenſa tamen.

Item Euripides,

Chalydon quidem hæc Pelopeii regio ſoli:
Qua parte ſæuum ſpectat aduerſa fretum,
Agros habens tum diuites, tum fertiles.

Rurſum Sophocles,

Immanis apri triſte monſtrum, in OEnei
Immiſit agros gnata Latonæ dea:
Docta eminus miſſis ferire ſpiculis.

Hæc tibi è plurimis pauca citaui: vt intelligeres, cuiuſmodi præterito viro Diphilũ ad cœnam adhibeas, cui & ipſi filiũ commiſeris tuũ:

ídque recte. Eſt enim iucundus adoleſcenti,& ita cum eo viuit, vt placeat atque obſequatur: atq; adeò ni mihi turpe dictu fuerat, addidiſſem & aliud quiddam. Quod quidem tu ſi libebit,è Zopyro eius pædagogo verum eſſe cognoſces. Verũ non conuenit obturpare in nuptiis,neque accuſare quenquam:præſertim criminibus vſqueadeo fœdis ac pudẽdis. Tametſi Diphilus dignus in quem facerem, quippe qui duos iam diſcipulos à me retraxerit: ego tamen ipſius philoſophiæ cauſa reticebo. Porro famulo huic mandaui, vti ſiquam ipſi partẽ dare velles vel apri,vel cerui, vel placentæ,mihi deportandum,vt iſthoc pacto te mihi de cœna purgares: ne reciperet, ne ad hoc ipſum à nobis miſſus fuiſſe videatur. Hæc amice quum legerentur,ſudor interim vtique mihi manabat præ pudore: ſimúlque iam illud quod vulgo dici ſolitum eſt,optabam vt terra mihi dehiſceret: quum viderem eos qui præſentes aderant,ad ſingulas epiſtolæ partes inter ſe ridentes,potiſſimum autem hos,qui nouerant Etœmoclem virum canum, tantúmque ſeueritatis præ ſe ferentem. Admirabantur igitur quòd eiuſmodi vir eſſet: hactenus fugiſſe ſeſe,barba videlicet ac vultus auſteritate deceptos. Cæterum Ariſtænetum mihi quidẽ haud videbatur hominẽ contemptu negligentiáve

præteriſſe: verũ quòd deſperaſſet, ſi fuiſſet inuitatus, vnquá adduci poſſe vt annueret, útque ad eiuſmodi res ſe morigerum præberet, eóq; ne tentandum quidem eſſe putaſſe. Ergo poſteaquã puer iam legere deſiiſſet, vniuerſum cõuiuium in Diphilũ ac Zenonem torquebant oculos, quòd hi iam metu trepidi ſederent, ac pallidi, ipſáque vultus incõſtantia ac perplexitate crimen agnoſcentes, ab Etœmocle intentum. Porrò Ariſtænetus quanquam eſſet ſanè perturbatus, vehementérque conſternatus animo, tamen nos iubebat bibere, conans nimirũ id quod euenerat, commode vertere, ſubridẽs interim. Ac puerum redire iuſſit, reſpondẽs, ea ſibi curæ fore. Paulo autẽ pòſt ſurgens & Zeno clanculum ſeſe abduxit è conuiuio, ſubmonitus à pædagogo, vt diſcederet innuente, ídque tanquam patris iuſſu. Ibi vero Cleodemus, qui iamdudũ occaſionẽ quæritabat (nam geſtiebat omnino cũ Stoicis conflictari, verũ dirumpebatur, quòd non reperiret cauſam ad id ſatis idoneam) tum igitur anſam præbente epiſtola huiuſmodi, inquit, Facit egregius ille Chryſippus & Zenon ille mirabilis, neque nõ Cleáthes, verbula miſera, neq; quicquá præter rogatiunculas, & vmbras dũtaxat philoſophorum. Cæterum Etœmocles ſunt plerique omnes. Videtis q̃ & ipſæ epiſtolæ graues ſint ac

ſeniles. Poſtremo Ariſtænetus hic, OEneus eſt: Etœmocles, Diana. Di boni, quàm bene auſpicata omnia, quámque congrua celebrãdæ feſtiuitati. Ita per Iouem (inquit Hermon, ſupra hunc accumbens: inaudierat autem, vt opinor, aprum quendã Ariſtæneto paratum, vt in conuiuio proponeretur, eóque putabat nõ intẽpeſtiuè factã mentionem apri illius Calydonii) per lares Ariſtænete fac quãprimum ſacri partem mittas, ne ſenex interim ille fame pereat, tanquam Meleager tabefactus. Tametſi nihil queat acerbũ accidere, quandoquidẽ Chryſippus hæc indifferentia cenſet eſſe. Itáne vos Chryſippũ nominatis? (inquit Zenothemis, erigens ſeſe, maximáque voce intonans) an ex vno homine, qui nõ legitime philoſophiã exerceat, nẽpe præſtigiatore iſto Etœmocle, Cleanthẽ ac Zenonem metimini, viros ſapiẽtes? At qui tandẽ eſtis ipſi vos qui hæc dicitis? an non tu Hermõ Caſtoris & Pollucis cæſariem, quam habebãt aureã circũtondiſti? Cuius quidem facti pœnam dabis carnifici traditus. Tu porro Cleodeme, nónne Soſtrati diſcipuli tui vxorẽ ſtupraſti? Nónne in adulterio eo deprehẽſus nefandiſſima paſſus es? An nõ igitur ſilebitis, quum huiuſmodi dedecorũ vobis ſitis conſcii? Atqui non ſum meæ ipſius vxoris leno, Cleodemus inquit, quemadmodũ tu, ne-

que diſcipuli diuerſantis apud me viaticum ſuſtuli, quod is depoſuerat, eóque facto rapuiſſe me per Palladē deierans abnegaui, neque quaternis drachmis fœnero, neque diſcipulos obtorto collo in vincula duco, niſi in tēpore mercedem perſoluerint. Verum illud, inquit Zenothemis, haudquaquam poſſis inficias ire, te Critoni venenum quo patrem necaret, miniſtraſſe. Atque interea forte bibebat: quicquid autem erat in calice reliquū (erat autem fermè ſemiplenus) in duos illos profundebat. Porrò conſperſus eſt pariter & Ion, ídque præmii tulit, quòd illis vicinus accūberet, alioqui eo malo non indignus. Hermon igitur demiſſo vertice merū è capite abſtergebat, eos interim qui præſentes erant atteſtans, quòd id genus cōtumeliis eſſet affectus. Cleodemus autem quum non haberet calicem, inuadens primum conſpuebat Zenothemidi: deinde læua cōprehenſum à barba, plagam in tempus erat illiſurus, ac ſenē fortaſſe necaſſet, ni Ariſtænetus dextrā ſublatam retinuiſſet. Is mox tranſcēſo Zenothemide inter vtrunque medius aſſedit, vt eo veluti muro dirempti, pacē inter ipſos agerent. Hæc igitur dum gerebātur Philon, equidē varia meo cum animo voluebam. Primum illud ſtatim occurrebat, nullū eſſe operæpretium, ſiquis diſciplinas perdiſcat, ni ſimul & vitæ ra-

tiones,ad id quod eſt optimum,accommodet atque componat: quum viderem illos qui verbis alios antecellerēt, quàm factis ipſis ſeſe ridiculos exhiberēt. Deinde & illud veniebat in mentem,ne forte verũ eſſet,quod vulgo plerique dictitarent, videlicet eruditionem à recta ratione boníſque inſtitutis abducere iſtos, qui ſolos libros ſpectarēt,quíque ſollicitudine curáque quam illi adferrent,perpetuò tenerētur: quandoquidem quum ibi tam multi præſentes eſſent philoſophi, ne caſu quidem nullum erat cernere à peccando immunem: verum alii faciebant turpia, alii dicebāt turpiora. Neque enim iam poteram eorum, quæ fiebant, culpam,vino authori imputare:mecum reputans cuiuſmodi eſſent quæ Etœmocles, neque cibo , neque potu etiamdum guſtato , ſcripſerat. Itaque rerum vices præpoſteræ atque inuerſæ videbantur:ſiquidem vidiſſes idiotas illos ſumma cum modeſtia conuiuium agitantes,neque vino petulantes,neque indecore ſeſe gerentes: at ridebāt duntaxat, & iam damnabant eos opinor, quos dudum ſuſpexerant, ex habitu iudicantes eos alicuius eſſe pretii. Contrà ſapientes illi & in libidinem ferebantur,conuitiis certabant,& ſupra modũ ſeſe potu cibíſque explebant:poſtremo vociferabantur,& ad manus vſque cōferendas rapiebātur.

Cæterũ admirandus ille Alcidamas etiá meiebat ſub oculis omnium, nihil reueritus fœminas. Ac mihi quidẽ ſiquis hæc quæ in eo conuiuio gerebantur, rectiſſime voluiſſet conferre, ſimillima videbantur iis, quæ de Eride dea poetæ fabulátur, nempe hanc, quòd non eſſet ad Pelei nuptias aduocata, malum in medium conuiuium abieciſſe, ex quo tam ingens apud Troiam bellũ fuerit ortũ. Itidem Etœmocles mihi viſus eſt epiſtola illa quaſi malo quopiá in medium proiecta, non minus malorum, quàm Ilias habebat, excitaſſe. Neque enim finem contentionis faciebant Zenothemis ac Cleodemus: quanquam medius inter vtrũque interceſſerat Ariſtænetus. Age, inquit Cleodemus, in præſentiarum quidem ſat eſt ſi literas neſcire conuincamini: ſed craſtino die vos vlciſcar, quibus cõueniet modis. Reſpõde mihi Zenothemi, vel tu, vel elegantiſſimus iſte Diphilus, qua tandem gratia pecuniæ poſſeſſionem inter indifferẽtia ponendá eſſe cẽſueritis: cũ ex omnib⁹ nil aliud ſpectetis, quàm vt ipſi quamplurimum pecuniæ poſſideatis: atque ob id cauſæ ſemper apud diuites hæretis, fœneratis atque vſuris incũbitis, neque non mercede docetis? Rurſũ cũ voluptatẽ deteſtemini, atque hac de cauſa Epicureos in ius vocetis, cur ipſi voluptatis gratia, turpiſſima tum facitis, tum

patimini, indigne ferentes ſiquis vos non vocarit ad cœnam:rurſum ſi vocemini,nõ ſat eſt tantum vocare vt cibo turgeatis,niſi & famulis tantum donetis? Atque hæc quum diceret, pariter & linteũ reuellere conatus eſt,quod Zenothemidis puer tenebat, omni carniũ genere refertũ: planéque futurũ erat, vt apertum illud ac ſolutum mediũ in ſolum abiiceret,niſi quia puer non omittebat è manibus,gnauiter aduerſus trahentẽ retinẽs. Hic Hermon,Euge Cleodeme,reſpondeant qua gratia dãnent voluptatem: quum ipſi ſupra cæteros omnes ſtudeant voluptati? Quin magis,inquit Zenothemis,tu Cleodeme reſpondeto, quáobrem diuitias inter indifferentia numeres. Imò tu potius. Atq; hunc ad modum diutius eſt altercatum,donec Ion capite tãdem in apertum prolato, Deſiſtite,inquit,ego ſi libet, ſermonũ argumẽta proponam in medium, cõuiuio nuptiiſq; digna. Vos porrò citra contentionẽ viciſſim & dicite & auſcultate: quemadmodum & apud Platonem noſtrum, alternis dicendi vicibus res vt plurimum agitatur. Id dictũ probabant cum omnes qui aderãt, tum in primis Ariſtænetus atque Eucritus, nimirũ in ſpem erecti, fore vt eo pacto ab odioſis illis cõtentionibus diſcedi poſſet. Et Ariſtænetus priorem in locum ſeſe recepit, iam partam eſſe pacem ratus. Iámque

nobis inferebatur ea conuiuii pars(abſolutam cœnam vocāt) ſingulæ ſingulis aues,carnes aprugnæ,pulpa leporina, piſcis Tagenicus,placentæ:breuiter illa,quæcunque liberum eſt,ſeu velis in aluum condere, ſeu domum aſportare malis. Apponebatur igitur, nō ſua cuiq; quadrula,verum Ariſtæneto atque Eucrito,eadem in parte menſæ, vna ambobus cōmunis, ita vt de ſua vtrique parte quæ ſe ſpectaret,eſſet edendum, aut tollendum. Deinde altera Zenothemidi Stoico,& Hermoni Epicureo: & his itē inter ipſos cōmunis. Deinceps Cleodemo atque Ioni.Poſt hos ſponſo ac mihi.Porro Diphilo duorũ pars appoſita,propterea quòd Zeno iam diſceſſerat.Hæc facito Philon,vti memoria teneas. Nam paulo pòſt ad intellectum narrationis erunt vſui. P.Meminero ſane.

L.Tum Ion, Primus igitur exordiar,inquit,ſi quidem videtur. Deinde vbi pauliſper interſiluiſſet, Conueniebat,inquit,fortaſſis, vt apud eiuſmodi viros de deis, atq; incorporeis ſubſtantiis, déque animi immortalitate ſermo haberetur, verum ne mihi contradicant ii,qui diuerſam philoſophiæ ſectam ſequũtur,de nuptiis dicā ea quæ cōgruunt. Atque illud quidem optimum fuerat futurum,ſi nuptiis opus nō haberem⁊, ſed Platonis ac Socratis dogma ſequuti à fœminarum cōmercio nos penitus

abdicaremus. Etenim qui ita feciſſent, ii demũ ad abſolutã illã virtutẽ pertingere potuiſſent. Quòd ſi viris omnino ducendæ ſint vxores: vt eas iuxta Platonicã ſententiã inter ſe communes habeant, videlicet quo zelotypia vacemus. Hæc quũ eſſent riſu excepta, vt quæ nimis intempeſtiue dicerẽtur, tum Dionyſodorus, Non tu deſines, inquit, barbarica iſta nobis occinere? Nã vbi zelotypiã iſtam reperias, aut apud quem? At tu etiam hiſcere audes, inquit, ſterquiliniũ? Ad hæc Dionyſodorus, opinor, iam erat conuitia quæ conueniebat regeſturus: verũ grammaticus Iſtiæus vir optimus ille, Deſinite, inquit, ego vobis epithalamiõ recitabo, ſimúlque cœpit legere. Erant autẽ Elegiaci verſus hi, ſi ſatis memini,

Nuper Ariſtæneti in ædibus vnica ſummo
  Nutrita eſt ſtudio diua Cleanthis hera.
Virginibus cunctis reliquis præſtantior vna,
  Vel potior Phœbe, vel potior Venere.
Salue & tu iuuenũ validiſſime ſponſe valentũ,
  Nereo prior ac fortior AEacida.
At rurſum vobis hoc carmen ſæpius olim
  Commune ambobus coniugiale canam.

Hæc ita vt eſt conſentaneũ, riſus eſt conſecutus. Reliquũ erat, vt cibi tollerẽtur. Iámq; tollebant Ariſtænetus atque Eucritus ex his quæ ſibi fuerant propoſita, ſuã vterque partẽ. Tum

ego quæ mihi, Chereas itē quæ ſibi erant propoſita. Eũdem ad modum Ion & Cleodemus. Porrò Diphilus etiá Zenonis digreſſi partem tollere parabat, affirmãs vni ſibi ea fuiſſe propoſita: atque hac de cauſa cum miniſtris dimicabat, ac viciſſim inter ſeſe trahebant, manibus vtrinque in auem iniectis: non aliter quàm Patrocli cadauer hinc atq; hinc attrahere conãtes. Poſtremo vicit ille, atque abſtulit, plurimũ interim riſum præbẽs conuiuis, maxime quũ eam ob rẽ poſtea grauiter ſtomacharetur, perinde quaſi atroci affectus iniuria. Iá vero Zenothemis atque Hermon, qui pariter (vt dictũ eſt) accumbebãt, alter ſuperius, puta Zenothemis: alter infra hunc: reliqua quidẽ, quoniam æqualia fuerãt appoſita, citra pugnã ſuſtulerãt. Cæterum auis quæ iacebat ad Hermonis partem, erat altera paulo pinguior, ídq; ita caſu euenerat, opinor. Iámq; ſuá vterq; ſublaturus erat, ibi Zenothemis (ſed tu mihi nunc quãmaxime fac animũ aduertas: iam enim ad ipſum negotii caput peruenimus) Zenothemis inquam, omiſſa ea quæ ſeſe ſpectabat, eam quæ ante Hermonem iacebat tollere eſt aggreſſus, quæ quidem (vt iam diximus) erat pinguiuſcula. At ille contrà nitens retinebat, haud ſinẽs vt ea in re potiores ferret. Inter hæc clamore coorto, vtriq; in alterum irruentes ipſis auibus

ſacies mutuo cædebant, ac barbis inuicē prehenſis auxilio aduocabant, hic quidem Cleodemon puta Hermon: ille vero nempe Zenothemis, Alcidamantem ac Diphilum. At cæteri quidem ad partes acceſſerunt, partim huius, partim illius, præter vnū Ionem, qui ſeſe neutrum atque ancipitem ſeruabat. Cæterum illi inuicem conſerti pugnabant. Ac Zenothemis quidem ſcyphum è menſa ſublatum eum qui coram Ariſtæneto ſtabat, abiecit in Hermonē.

Atq; hūc haud tetigit, aliò ſed flexus aberrat.
Verum ſpōſi caput diſſecuit alto grauiſſimóq; vulnere. Itaque mulierum coorta vociferatio, quæ medium in prælium inſiliebant: cum primis autem adoleſcentuli mater, quū iam ſanguinem eius aſpexiſſet: præterea & ſponſa metu territa proſiliit. Inter hæc Alcidamas ſtrenuum virum præſtitit, quū Zenothemidi ferret opem: & illiſo ſuo baculo, Cleodémi quidem caluariam, Hermonis vero maxillam cōminuit: adhæc è famulis aliquot opitulari parantes vulnerauit. Quanquam illi nihil his rebus territi ceſſerunt. Verum Cleodemus intētato digito Zenothemidi oculum effodit: tum admotus narem mordicus auulſit. Porro Hermon Diphilum Zenothemidi ſuppetiàs ferre conatum, è ſponda in terrā præcipitem dedit. Sauciatus eſt & Iſtiæus grāmaticus, dum in-

teruentu ſuo eos ſtudet dirimere: calce videlicet in dentes illius illiſo, ídque à Cleodemo, quũ hunc Diphilum eſſe credidiſſet, non Iſtiæum. Iacebat igitur miſer ille iuxta ſuũ ipſius Homerum, ſanguinem ab ore vomens. Præterea tumultus atque lachrymarum plena vndique erant omnia: dum & mulieres eiularent Chereæ ſponſo circunfuſæ, dúmque alii has ſtudent compeſcere. Porrò maxima malorum omnium pars erat Alcidamas, poſtea quàm ſemel ad ſuum rediſſet ingenium feriẽs, quicunque forte in ipſum incidiſſet. Neq; vero pauci in eo prælio cecidiſſent, ſcito, ni baculum is fregiſſet. Ego porrò iuxta parietem erectus aſſiſtẽs ſpectabam omnia, neque me ei negotio admiſcebam, nimirum Iſtiæi iam doctus exemplo, quàm eſſet periculoſum eiuſmodi conflictus velle dirimere. Lapithas itaque Cẽtauróſque vidiſſes, euerti menſas, effundi ſanguinem, proiici ſcyphos. Demũ Alcidamas ſubuerſa lucerna magnas induxit tenebras. Iámque res (vt eſt cõiectu facile) atrocior etiã multo eſſe cœpit, præſertim quum haud eſſet procliue, luminis copiam alicunde recuperare: ſed multa interim ac ſæua patrata ſunt in tenebris. Poſt vbi accederet neſcio quis lucernam tandem adportãs, Alcidamas quidem repertus eſt tibicinæ veſtem ſuſtollens, víque cum illa cõ-

gredi pugnans. Dionyſodorus autem̃ in alio quodã ridiculo facinore deprehenſus eſt. Nam vt ſurrexerat, ſcyphus è ſinu illius elapſus in ſolum decidit: poſtea excuſans aiebat, Ionem in tumultu calicẽ ſublatũ ſibi tradidiſſe, ne periret. Id ita factũ, Ion admodum ſollicite quaſi patronum agens aſſeuerabat. His rebus dimiſſum eſt cõuiuium, à lachrymis denuo in ridiculum exitum conuerſum, ídque Alcidamã-tis, Dionyſodori, atque Ionis gratia. Porrò qui erant ſaucii, ſublati ſarcinæ ritu, foras deportabãtur miſeris affecti modis, maxime ſenex ille Zenothemis, pariter tum oculo, tum nare mutilatus, enecari ſe præ cruciatu clamitans: adeò vt Hermõ (quanquam ne ipſe quidem expers malorum: nam huic duo dentes fuerãt excuſſi) palàm atteſtaretur, Memineris, inquiens, ô Zenothemis, ne poſthac dolorẽ in mediis habendum ducas. At ſpõſus iam vulnere à Dionico curato, domum reuectus eſt faſciis reuincto capite, eidem impoſitus vehiculo quo ſpõſam fuerat abducturus. Atque ita miſer ille nuptias acerbas celebrarat. Deinde & aliis item Dionicus pro ſua virili remedium adhibuerat. Poſtremo poſtquam iam dormierant, aſportati ſunt plerique mediis in viis vomentes. Cæterum Alcidamas inibi remanebat. neq; enim valebãt hominem extrudere, poſteaquã ſemel

ſeſe in ſpondam abiecerat, atque ibi tranſuerſus accubuiſſet. Hic erat ô bone Philō eius exitus cōuiuii, de quo rectiſſime illud dici poſſit, quod in fine Tragœdiarum nonnunquam accinitur,

Sunt fortunæ varii caſus.
Plurima quæ haud ſperaueris vnquam,
Ea conficiunt numina diuûm.
Rurſum quæ certo ſperaris,
Ea fruſtrato non contingunt.

Siquidem & hæc planè præter expectationem atque inopinato exierūt. Præterea & illud iam didici non eſſe tutum, cui non ſit opus, cum eiuſmodi philoſophis agitare conuiuium.

ORNATISSIMO IVRIS VTRIVSQVE DOctori Thomæ Ruthallo ſecretario regio, nunc epiſcopo Dunelmenſi, Eraſmus Roterodamus S. P. D.

V IDE quãtum audaciæ mihi ſuppeditet ſingularis quædam ingenii tui morũmque facilitas, humaniſſime Ruthalle: qui cum neutiquam ignorem te inter aulicos primores vel authoritate, vel gratia, vel ſplendore, vel eruditione præcipuum eſſe: tamen non verear meas nugas rudes adhuc, víxque è prima ſcheda repurgatas, ad tuã excellentiam mittere. Sed quid facerem? Iam vrgebat nauita, vẽtos & æſtum nulli ſeruire clamitãs. Itaque ne nihil mei apud hominẽ tam noſtri ſtudioſum relinquerẽ, id quod tum forte erat in manibus, Miſanthropum miſi, nimirum ad virũ vnum omnium philanthropotatum. Is eſt Luciani dialogus: quo vix alius lectu vel vtilior, vel iucũdior. verſus quidem ille iampridem ab alio neſcio quo: ſed ita verſus, vt interpres hoc modo demonſtrare voluiſſe videatur, ſeſe neq; Græce ſcire, neque Latine: nec temere adeo quis ſuſpicetur eum interpretem ſubornatum eſſe ab iis qui Luciano male volunt. Tu noſtram hanc audaciam boni conſules: & Eraſmum in eorum numero pones, qui tui ſunt amantiſſimi. Vale, Londini. AN. M. D. IIII.

Luciani Timon

SIVE MISANTHROPVS, Eraſmo Roterodamo interprete.

Timon, Iupiter, Mercurius, Plutus, Paupertas, Gnato, Philiades, Demeas, Thraſycles.

IVPITER Philie, hoſpitalis, ſodalitie, domeſtice, fulgurator, iuſiurãdice, nubicoge, grandiſtrepe: & ſiquod aliud tibi cognomen attoniti poetæ tribuunt, maxime quum hærent in verſu: nam tum illis tu multi nominis factus, carminis ruinã fulcis, metríque exples hiatum. Vbi tibi nunc magnicrepũ fulgur, grauifremum tonitru? vbi ardens, cãdens, ac terrificum fulmen? Nam hæc omnia iam palàm apparet nugas eſſe, fumúmque poeticum, nec omnino quicquam præter nominum ſtrepitum. Sed decãtata illa tua arma eminus feriẽtia exprõptáque, neſcio quomodo penitus extincta ſunt, frigéntq; adeo, vt ne minimam quidem ſcintillulam iracundiæ aduerſus nocentes reliquam obtineãt. Itaque citius quiuis ex his, qui peieraturi ſunt, extinctum ellychnium metuerit, quàm flammã fulminis cuncta necãtis, vſqueadeo titionẽ quẽpiam in ſeſe vibrare te putant, vt incendiũ aut

fumum ab illo proficiſcens, nihil quicquã formidẽt: verũ hoc ſolũ vulneris inferri poſſe iudicent, vt fuligine cõpleantur. Quibus rebus factum eſt, vt iam Salmoneus tibi ſit auſus etiam obtonare, neque id admodũ ab re: quippe aduerſus Iouem vſqueadeo ita frigidũ, vir ad facinora feruidus, audaciáq; tumid⁹. Quid ni enim faciat, vbi tu perinde ac ſub mandragora ſtertis, qui neque peierãtes exaudias, neque eorum qui flagitia cõmittunt, reſpectum agas? Cæcutis autẽ lippitudine, & hallucinaris ad ea quæ fiunt: auréſque iam tibi obſurduerunt, inſtar horũ qui ætate defecti ſunt. Quandoquidem quum iuuenis adhuc eſſes, acríque animo, vehemẽnſque ad iracundiam: permulta in homines maleficos ac violẽtos faciebas. Neque tum vnquam tibi cum illis erãt induciæ: ſed perpetuo fulmen erat in negotio, perpetuo obuibrabatur ægis, obſtridebat tonitru, fulgur continenter iaculorum in morem denſiſſime ex edito loco deuolantium torquebatur: terræ quaſſationes, cribri inſtar, frequẽtes: adhæc nix cumulatim, neque non grando ſaxorum in morem: atque vt tecum grãdius loquar, imbréſque rapidi & violenti, ac flumen quotidie exundans. Hinc tantum repẽte Deucalionis ætate, naufragium ortum eſt: vt omnibus ſub aqua demerſis, vix vnica ſcaphula

ſeruaretur, quæ in montē Lycorē appulit, humani generis quaſi ſcintillulas quaſdā ſeruās, vnde ſceleratius etiam genus in poſterū propagaretur. Nimirū igitur dignum ſecordia præmiū ab illis reportas: quū iam nec ſacra faciat tibi quiſquam, nec coronas offerat, niſi ſiquis obiter in Olympicis: ac ita vt ne is quidē rem admodū frugiferā facere videatur, ſed priſcū quendam ritum magis referre, ac penè Saturnum, ô deorū generoſiſſime, te reddūt, magiſtratu abdicantes. Omitto loqui, quoties iā tēplum tuū ſacrilegio cōpilarint: quū tibi etiam ipſi in Olympiacis manus admoliti ſunt. Atq; interea tu altifremus ille pigritabaris, vel excitare canes, vel vicinos aduocare, vt auxilio accurrentes illos cōprehenderēt, quū etiamdum ad fugā adornarentur. Sed egregius ille, gigātúmq; extinctor, & Titanum victor ſedebas: quū tibi cæſaries ab illis circuntonderetur, decemcubitale fulmē dextera tenēs. Horū igitur, ô præclare, quis tandem erit finis, quæ tu adeo ſecurè deſpicis? aut quādo de tantis maleficiis pœnas ſumes? Quot Phaetōtes, aut Deucaliones, ſatis idonei ſint ad expiandum tam inexhauſtā morum iniquitatē? Etenim vt de cōmunibus ſileā, de iis quæ mihi acciderūt dicam, Quum tam multos Athenienſes in ſublime euexerim: ex pauperrimis diuites reddiderim:

cunctíſq; quotquot opus haberent, ſuppeditarim, imo ſemel vniuerſas opes in amicos iuuãdos effuderim. Simulatque his rebus ad inopiã deueni, iã ne agnoſcor quidẽ ab illis: nec aſpicere dignãtur me, qui dudũ reuerebantur, adorabãt, meóque de nutu pendebant. Quòd ſiquando per viam ingrediẽs, forte fortuna in eorum quempiã incidero: perinde vt euerſam hominis iam olim defuncti ſtatuã, ac tẽporis longitudine collapſam prætereũt, quaſi ne norint quidem. Porrò alii procul conſpecto me aliò ſeſe detorquẽt, exiſtimãtes ſeſe inauſpicatum, abominandúmque viſuros ſpectaculum, quem non ita pridem ſeruatorẽ & adiutorem ſuũ eſſe prædicabant. Itaque premẽtibus malis ad extrema redactus conſilia, renone arrepto, terram exerceo, quaternis conductus obolis: atque hîc cum ſolitudine, cúmque ligone philoſophor. Hoc interim lucri mihi videor facturus, quòd poſthac non intuebor pleroſque præter meritũ ſecũdis fortunæ ſucceſſibus vtentes: nam illud vel maxime vrit. Iam igitur tandẽ aliquãdo Saturni Rheǽq; proles excuſſo profundo iſto, grauíq; ſomno (nã Epimenidem quoque dormiendo viciſti) denuo iactato fulmine, aut ex OEtha redaccenſo, ingẽti reddita flamma iram aliquam ſtrenui illius ac iuuenilis Iouis oſtende: niſi vera ſint quæ à

Cretenſibus de te tuáque ſepultura feruntur.

I. Quis hic eſt Mercuri, quem audio ſic voci ferantem ex Attica, ad radicē montis Hymetti, horridus totus, ac ſqualidus, pelléque hircina amictus? fodit autē vt arbitror: nam pronus incumbit homo loquax & confidens: mirū ni philoſophus eſt: neque enim alioqui adeo impia, nefariáque in nos fuerat dicturus. ME. Quid ais pater? an non noſti Timonē Enchecratidis filiū Colyttēſem? Hic nimirū eſt, qui nos ſæpenumero in ſacris legitimis conuiuio accepit, ille repente diues factus, ille qui totas Hecatombas, apud quē ſplendide Iouialia feſta conſueuimus agitare. I. Hem quænā iſta rerum commutatio? hiccine honeſtus ille? diues, quē tā frequentes cingebant amici? Quid igitur accidit vt hoc ſit habitu? ſqualid⁹, ærūnoſus, foſſor conductitius, vti coniicio, quum tam grauem ligonē gerat? ME. Ad hunc modum illū quodammodo probitas euertit atque humanitas, & in omnes quicūque egerent, miſericordia. At re vera vecordia potius facilitáſque, nullúſque in ſuſcipiendis amicis delect⁹: quippe qui neutiquā intellexerit, ſeſe coruis lupíſque largiri. Quin magis quū à vulturibus tam multis miſero iecur eroderetur, ob id amicos eos, neceſſarióſque iudicabat, quaſi beneuolentia erga ſeſe afficerētur, quum illos

epulæ magis caperent. Ergo poſteaquã oſſa pe nitus nudaſſent circũroſiſſẽntq;, deinde ſiqua medulla ſuberat, hanc quoque admodum diligenter exuſſiſſent, aufugerunt, exuccũ & radicitus deſectum deſtituẽtes, adeò vt poſtea ne agnoſcant quidem aut aſpiciant, tantũ abeſt vt ſint qui ſuppeditent impertiántque. Has ob res foſſor, & ſago, vt vides, opertus pelliceo, vrbẽ præ pudore fugiens, mercede terrá exercet, aduerſus ingratos atra bile ſtomachatur: qui quidem ſua benignitate ditati, admodum faſtuoſè nũc prætereãt, ac ne nomẽ quidẽ an Timõ vocetur, nouerint. I. Atque profecto vir neutiquá faſtidiendus, neq; negligẽdus, & iure optimo indignatur, qui iis tãtis in malis agat. Quare ſceleratos iſtos adulatores ipſi quoque fuerimus imitati, ſi eum virum neglexerimus, qui tãtũ taurorũ & caprarũ pinguiſſimas quaſque nobis in aris adoleuerit, quarum nidor etiamdũ mihi in naribus reſidet. Tametſi propter negotia maximámq; turbá peierantium, tum vi, nõ iure agẽtium, neq; nõ aliena rapiẽtium, præterea ob formidinẽ, quẽ mihi pariũt ſacrilegi, qui quidẽ tũ multi ſunt, tũ obſeruatu difficiles, adeò vt ne minimũ quidẽ nos cõniuere ſinãt, iãpridẽ profecto ad Atticá regionẽ oculos detorſiſſẽ, maxime poſtea quàm philoſophia, & de verbis digladiationes apud iſtos

increbuerunt, ita vt pugnantibus inter ſe iſtis, vociferãtibúſq;,ne exaudire quidẽ mortalium vota liceat. Vnde mihi neceſſum eſt, aut auribus obturatis ſedere,aut dirũpi ab eis,conficíque,qui virtutẽ quandá,& incorporea quædá, meráſq; nugas ingẽti vociferatione cõnectũt. hæc in cauſa fuerunt,vt hunc quoq; neglexerim,quum haud mediocriter de nobis ſit meritus. Quod reliquũ eſt Mercuri, tu Plutũ adducẽs,quãtum potes ad iſtũ abeas.Porrò Plutus vnà ſecũ ducat & theſaurũ,& vtrique apud Timonẽ perſeuerẽt:neq; vſqueadeo facile demigrent, etiá ſi quammaxime rurſum illos per benignitatem ex ædibus exegerit. Cæterũ de palponibus illis,atq; ingratitudine qua in hũc ſunt vſi,in poſterum conſultabo:pœnáſq; daturi ſunt ſimulatque fulmen inſtaurauero.Ná fracti ſunt in eo retuſa cuſpide duo è radiis maximi: quum nuper auidius in ſophiſtá Anaxagorã iacularer, qui ſuis familiaribus ſuadebat,nullo pacto eſſe vllos nos,qui dii vocaremur. At illũ quidẽ errore nõ feriebam, propterea quòd Pericles obtenta manu eum protexerit. Cæterũ fulmen in Caſtoris ac Pollucis tẽplum detortum, tum illud exuſſit, tũ ipſum parum abfuit quin ad ſaxum comminueretur. Quanquã interim vel id ſupplicii ſatis magnũ in iſtos fuerit, ſi Timonẽ cõſpexerint egregie

locupletē factū. ME. Quantū habet momēti altū vociferari, & obſtreperū audacémq; eſſe? ídque nō iis modo qui cauſas agūt, verūetiam qui vota faciunt conducibile. En mox é pauperrimo diues euaſerit Timon, qui ſe in precādo clamoſum & improbum præſtiterit, Iouémque reddiderit attentū. quòd ſi ſilentio fodiſſet incuruus: etiam nunc foderet neglectus. PL. At ego Iupiter haudquaquā ad iſtū rediturus ſum. I. Quid ita nō rediturus optime Plute, præſertim à me iuſſus? PL. Quoniam per Iouē iniuria me affecit eiiciens, & in multa fragmēta diſſecás: ídq; quū illi paternus eſſem amicus, ac me, penè dixerim, fuſcinis ex ædib⁹ extruſit, nec aliter quàm ii, qui è manibus ignem abiiciunt. Num rurſus ad iſtū ibo, paraſitis, adulatoribus & ſcortis donandus? Ad eos me mitte ô Iupiter, qui munus intellecturi ſint, qui amplexuri: quibus equidē in pretio ſim, & maiorē in modū exoptatus. At hi ſtupidi cū inopia cōmercium habeāt, quá nobis anteponūt: útq; ab ea accepta ſago pelliceo, ligóneq; ſat habeāt, quū quatuor lucrantur obolos, decē talēta cōtemptim dono dare ſoliti.

I. Nihil iſtiuſmodi poſthac in te factur⁹ eſt Timon, quippe quē ligo abūde ſatis corripuerit: niſi prorſus nullū dolorē ſentiūt illius ilia, te videlicet potius quàm inopiā eſſe præoptá-

dam. At tu mihi querulus admodum videris eſſe, qui nũc Timonẽ incuſes, ꝙ tibi patefactis foribus libere permiſerit vagari, neque includens, neque zelotypus in te. Porrò aliàs diuerſa de cauſa in diuites ſtomachabare, quũ diceres te ab illis repagulis, clauibus, ac ſignorum obiectaculis impreſſis ita fuiſſe concluſum, vt ne proſpicere quidẽ in lucẽ tibi liceret. Id igitur apud me deplorabas, affirmás præfocari te nimiis tenebris, eóq; pallid⁹ nobis occurrebas, & curis cõfectus, digitis etiãnũ ex aſſiduo colligẽdi, coaceruãdíq; vſu cõtractis contortíſq;: quòd ſiquando daretur opportunitas, aufugiturũ quoq; ab illis te minitabare. In ſumma, rem ſupra modũ acerbã iudicabas in æreo ferreóve thalamo, Danaes exẽplo, virginẽ aſſeruari, atque à ſceleſtiſſimis educari pædagogis fœnore & cõputo. Proinde abſurde facere aiebas hos, quòd te præter modũ adamarent: neque (quũ liceret) frui auderent: neque quũ ipſis eſſet in manu, amore ſuo ſecurè vterentur: ſed vigiles obſeruarẽt, ad ſignũ ac ſerã oculis nũquã conniuentibus, neque vſquã dimotis, ſemper intuẽtes: abũde magnum fructũ arbitrãtes, non ꝙ ipſis fruendi facultas adeſſet, ſed quòd nemini fruẽdi copiã facerẽt, non aliter quàm in præſepi canis, nec ipſa veſcens hordeis, nec equũ famelicũ id facere ſinẽs. Quinetiã ride-

bas iſtos, qui parcerent aſſeruarént q;, & (quod eſſet abſurdiſſimum) ipſi quidẽ ſibi ſubtraherent, vererentúrque contingere: non intelligerẽt autem fore, vt aut ſceleratiſſimus famulus, aut diſpenſator, aut liberorum pædagogus furtim ſubiret, ludibrio habiturus infœlicẽ & inamabilem herum, quem poſtea ſinat ad fuliginoſam, & oris anguſti lucernulam, ac ſiticuloſum ſcirpulum vſuris inuigilare. Quid itaque? ánnon iniquum, quum hæc quõdam incuſaueris, nunc in Timone diuerſa his criminari? PL. Atqui ſi rẽ vere perpẽderis, vtrunq; me iure facere iudicabis. Nã & Timonis iſta nimia lenitas, negligentia potius, haud beneuolentia ſtudiúmque, quod ad me pertinet, merito videatur. At è diuerſo, qui me oſtiis ac tenebris incluſum ſeruabãt, id agẽtes, quo ſcilicet craſſior ſaginatiórq;, ac vehementer corpulẽtia onuſtus euaderem, quũ interim neque ipſi contingerent, neque in lucem producerent, ne vel aſpicerer à quopiã, hos demẽtes & contumelioſos in me iudicabam, quippe qui me nihil commeritum tot in vinculis cogerent ſitu cariéque putreſcere, haud intelligentes quò mox demigrent, me alii cuipiã, cui fortuna fauerit, relicturi. Nec hos igitur probo: ſed ne illos quidẽ, qui nimiũ facile mihi manus admouẽt. Sed qui (quod eſt optimũ) mediocritate vtan-

tur, vti nec prorſus abſtineát, neq; penit⁹ profundát. Etenim illud per Iouē conſydera Iupiter, Siquis vbi puellulá & formoſam lege duxiſſet vxorē, poſtea neq; obſeruet, nec vlla omnino zelotypia proſequatur, videlicet ſinēs illam noctu atque interdiu quocūque libitū ſit ire, & quicūque voluiſſent cum his habere rē, vel producat potius vltro vt adulteretur, fores aperiens, proſtiturúſq;, & quoſlibet ad illá inuitans: num hic amare videbitur? profecto hoc tu nequaquam dices Iupiter, qui ſæpenumero amorē ſenſeris. Rurſum ſi ingenuá lege domū deducat, vti liberos legitimos progeneret, cæterum nec ipſe cōtingat florentem ætate, decorámque virginē, nec aliū ſinat aſpicere: ſed incluſam, orbam, ſterilémque in perpetua virginitate contineat, ídque præ amore ſe facere prædicet, & hūc quidē præferat, pallore corpore exhauſto, oculis refugis: num fieri potis eſt, vt huiuſmodi non deſipere videatur? quippe qui quum liberis oportuerit operá dare, fruíque cōiugio, puellá adeo formoſam atq; amabilem ſinat emarceſcere, per omnem vitá tanquam Cereri ſacerdotē alēs. Huiuſmodi & ipſe indigne fero: quū à nonnullis ignominioſe cædor calcibus laniórque, atque exhaurior à nōnullis: cōtrà perinde vt ſtigmatic⁹ fugitiuus compedibus vincior. I. Quid eſt autē quod

aduerſus illos indigneris? quãdoquidem vtrique pœnas egregias luunt. Alteri quidẽ dum Tantali in morem neque bibere ſinũtur, neq; edere: ſed ore ſicco duntaxat inhiãt auro. Alteri vero dũ his ceu Phyneo cibos Harpyiæ ipſis è faucibus eripiũt. Sed abi iam, Timone multo poſthac vſurus cordatiore. PL. An ille aliquando deſinet me ceu foraminoſo cophino, prius quàm omnino influxerim, data opera exhaurire, quaſi conetur occupare, quo minus influã: veritus, ne ſi copioſius infundar, ipſum vndis obruã? Quo fit, vt in Danaidũ dolium aquã mihi videar illaturus, fruſtráq; infuſurꝰ, vaſe nõ continente liquorẽ: imo prius propemodũ effuſo quod influit, quàm influxerit: adeo latus dolii hiatꝰ ad effuſionẽ ac liber exitus. I. Proinde ni hiatũ iſtũ obturauerit, perpetuámque perſtillationem ſiſtere ſtuduerit: te propediẽ effuſo, facile rurſum ſagũ, & ligonẽ in dolii fæce reperiet: ſed interim abite, atque illum diuitẽ reddite. At tu Mercuri fac memineris, vt rediẽs Cyclopas ex AEtna tecũ adducas: quò fulmen cuſpide reſtituta reſarciãt: nã eo nobis acuminato opus fuerit. ME. Eamus Plute. Quid hoc? num claudicas? Equidẽ ignorabã, ô præclare, te nõ cæcũ modo, verũ etiam claudum eſſe. PL. Atqui nõ hoc mihi perpetuũ Mercuri: verũ ſiquando proficiſcor

à Ioue miſſus ad quempiã, tũ neſcio quo pacto tardus ſum, & vtroq; claudus pede, ita vt ægrè ad metã pertingere queã: ſene nõnunquã interim facto, qui me operiebatur. Porrò quũ diſcedẽdum eſt, alatũ videbis multo auibus celeriorẽ. Vnde fit vt vix iam amoto repagulo, ego iã præconis voce victor pronuntier, ſaltu ſtadiũ tranſmẽſus, ne videntibus quidẽ aliquoties ſpectatorib⁹. ME. At iſta quidẽ haud vera narras: imo ego tibi permultos cõmemorare queã, quibus heri ne obolus quidẽ erat, quo reſtim emerent: qui hodie repẽte diuites facti, ſplendide viuant: albis quadrigis vehãtur, quibus antè ne aſellus quidẽ ſuppeditarit. Ii tamẽ purpurati, aurúmq; manibus geſtãtes obambulant: qui ne ipſi quidẽ, opinor, credere poſſunt, quin per ſomniũ diuites ſint. PL. Iſthæc alia res eſt Mercuri: neque enim tum meis ipſius ingredior pedibus: nec à Ioue, ſed à Dite ad iſtos tranſmittor: qui & ipſe nimirum opũ largitor eſt, ac magna donans: id quod ipſo etiam nomine declarat. Itaq; quoties eſt mihi ab alio ad aliũ demigrãdum, in tabellas iniiciunt me: ac diligenter obſignãtes, ſarcinæ in morẽ ſublatum tranſportãt. Interea defunctus ille alicubi in ædiũ tenebricoſa parte iacet, vetere linteo in genua iniecto tectus, de quo feles digladiãtur. Porrò qui me ſperauerãt obtinere, in foro o-

periuntur hiātes: non aliter, quàm hirundinem aduolantē ſtridentes pulli. Deinde vbi ſignum detractum eſt, & lineus ille funiculus inciſus, apertǽque tabellæ, iámque nouus dominus pronuntiatus eſt, ſiue cognatus quiſpiam, ſiue adulator, ſiue ſeruulus obſcœnus, qui puerili obſequio fauorē emeruerit, etiā tum mēto ſubraſo: pro variis & opiparis voluptatibus, quas illi iā exoletus ſuppeditauerat, ingens ſcilicet præmium ferens generoſus quiſquis ille tandem fuerit, nōnunquam me ipſis cū tabellis arreptum, fugiens adportat commutato nomine: vt qui modo Pyrrhius, aut Dromo, aut Tibius, iā Megacles, aut Megabizus, aut Protarchus appelletur. Cæterum illos nequicquā hiantes, ſéque mutuum intuentes relinquit: ac verum luctum agentes, quòd eiuſmodi thynnus ex intimo ſagenæ ſinu ſit elapſus, qui non parum magnam eſcam deuorarit. At hic repente totus in me irruens, homo vitæ mundioris atque elegātioris, rudis, pingui illotáque cute, qui cōpedes etiamdum horreſcit: & ſiquis præteriens loro increpet, arrectis ſtet auribus: quíque piſtrinum perinde vti templū adoret, non eſt deinceps tolerādus iis, quibuſcum vixit: verum & ingenuos afficit contumelia, & cōſeruos flagris cædit: experiens, nū ſibi quoque ſimilia liceát, donec aut ſcortulo cuipiam

irretitus, aut equorũ alẽdorum ſtudio captus, aut adulatoribus ſeſe permittens, deierantibus Nireo formoſiorem eſſe, Cecrope Codróve generoſiorem, callidiorẽ Vlyſſe, vnum autem vel ſedecim pariter Crœſis opulentiorem, momento tẽporis ſemel profundat infœlix, quæ minutatim multis ex periuriis, rapinis, flagitiis fuerant collecta. ME. Iſta fermè ſic habent vti narras: verum vbi tuis ipſius ingrederis pedibus: quî tandem, cæcus cum ſis, viam inuenire ſoles? Aut quî dignoſcis ad quoſnam Iupiter te miſerit, dignos illi viſos qui diuitiis abundent? PL. Enimuero credis me reperire iſtos ad quos mittor? ME. Per Iouem haudquaquam. Neque enim alioqui Ariſtide prætèrito, ad Hipponicum & Calliam acceſſiſſes, tum ad alios permultos Athenienſes, homines ne obolo quidem æſtimandos. Cæterum quid facis, quando quidem es emiſſus? PL. Surſum ac deorſum circuncurſans oberro, donec imprudens in quempiam incurrero: hic autem quiſquis ille ſit, qui forte primus me nact⁹ ſit, abducit ac poſſidet, te Mercuri pro lucro præter ſpem obiecto, venerans atque adorans. ME. Num ergo fallitur Iupiter, qui quidẽ credat ex ipſius animi ſententia, ditari abs te hos, quos ille dignos exiſtimarit qui diteſcerent? PL. Et iure quidem optimo fallitur ô

bone:quippe qui quũ me cæcum eſſe nõ ignõret,emittat veſtigatum rem vſqueadeò repertu difficilem,& iam olim è vita ſublatá,quam ne Lynceus quidem facile inueniret,quæ nimirũ adeo obſcura ſit, ac minuta. Itaque quum rari ſint boni,improbi porrò in ciuitatibus omnia obtineãt,oberrans facile in huiuſmodi mortales incurro,ac retibus illorum illigor. ME.At quî fit, vt quoties eos deſeris, celerirer aufugias,quũ viæ ſis ignarus? PL.Tum demum acutũ cerno, pedibúſque valeo, vbi ad fugam tẽpus inuitat. ME. Iá illud quoque mihi reſponde,quî fit,vt quũ ſis oculis captus(dicendũ enim eſt)præterea pallidus, poſtremo claudus,tá multos habeas amantes,adeo vt omnes in te defigant oculos? & ſi potiantur, fœlices videantur: ſin fruſtrentur, nõ ſuſtineant viuere? Ex his equidem non paucos noui, qui ſic perditè te amarint,vt ſeſe aereo è ſcopulo piſcoſi in æquoris alta præcipites abiecerint,rati faſtidiri ſeſe abs te,propterea quòd illos nullo pacto reſpexiſſes. Quanquá ſat ſcio, tu quoque fateberis, ſiquo modo tibiipſi notus es,furere iſtos, qui eiuſmodi amore ſunt dementati.

PL.At enim credis me, qualis ſum,talem iſtis videri,nempe claudum, aut cæcum,aut ſiquid aliud adeſt mihi vitii? ME.Quid ni, ô Plute?niſi forte & ipſi omnes cæci ſunt.PL.Haud

cæci quidem, ô optime, verum inſcitia, errórq; quæ nũc occupát omnia, illis offundũt tenebras. Adhæc ipſe quoque ne per omnia deformis ſim, perſona vehemẽter amabili tectus inaurato, gemmíſq; picturato, ac verſicoloribus amictus eis occurro: at illi rati ſeſe natiui vultus venuſtatẽ aſpicere, amore capiuntur, diſpereúntque niſi potiãtur. Quòd ſiquis me toto corpore renudatũ illis oſtẽderit, dubio procul futurũ ſit vt ſe ipſi damnent, qui tãtopere cæcutierint, adamantes res neutiquá amandas ac fœdas. ME. Quid ergo poſteaquã eò peruẽtum eſt vt iam diuites euaſerint, iámque perſoná ſibi circumpoſuerint, rurſum falluntur, adeò vt ſiquis illis detrahere conetur, penè caput potius, quàm perſoná abiiciant? Neque enim veriſimile eſt etiá tum illos ignorare, auro bracteatam eſſe formam, quũ intus cuncta inſpexerint. PL. Ad id non parũ multæ res, ô Mercuri, mihi ſunt adiumẽto. ME. Quænam? PL. Simulátque qui me primũ nactus eſt, apertis forib⁹ exceperit, clanculũ vnà mecum introit elatio, vecordia, iactãtia, mollities, violentia, dolus, atque alia itẽ innumerabilia, à quibus omnibus poſteaquã eſt animus occupatus, iã admiratur quæ neutiquá ſunt admiranda, & appetit ea quæ ſunt fugienda, méque cunctorum illorũ quæ introierát, malorũ pa-

trem ſtupet,illorum ſatellitio vallatū: quiduis potius paſſurꝰ, quàm vti me cōpellatur reiicere. M E. Vt leuis ac lubricus es Plute, retentu difficilis ac fugax, neque vllam præbēs anſam certam quo prēſus teneare: ſed neſcio quo modo anguillarum ac ſerpentum in morem inter digitos elaberis. At è diuerſo paupertas viſcoſa,prenſu facilis, totóque corpore mille vncos gerit hamos, vt qui tetigerint, illico hæreant, nec facile queant auelli. Verum interea dū nugamur, rē haud paruā omiſimus. P L. Quā? M E. Nempe quia theſaurū non adduxerimus, quo vel in primis erat opus. P L. Iſthac quidem ex parte bono ſis animo. Nam non niſi in terra relicto illo ad vos aſcendere ſoleo, iuſſóque intus manere foribus occluſis:neq; cuiquam aperire, niſi me vociferantem audierit. M E. Iam igitur Atticam adeamus. Tu me cōſequitor chlamydi adhærēs, donec extremam viam attigerimus. P L. Recte facis Mercuri, quum me per viam ducis. Etenim ſi me deſeres, forſan oberrans in Hiperbolum aut Cleonem inciderem. Sed quis hic ſtridor, ceu ferri ſaxo impacti? M E. Timon hic eſt, qui proxime montanum & petricoſum fodit ſolū. Papæ, adeſt & Paupertas, & Labor ille, tū Robur, Sapientia, Fortitudo, atque id genus aliorum turba:quorum omnium agmen Fames iungit

longe præſtantius, quàm tui ſint ſatellites. PL. Quin igitur quamocyſſime diſcedimus Mercuri? Neque enim vllum operæpretiũ fecerimus cum homine eiuſmodi vallato exercitu. ME. Sec⁹ viſum eſt Ioui: quare ne metu deterreamur. PA. Quò hunc nunc Argicida manu abducis? ME. Ad hunc Timonem, ad quem à Ioue ſumus ire iuſſi. PA. Itáne rurſum Plutus ad Timonem, poſteaquam ego hunc antea deliciis male corruptum ſuſcepi: commendánſq; Sapientiæ & Labori, ſtrenuũ, multíque pretii virum reddidi? Adeóne deſpicienda, iniuriǽque idonea vobis Paupertas iu dicor: vt hunc, quæ mihi vnica erat poſſeſſio, eripiatis, iam exactiſſima cura ad virtutẽ excultũ? vt Plutus hic vbi denuo ſuſceperit, per contumeliam & arrogantiam illi manu iniecta talem reddiderit, qualis erat dudum, mollem & ignauum, ac vecordẽ: rurſum mihi reſtituat, vbi iam nihili factus erit, & reiiculus? ME. Sic ô Paupertas, Ioui placitum eſt. PA. Equidem abeo. At vos Labor & Sapientia, reliquíque, conſequimini me. Porrò hic breui cognoſcet, qualis in ſe fuerim, quàm nunc relinquet: nempe adiutrix bona, & rerum optimarum doctrix. Qui quum donec habuit commercium, ſano corpore, valentíque animo perſeuerauit, virilem exigens vitam, &

ad ſeſe reſpiciens: ſuperuacua autem & vulgaria iſta, aliena, ita vt ſunt, exiſtimãs. ME. Diſcedunt illi: nos ad eum adeamus. TI. Quinã eſtis ô ſceleſti? aut qua gratia huc aduenistis homini operario, mercenarióque negotiũ exhibituri? verum haudquaquam læti abibitis, ſceleſti vt eſtis omnes: nam ego vos ilico glebis & ſaxis petitos cõminuam. ME. Nequaquã ô Timon, ne ferito: neq; enim feries mortales: verum ego ſum Mercurius, hic Plutus. Miſit nos Iupiter, votis tuis exauditis. Quare, quod bene vertat, opes accipe, deſiſtens à laboribus. TI. Atqui vos iam plorauerit is, etiam ſi dii ſitis vt dicitis. Siquidem odi pariter omnes tum deos, tum homines. Sed hunc cæcum quiſquis is fuerit, mihi certũ eſt ligone impacto comminuere. PL. Abeamus per Iouem Mercuri: quandoquidem hic homo mihi videtur non mediocriter inſanire, ne malo quopiam accepto diſcedam. ME. Ne quid ferociter Timon: quin exue potius penitus iſtã ferocitatẽ aſperitatémq;, ac manibus obuiis excipe bonã fortunam: rurſum diues eſto: rurſum Athenienſium princeps, & ingratos illos deſpicito, quũ ſolus florebis. TI. Nihil mihi vobĩs eſt opus, ne obturbate. Sat opũ mihi ligo: præterea fortunatiſſim⁹ ſum, ſi nemo propius ad me acceſſerit. ME. Adeóne quæſo inhumaniter?

Hæc ego ſæua Ioui refero, atque immania dicta?

Atqui par erat forſitã homines tibi haberi inuiſos, vt qui tam multa indigna in te cõmiſiſſent. deos odio te proſequi, nequaquã erat cõſentaneum, quũ illi tantopere tui curam agãt. TI. At tibi Mercuri, Iouíque, quòd me reſpicitis, plurimam equidem habeo gratiam: cæterum hunc Plutum nequaquã recepero. ME. Quid ita? TI. Quoniam pridem innumerabilium malorum hic mihi fuit author, quum me aſſentatoribus proderet, inſidiatores in me inuitaret, conflaret odium, illecebris corrumperet, inuidiæ obnoxiũ redderet: deniq; quum repẽte me adeò perfide ac proditorie deſtituerit. Cõtrà, paupertas optima, me laboribus viro digniſſimis exercens, mecúmque vere & libere conuiuens, & quibus opus erat ſuppeditauit laboranti, & vulgaria iſta docuit cõtemnere, effecítque vt mihi vitæ ſpes omnis ex me ipſo penderet: demonſtrans quænam eſſent opes verè meæ: nempe quas neque adulator aſſentans, neque ſycophanta minitãs, neque plebes irritata, neque concionator ſuffragiorum author, neque tyrannus intentis inſidiis queat eripere. Itaque iam validus effectus ob laborẽ, dum hunc agellũ gnauiter exerceo, neq; quicquam eorum quæ ſunt in ciuitate malorũ aſ-

picio, abunde magnũ & ſufficientem victum mihi ligo ſuppeditat. Quare tu Mercuri, quá veniſti viam remetiens, recurre, vnà tecum Plutum adducẽs ad Iouem. Illud mihi ſat fuerit, ſi effecerit vt omnes mortales per omnem ætatem eiulent. ME. Nequaquam ô bone: neque enim omnes ad eiulandum ſunt accommodi. Quin tu iracunda, puerilíaque iſta miſſa face, ac Plutum excipe: non ſunt reiicienda munera, quæ à Ioue proficiſcuntur.

PL. Vín' Timon vt contra te partes defendam meas? an grauiter feres ſiquid dixero?
TI. Dicito: ne multis tamen, neque cum procemiis, quemadmodum perditiſſimi iſti ſolent oratores. Nam huius Mercurii gratia te feram paucis dicentem. PL. Atqui multis mihi potius erat dicendum, tot nominibus abs te accuſato. Attamẽ vide, num qua in re te, quemadmodum ais, læſerim: qui quidem dulciſſimarum quarunque rerum tibi extiterim author, opiféxque authoritatis, præſidentiæ, coronarum, aliarum item voluptatum: mea opera conſpicuus eras, celebris & obſeruandus. Cæterum ſiquid moleſti ab adulatoribus accidit, non mihi potes imputare: quin ipſe magis abs te ſum affectus contumelia, propterea quòd me tam ignominioſe viris illis execratis ſuppeditans, qui te mirabantur, ac præſti-

giis dementabant, mihíque modis omnibus inſidias ſtruebant. Porrò quod extremo loco dixiſti, te à me proditum deſertúmque fuiſſe: iſtud criminis in te poſſum retorquere, quum ipſe ſim modis omnibus à te reiectus, præcépſque exactus ex ædibus. Vnde pro molli chlamyde, ſagum iſtud chariſſima tibi Paupertas circũpoſuit. Itaque teſtis eſt mihi hic Mercurius, quantopere Iouem orauerim ne ad te venirem, qui tam hoſtiliter eſſes in me debacchatus. ME. At nunc vides Plute, in cuiuſmodi hominem ſit commutatus. Proinde audacter cum illo conſuetudinem age. Tu vero fode ita vt facis. Tu interim theſaurum ſub ligonem adducito. Audiet enim ſi tu accerſiueris. TI. Parẽdum eſt Mercuri, rurſúſque diteſcendum. Quid enim facias quum dii compellant? tamen vide, in quas turbas me miſerum coniicies: qui quidem quum ad hunc vſque diem fœliciſſime vixerim, tátum auri repente ſum accepturus, nihil commeritus mali, tantúmque curarum ſuſcepturus. MER. Suſtine Timon mea gratia: tametſi graue eſt iſthuc, atque intolerandum: quo videlicet palpones illi præ inuidia rumpantur. Ego porrò ſuperata AEtna in cælum reuolauero. PL. Abiit iſte quidẽ ſicut apparet: nam ex alarũ remigio facio cõiecturá. Tu vero hic opperire:

ſiquidem digreſſus theſaurum ad te tranſmittam:ſed feri fortius. Tibi loquor auri theſaure, Timoni huic audiens eſto, offérque temet eruendū. Fodi Timon altius impingens. Cæterum ego à vobis digredior. TI. Age iam ô ligo, nūc mihi tuas vires explica, neque deſatigere, dum ex abdito theſaurū in apertū euocaris. Hem prodigiorum author Iupiter, amici Corybátes, ac lucrífer Mercuri, vndenam auri tantum? num ſomnium hoc eſt? Metuo ne carbones reperturus ſim experrect⁹. atqui aurum profecto eſt inſigne, fuluum, graue, & aſpectu multo iucundiſſimum.

Pulcherrima aurum fauſtitas mortalibus. Quippe quòd ignis in morem ardes, noctéſque & dies renides. Ades ô mi chariſſimū deſyderatiſſimúmq;, nūc demum credo vel Iouem ipſum olim aurum eſſe factum. Etenim quæ tandē virgo, non exporrecto ſinu vſqueadeo formoſum amatorem excipiat, per tegulas illapſum? ô Myda Crœſéq;, ac munera Delphico in templo dicata: vt nihil eratis ſi cū Timone, cúmque Timonis opibus conferamini: cui ne Perſarum quidem rex par eſt. O ligo, ſagum chariſſimum: vos huic Pani ſuſpendi commodum eſt. At ego quammaximè ſemotū mercatus agrum, turriculáque ſeruandi auri gratia conſtructa, vni mihi affatim vixero:ſe-

pulchrum item inibi mihi defunćto parare eſt ſentẽtia. Hæc igitur decreta ſunto, placitáque: in reliquũ vitæ ſeiunćtio, ignorãtia, faſtidium erga mortales omnes. Porrò amicus, hoſpes, ſodalis, aut ara miſericordiæ, meræ nugæ. Tũ commiſerari lachrymantẽ, ſuppeditare egentibus, iniquitas, ac morũ ſubuerſio. At vita ſolitaria, qualis eſt lupis, vnus ſibi amic9 Timon: cæteri omnes hoſtes, & inſidiarum machinatores. Cum horum quopiam congredi, piaculum: adeo vt ſiquem aſpexero duntaxat, inauſpicatus ſit ille dies. In ſumma non alio nobis habeantur loco, quàm ſigna ſaxea æreáve: neque Fœcialem ab illis miſſum recipiamus, neque fœdera feriamus. Solitudo terminus eſto. Cæterum tribules, cognati, populares: poſtremo patria ipſa, frigida quædam & ſterilia nomina, ſtultorúmque mortalium gloriæ: ſolus Timon diues eſto: deſpiciat omnes: ſolus ipſe ſecum oblećtetur, liber ab aſſentationibus, & oneroſis laudibus diis ſacra faciat: epuletur ſolus, ſibiipſi vicinus, ſibi particeps, excutiẽs ſeſe ab aliis. Ac ſemel decretum eſto, vt vnus ſeipſum comiter accipiat, ſi moriẽdum ſit, aut neceſſe habeat ſibiipſi coronam admouere. Nullúmque nomẽ ſit dulcius, quàm Miſanthropi, id eſt hominum oſoris. Morum autem notæ, difficultas, aſperitas, feritas, iracũdia, inhuma-

nitas: quòd ſiquem conſpexero incendio conflagrantē, obteſtantémque quo reſtinguá, pice oleóque reſtinguere. rurſum ſiquem flumen vndis abſtulerit, íſque manus porrigens, imploret vt retineatur: hunc quoque demerſo capite propellere, ne poſſit emicare, hunc ad modū par pari relaturus eſt. hanc legem Timon tulit Echecratides Colyttenſis: & cōcionis ſubſcripſit ſuffragiis idem ille Timō. Age hæc decreta ſunto: hæc fortiter tueamur. Cæterum magno emerim vt id omnibus innoteſcat, quòd opibus abundo: nam illa res illos præfocauerit. Sed quid illud? hem quæ trepidatio? vndique concurrunt puluerulenti atque anheli, haud ſcio vnde aurum odorati. Vtrū igitur hoc cōſcenſo colle ſaxis eos abigo, è ſublimi deiaculās: an hac tantum in re legem violabimus, vt ſemel cum illis congrediamur: vt magis angátur faſtiditi repulſiq;? Ita ſatius eſſe duco. Itaque reſtemus quo illos iam excipiamus. Age proſpiciam: primus eorum iſte quis eſt? Nempe Gnatonides adulator, qui mihi nuper cœná petenti, funem porrexit, quum apud me ſæpenumero ſolida dolia vomuerit. Sed bene eſt quod ad me venit: nam primus omniū vapulabit. GN. Annō dixi Timonē virū bonum nō neglecturos eſſe deos? Salue Timō formoſiſſime, iucūdiſſime, cōuiuator belliſſime. TI.

Scilicet & tu Gnatonides, vulturũ omniũ edaciſſime, atq; hominũ perditiſſime. GN. Semper tibi grata dicacitas. Sed vbi compotamus? Nam nouá tibi adfero cãtilenam, ex his quos nuper didici dithyrambis. TI. Atqui elegos canes admodum miſerabiles, ab hoc doctus ligone. GN. Quid iſtuc? feris ô Timon? Atteſtor ô Hercules: hei hei in ius te voco apud Areopagitas, qui vulnus dederis. TI. Atqui ſi cunctere pauliſper, mox cædis me reum ages. GN. Nequaquã: quin tu planè vulneri medere, paululo auri iniuncto. Mirũ enim in modum præſentaneũ id eſt remediũ. TI. Etiã manes? GN. Abeo. At tibi male ſit, qui quidẽ ex viro cõmodo tam ſæuus factus ſis. TI. Quis hic eſt qui accedit recaluaſter ille? Philiades aſſentatorũ omniũ execratiſſim⁹. Hic quũ à me ſolidũ acceperit fundũ, tũ filiæ in dotẽ talẽta duo laudationis præmiũ, quum me canentem reliquis ſilentibus omnibus ſolus maiorẽ in modum extuliſſet, deierãs me vel oloribus magis eſſe canorũ: vbi me pridẽ ægrotũ conſpexiſſet (nam adieram oraturus vt mei curã ageret) plagas etiã egregius ille vir impegit. PH. O impudentiã, nunc demum Timonem agnoſcitis: nunc Gnatonides amicus & cõuiua: enimuero habet ille digna ſe, quãdoquidẽ immemor eſt atque ingratus. At nos qui iã olim cõuictores

ſumus æquales ac populares: tamē modeſte agimus, ne inſilire videamur. Salue here, fac vt iſtos adulatores ſacrilegos obſerues, qui nuſquam adſunt niſi in menſa: præterea à coruis nihil differũt. Neq; poſthac huius ætatis mortalium vlli fidendum eſt: omnes ingrati & ſcelesti. At ego quum tibi talētum adducerē, quo poſſes ad ea quæ velles vti, in via accepi, te ſũmas quaſdá opes eſſe nactum. Proinde acceſſi his de rebus admoniturus te: quanquam tibi forſitan me monitore nihil erat opus, viro nimirũ adeo prudenti, vt vel Neſtori ipſi, ſi neceſſe eſt, conſiliũ dare queas. TI. Ita fiet Philiades, ſed age, accede, quo te ligone comiter accipiam. PH. Viri, caput mihi cōminutum eſt ab hoc ingrato: propterea quòd eũ ea quæ in rem illius erãt, admonui. TI. Ecce tertius huc orator Demeas ſe recepit, tabulas dextra geſtãs, aítque ſe mihi cognatum eſſe. Hic vna die de meo ſedecim talenta ciuitati dependit: nam damnatus erat, ac vinctus. At quum ſoluendo non eſſet, ego miſertus illum redemi. Porrò quum illi forte obueniſſet, vt Erechteidi tribui diſtribueret ærariũ, atque ego adiens, id quod ad me redibat poſcerem, negabat ſe ciuem noſſe me. DE. Salue Timon, præcipuũ generis tui præſidium, fulcimentũ Athenienſium, defenſaculum Græciæ. Profecto iamdu-

dum te populus frequens,& vtraque curia opperitur. Sed prius decretum audi, quod de te conſcripſi. Quandoquidem Timon Echecratidæ filius, Colyttenſis vir, non modo probus & integer, verumetiam ſapiens, quantum alius in Græcia nemo, nunquam per omnem vitam deſtitit optime de Repub. mereri. Tum autē in Olympicis vicit pugil, & lucta curſuq; die eodem, adhæc ſolenni quadriga, equeſtríque certamine. T I. At ego ne ſpectator quidē vnquam in Olympicis ſedi. D E. Quid tū? ſpectabis poſthac: ſed iſta communia addi ſatius eſt. Tum anno ſuperiore aduerſus Acharnēſes pro Repub. fortiſſime ſe geſſit, & Peloponenſium duas acies conſcidit. T I. Qua ratione? quippe qui nec vnquam arma geſſerim, neque vnquam militiæ dederim nomen. D E. Modeſte tu quidem de te ipſo loqueris, nos tamē ingrati futuri ſumus, niſi meminerimus. Præterea ſcribendis plebiſcitis, & in conſultationibus, & in adminiſtrandis bellis nō mediocrem vtilitatem attulit Reipub. His de cauſis omnibus viſum eſt curiæ, plebi, magiſtratibus tributim, plebeiis ſingulatim, communiter vniuerſis, aureum ſtatuere Timonem iuxta Palladem in arce: fulmen dextra tenentem: radiis tempora ambientibus, útque ſeptem aureis coronis coronetur: hæque coronæ hodie in Dionyſiis

per Tragœdos nouos promulgentur. Siquidem hodie illi Dionyſia ſunt agenda. Dixit hoc ſuffragiũ Demeas orator, propterea quòd cognatus illius propinquus, ac diſcipulus eius ſit. Nam & orator optimus Timon: præterea quicquid voluerit. Hoc igitur tibi ſuffragium. Sed vtinã & filium meum ad te pariter adduxiſſem, quem tuo nomine Timonem appellaui. TI. Quî potes Demea, quum ne vxorem quidem duxeris vnquam, quantum nobis ſcire licuit? DE. At ducam, nouo ineunte anno, ſi deus permiſerit, liberíſq; operam dabo. Tum quod erit natum (erit autem maſculus) Timonem nuncupabo. TI. An vxorem tu ſis ducturus, equidem haud ſcio, tãta à me plaga accepta. DE. Hei mihi, quid hoc eſt rei? tyrannidem Timon occœptas? pulſáſque eos qui ſunt ingenui, ipſe nec ingenuus planè, nec ciuis: verum propediem pœnas daturus, quum aliis nominibus, tum quòd arcem incenderis? TI. Atqui non conflagrauit arx ſceleſte. Proinde palàm eſt te calumniatorem agere. DE. Verum effoſſo ærario diues effectus es. TI. Atqui non effoſſum iſthuc: vnde ne hæc quidem probabiliter abs te dicuntur. DE. Verũ effodietur poſthac: ſed tu interim omnia quæ in eo condita, poſſides. TI. Alteram itaque plagam accipe. DE. Hei ſcapulis meis. TI.

Ne vociferare, alioqui & tertiam tibi illidam. Etenim res planè ridicula mihi acciderit, ſi quum inermis, duas Lacedæmoniorum acies fuderim, vnũ ſceleſtum hominẽ nõ protriuero. tum fruſtra vicerim in Olympiis, & pugil & palæſtrites. Sed quid hoc? ánnon philoſoph⁹ Thraſycles hic eſt? profecto ipſus eſt, promiſſa barba, ſubductíſq; ſuperciliis, & magnú quiddam ſecũ murmurás accedit, Titanicum obtuẽs, cæſariẽ per ſcapulas fluentem ventilás: alter quidá Boreas, aut Tritõ, quales eos Zeuſis depinxit. Hic habitu frugalis, inceſſu moderat⁹, amictu modeſt⁹, mane mirũ quàm multa de virtute diſſerit, damnás eos, qui voluptate capiuntur, frugalitatẽ laudans. at vbi lot⁹ ad cœná venit, puérq; ingentẽ illi calicẽ porrexit (meraciore autem maxime gaudet) perinde vt Lethes aquá ebibens, à dilucularíis illis diſputationibus diuerſiſſima quæ ſint exhibet, dum milui inſtar præripit opſonia, & proximũ cubito oppoſito arcens mento interim cõdimentis oppleto, dũ canũ ritu ingurgitat, prono incumbẽs corpore, perinde atque in patinis virtutẽ inuenturũ ſeſe ſperet, dúmque vſqueadeo diligenter catinos extergit indice digito, vt ne paululũ quidẽ reliquiarũ ſinat adhærere, nũq̃ nõ querul⁹, tãquá deteriorẽ partẽ acceperit, vel ſi totá placẽtá, aut ſuẽ ſol⁹ omniũ accipiat, qui

quidẽ edacitatis & inſatiabilitatis eſt fructus. temulentus, vinóque bacchatus, non ad cãtum modo, ſaltationémque, verum ad conuitium vſque,& iracundiam. Adhæc multus inter pocula ſermo(tum enim vel maxime)de tẽperantia, ſobrietatéque: atque iſta quidem loquitur, quum iam à mero male affectus ridicule balbutit. Accedit his deinde vomitus. Poſtremo ſublatum eum de conuiuio efferunt aliqui, ambabus manibus tibicine inhærentẽ. Quanquam alioqui ne ſobrius quidẽ vlli primariorum ceſſerit, vel mendacio, vel confidentia, vel auaritia. Quin & inter aſſentatores primas tenet, peierat promptiſſime, anteit impoſtura, comitatur impudentia. In ſumma, prorſus admirandum quoddam ſpectaculum eſt, omni ex parte exactum, varieque abſolutũ: proinde nõ eiulabit clarius, videlicet quum ſit modeſtus. Quid hoc papæ tandem nobis Thraſycles?

TH. Non hoc animo ad te venio Timõ, quo plerique iſti, qui nimirum opes admirati tuas, argenti, auri, opiparorum conuiuiorum adducti ſpe concurrunt, multáque aſſentatione deliniunt te, hominem videlicet ſimplicem, facileque impartientem id quod adeſt. Siquidem haud ignoras offam mihi in cœnam ſat eſſe, tum opſonium ſuauiſſimum cepe aut naſturtium: aut ſiquãdo lubeat lautius epulari, puſil-

lum ſalis. Porrò potum fons Athenis nouem ſaliens venis ſuppeditat. tum palliũ hoc quauis purpura potius. Nam aurum nihilo magis apud me in pretio eſt, quàm calculi qui ſunt in littoribus. Sed tua ipſius gratia huc me contuli, vt ne te ſubuerterit peſſima iſta, atq; inſidioſiſſima res opulentia: quippe quæ multis ſæpenumero immedicabilium malorum extiterit cauſa. Etenim ſi me audies, potiſſimum opes vniuerſas in mare præcipitabis, vtpote quibus nihil ſit opus bono viro, quíque philoſophiæ poſſit opes perſpicere. ne tamen in altum ô bone, ſed fermè ad pubem vſque ingreſſus, paulo vltra ſolum fluctibus opertũ, me quidem vno ſpectante. Quòd ſi hoc non vis, tute igitur eas potiore via ex ædibus eiicito, ac ne obolũ quidem tibi facias reliquum, videlicet largiẽs iis, quicunque opus habent, huic quinque drachmas, illi minam, alii talentum. Porrò ſiquis erit philoſophus, hunc æquum eſt duplam aut triplam ferre portionem: quanquam hoc quidẽ mihi nõ mea ipſius gratia poſtulo, ſed quo amicis, ſiqui egebunt, donem: ſat eſt ſi modo peram hanc largitione tua expleueris, ne duos quidem modios AEginiticos capientem. nam paucis contentum, modeſtúmque cõuenit eſſe eum qui philoſophatur, neque quicquã vltra peram cogitare. TI. Equidem iſta quæ dicis

probo Thraſycles: ergo ſi videtur, prius quàm peram expleam, age tibi caput opplebo tuberibus, poſteaquam ligone ſum menſus. TH. O libertas, ô leges, pulſamur ab impuriſſimo libera in ciuitate? TI. Quid ſtomacharis ô bone Thraſycles: num te defraudaui? Atqui adiiciã vltra menſuram chœnices quatuor. Sed quid hoc negotii? complures ſimul adueniunt, Blepſias ille, & Laches, & Gniphon, breuiter agmen eorum qui vapulabunt. Itaque quin ego in rupem hanc cõſcendo, ac ligonem quidem iamdudum fatigatum, pauliſper interquieſcere ſino? At ipſe plurimis congeſtis ſaxis, procul eos lapidum grãdine peto. BLEPSIAS. Ne iace Timon, abimus enim. TI. At vos quidem nec citra ſanguinem, nec abſque vulneribus.

REVERENDO IN CHRISTO PATRI AC domino, D. Renato epiſcopo Carnutenſi, Eraſmus Roterodamus S. D.

CVM multis modis cõpertum haberem, ornatiſſime pater, quàm candide de meo ingeniolo, meíſque nugis tum ſentias, tum prædices, vir alioqui naris emunctiſſimæ. Iámque ad Italicũ iter accincto, per itineris comites non liceret celſitudinẽ tuã interuiſere: vt eſſet tamen interim quod te tui Eraſmi commonefaceret, Luciani Pſeudomãtem miſi, ſceleratiſſimum quidem illum, ſed quò non alius ſit vtilior ad deprehendendas coarguendáſque quorundam iſtorum impoſturas, qui hiſce quoque tẽporibus vel magicis miraculis, vel ficta religione, vel adſimulatis condonationibus, aliíſque id genus præſtigiis, vulgo fucum facere ſolent. Eum igitur leges, vti ſpero, non modo cum fructu aliquo, verumetiã ſumma cum voluptate, propterea quòd intelligam te, licet præter generis claritatem, fortunæ ſplendorem, muneris authoritatẽ, ſeriis illis ac tetricis ſtudiis abſolutum, non ſolere tamen admodum ab his etiam elegantioribus Muſis abhorrere: & huiuſmodi luſus nec inamœnos, nec infrugiferos arduis negotiis libenter intermiſcere. Porrò quicquid eſt, vel nigri ſalis, quem Momo tribuunt, vel candidi, quem Mercurio aſſcribunt, id omne in vno Luciano copioſiſſime reperias licebit. Carnutenſis oppidi tam ſplendidum profecto, támque celebre phanum, fulmine conflagraſſe, dici non poteſt quàm ferebam acerbe. Bene vale in reditum ex Italia noſtrum. Lutetiæ. AN. M. D. V.

Luciani Alexã-

DER SEV PSEVDOMAN tis, Def. Eraſmo Roterodamo interprete.

TV quidem chariſſime Celſe, leuem forte quãdam ac facilem prouinciam tibi mandare videris, cum iniungi vt Alexandri Abonotichitæ impoſtoris vitam, commenta, neque non audaciam præſtigiáſq; libro complexus, volumen ad te tranſmittam. Verũ ſiquis ea conetur omnia ad plenũ enarrare, id profecto nõ minoris ſit negotii quàm Alexandri eius, cui Philippus fuit pater, res geſtas literis prodere: tantus hic ſcelere, quantus ille virtute. Attamen ſi candidè ignoſcentérq; legere voles, & quod narrationi deerit, id ex te imputare atque addere, conatũ hunc te authore capeſſam, & Augæ bubile ſi non omne, at certe pro mea virili repurgare nitar, paucis aliquot elatis cophinis: nimirum vt ex his coniecturam facias quantus, quámque immenſus fuerit fimus vniuerſus, quem ter mille boues multis annis reddere potuerint. Sed amborũ interim nomine calumniã vereor, tuo pariter ac meo: tuo, qui iubeas memoriæ literarúmq;

monumentis tradi virũ longè ſceleratiſſimũ: meo, qui ſumam operam in huiuſmodi narratione, rebúſq; geſtis hominis, quem nequaquã oportebat ab eruditis legi, ſed in frequentiſſimo quopiam & ampliſſimo theatro ſpectari à ſimiis aut vulpibus diſcerptum: quanquã ſiquis hoc crimẽ nobis impegerit, poterimus & ipſi nos exẽplo quodã ſimili tueri. Etenim Arrianus ille diſcipulus Epicteti, vir inter Romanos cũ primis laudatus, ac per omnem vitã in literarũ ſtudio verſatus, cũ ſimile quiddã fecerit, pro nobis quoque reſponſurus eſt. nam is quidem Tillibori latronis vitã deſcribere nõ eſt grauatus. Nos vero multo crudeliorem latronem memoriæ prodemus, quippe qui non in ſyluis ac montibus, ſed ipſis in vrbibus ſit latrocinatus: neque qui Minyã tantum, aut Idam ſit pergraſſatus, neque paucas quaſdam Aſiæ partes, videlicet deſertiores depopulatus, ſed qui vniuerſam (vt ita dixerim) Romanorum ditionem ſuo complerit latrocinio. Ac primum tibi depinguam hominem, effigiẽ eius quoad potero proxime verbis adumbrans: tametſi non ſum admodũ pingendi peritus. Corpore igitur, vt interim & hoc tibi repræſentem, procerus erat, & aſpectu decorus, planéque ſpecie diuina quadã ac maieſtatis plena, colore candido, barba non admodum hir-

ſuta, coma partim natiua tectus, partim appoſititia: ſed hac adeò ſcienter efficta, vt vulgus ferè nõ ſentiſceret, imitatam aſcititiámq; eſſe. Oculi vehemẽter acres ac verſatiles, tum diuinum quiddam relucentes. Vox dulciſſima pariterque clariſſima. In ſumma quo ad has res, nulla ex parte poterat improbari; ac figura quidem hominis erat huiuſmodi. Cæterũ mẽs atque animus, ô malorum depulſor Hercules, & auerſor triſtium Iupiter, ſeruatoréſq; Dioſcuri, in hoſtes potius cõtingat incidere, quàm cum eiuſmodi quopiam habere cõmercium. Siquidẽ ingenio, ſolertia, acumine longe præſtabat cæteris mortalibus. Tum curioſitas, docilitas, memoria, & ad diſciplinas ingenii fœlicitas, horum vnumquodque ſupra quàm dici poſſit, illi ſuppetebat, quibus tamen peſſimá in partem eſt vſus. Et quum haberet arma tam egregia ſibi ſuppeditata, ilico nimirũ omnium qui eſſent ſceleribus nobilitati, facilè ſummus euaſit, vel ſuperior Cecropib⁹, Eurybato, Phrynonda, Ariſtodemo, Soſtrato. Nam ipſe cum aliquando Rutiliano ſcriberet genero, modeſtiſſiméque de ſe loqueretur, Pythagoræ ſemet adſimilabat. Atqui veniam mihi dabit Pythagoras, vir ille quidem ſapiens, ac mente diuina: cæterũ ſi huius ætate vixiſſet, puer (ſat ſcio) præ hoc viſus fuiſſet. Sed heus tu per Gratias,

caue putes hæc in Pythagoræ contumeliā me dicere, quaſi velim eos ſimilitudine rerum geſtarum committere. Verum ſiquis deterrima quæque & probroſiſſima, quæ de Pythagora per calumniam feruntur (quibus equidē haudquaquam fidem perinde vt veris habuerim) ſiquis tamen conferat in vnum, ea nimirum omnia, vix etiam minimam particulam adæquent Alexandrinæ verſutiæ. Prorſum enim imaginare mihi & cogitatione finge, quàm maxime variam ingenii temperaturam, indolémque ex mendacio, dolis, periuriis, maleficiíſque confuſam, promptam, audacem, verſatilem, & ad efficiēdum quæ cogitaſſet nullum refugientem laborem, appoſitam ad perſuadendum, cuíque facilè fides habenda videretur: tum quæ mire ſimularet optima quæque, eáq; quæ à mente eſſent diuerſiſſima, præ ſe ferret. Primum igitur nemo cum illo congreſſus eſt, qui nō hac cū opinione diſceſſerit, vt eū mortaliū omniū optimū æquiſſimúmq;, præterea ſimpliciſſimū miniméq; fallacē iudicaret. Accedebat ad hæc omnia grādium rerū conatus, quū nihil puſillū cogitaret, ſed ad maxima ſemper appelleret animū. Ita quum eſſet adoleſcentulus adhuc, formoſus admodum ætate videlicet tenera ac velut herbeſcēte: id quod licebat partim è ſtipula coniicere, partim audire ex iis

qui ita prædicabāt: paſſim ſeſe proſtituebat, ac mercede ſui copiā faciebat iis quibus lubitum fuiſſet. Inter multos autem incidit in hunc amās quidam præſtigiator, ex eorum numero, qui magiam & diuinas incantationes profitentur, tum illectamenta ad conciliādam in amoribus gratiā, malorū immiſſiones in hoſtes, rationem eruendi reperiēdíque theſauros, hæreditatum ſucceſſiones. Hic vbi conſpiceret bene ingeniatū puerū, atque ad ſubminiſtrādum arti negotióque ſuo propenſiſſimū, vtpote qui non minus illius adamaret maleficium, quàm ipſe huius formam: erudiit eum, ſempérq; deinceps pro adiutore miniſtróq; eſt vſus. At is publicitus quidem & apud vulgus medicū ſcilicet agebat: didicerat autē apud Thoonis AEgyptii coniugem,

Carmē Homericum. Pharmaca mixta, ſalubria multa, at noxia multa.

Quorum omnium ſucceſſor hic atque hæres factus eſt. Porrò doctor ille & idē amator natione Tyanæus erat, videlicet ex eorum numero, qui cum egregio Apollonio Tyanæo illo erant verſati, totámque illius tragœdiam pernouerāt. Vides quanā è ſchola tibi hominem refero? Verū vbi iā barba plenus eſſet Alexander, Tyanæo illo vita defūcto, in egeſtatē redactus, defloreſcente ſimul & forma, vnde vi-

ctum parare licuiſſet, nihil poſtea paruũ agitabat animo. Sed inito commercio cum Byzantino quopiá, annaliũ ſcriptore viro, qui in certamina deſcendunt, omniũ ingenii lõge ſceleratiſſimi: Cocconas, opinor, erat cognomẽ: circũibant, impoſturis ludificãtes, ac pingues homines (ſic enim illi peculiari magorum lingua vulgus appellant) detõdentes. In his Macetim mulierẽ opulẽtam nacti ſunt, natu quidẽ grauiorem illam, quàm vt amoribus eſſet idonea, ſed quæ ſtuderet etiamdũ amabilis haberi. Ab hac victus copia ſuppeditabatur, atque hãc ex Bithynia in Macedoniã vſque ſunt conſequuti. Nã illi patria erat Pelle, qui locus olim floruit ſub Macedonicis regibus: nũc à paucis iíſque obſcuris & humilibus incolitur. Ibi quũ conſpicerent immani magnitudine dracones placidos admodum ac manſuetos, adeò vt à mulieribus alerentur, & cum pueris vnà cubarent, & calcantes ferrent, neq; commouerẽtur, ſiquis ſtringeret, premerétq;: denique perinde atque infantes lac è papilla ſuggerent (nã ſunt id genus apud illos permulti, vnde veriſimile eſt olim illam de Olympiade fabulam increbuiſſe: quũ Alexandrum conciperet, huiuſmodi dracone quopiam, opinor, cum ea concumbente) mercati ſunt ex his ſerpentibus vnũ, qui eſſet pulcherrimus, obolis ſanè paucis. Atque

(vt Thucydidis vtar verbis) hinc iam bellum oritur, nimirũ quũ duo facinoroſiſſimi, & immani audacia præditi, neque non ad maleficia promptiſſimi, ſocietatem iniiſſent, facilè perpenderunt hæc duo potiſſimũ in hominũ vita tyrãnidem obtinere, ſpem ac metum, quorum vtroq; ſiquis ad commoditatem vteretur, fore vt is ilico diteſceret. Siquidem vtrique iuxta, vel ei qui metu laboraret, vel huic qui ſpe teneretur, videbant præſcientiam quammaxime neceſſariam eſſe, ſumméque deſyderari: atque hac via Delphos olim fuiſſe ditatos, factóſque celebres: præterea Delũ, Clarũ, & Branchydes: nimirũ hominibus per hos, quos modo dixi tyrãnos (nẽpe ſpẽ ac metũ) ad ſacra cõfluentibus, ac futura prædiſcere cupientibus, atq; huius rei gratia hecatõbas immolãtibus, aureóſq; dedicantibus lateres. Hæc vbi inter ſeſe verſaſſent, vltróq; ac citro agitaſſent, viſum eſt vaticiniũ oraculúmq; conſtituere. etenim ſi res ea proceſſiſſet, ſperabãt ſe protinꝰ diuites atq; fœlices fore. Quod quidẽ negotiũ magnificẽtius etiam illis ſucceſſit, quàm expectauerãt initio, & vel ſpe melius euenit. Hinc iam ſpectare cœperũt, primũ quidẽ de loco: deinde quonã exordio, quáve ratione negotiũ oporteret auſpicari. Cocconas igitur Chalcedonẽ opportunã eſſe cenſuit, vtpote regionem à negotiatoribus

frequentatam, tum Thraciæ Bithyniǽq; confinem, neque longe diſſitam ab Aſia Galatiáque, cunctis itē imminentibus populis. At ē diuerſo patriá ſuá prætulit Alexāder: nam aiebat, id quod erat res, ad huiuſmodi negotiorū auſpicationem aggreſſionémq; hominibus opus eſſe craſſis & ſtolidis, & qui viderentur admiſſuri: cuiuſmodi Paphlagones affirmabat eſſe hos, qui ſupra Aboni murum incolunt, nempe ſuperſtitioſos pleroſque, ac ſtolidos: qui ſiquis tantum apparuiſſet, tibicinem aut tympaniſtam, aut qui cymbala pulſaret ſecum adducens, cribro (quod aiunt) vaticinans, ilico vehementer omnes in illum inhient, & perinde vt cælitum quempiam intueantur. Hac de re quum controuērſiæ nonnihil inter illos fuiſſet, tandem vicit Alexander. Itaque profecti Chalcedonem (nā id oppidum viſum eſt hac parte habere nonnihil ipſis conducibile) in Apollinis templo, quod eſt apud Chalcedonios vetuſtiſſimum, æreas defodiunt tabellulas, quæ dicerent, breui admodum AEſculapium vnà cum patre Apolline in Pontum aduenturum, atque Aboni murum inhabitaturum. Eæ tabellæ quum eſſent de induſtria repertæ, facile effecerūt vt hic rumor in omnem vſque Bithyniam ac Pontū dimanaret, multo autē ante alios in Aboni murū: nam hi protinus ſtatuerāt

etiam templũ erigere, iámque fundamentis locum effoderant. Hic igitur in Chalcedone relictus, Cocconas ancipitia quædam, atque ambigua obliquáque conſcripſit reſponſa. Deinde paulò pòſt diẽ obit, à vipera (ſicut opinor) ictus. In huius demortui locum accerſitur Alexander, ac ſuccedit iam comatus, cæſariéque promiſſa tunicã indutus purpureã albo intermixtam, ſupra eam veſte amictus candida, falcem tenẽs exemplo Perſei, à quo ſe maternum genus ducere prædicabat. At perditiſſimi illi Paphlagones quum ambos illius noſſent parentes obſcuros atque humiles, tamen oraculo crediderunt ita canenti, Perſides genere gratus Phœbo iſte videtur, Dius Alexander Podaliri ſanguine cretus. Hic nimirum Podalirius libidinoſus erat, ac natura mulieroſus, adeò vt à Tricca ad Paphlagoniam vſque in Alexandri matrẽ ſit incitatus illectúſque. Repertum eſt aliud oraculum, quaſi Sibyllæ prædiuinantis,

Ad maris Euxini littus, iuxtáque Sinopam
Tirſide erit quidã Auſonia de gẽte ſacerdos:
Qui prima ex monade, tribus ac decadis, reſerabit
Quinq; alias monades, vicenáque ter repetita
Quadrorbẽ numerũ, referẽtem nomina diui,
Qui veniet laturus opem mortalibus ægris.

Alexander itaque multò pòſt in patriã irruens

cum eiuſmodi tragœdia conſpicuus erat ac ſplendidus: quum interim furore afflatum ſeſe nonunquam adſimulabat, ore ſpuma cōpleto: id quod ille facile efficiebat, radiculæ (ea eſt herba lauandis lanis idonea) radice commanducata. Cæterū illis diuinū quiddā, ac formidandum ſpuma videbatur. At multo antea ſibi finxerāt, parauerántq; è linteis cōfectū draconis caput, quod ſpeciem quandā humanam præ ſe ferret, colorum fucis mire adſimilatū, quódq; pilis equinis os & aperiret, & clauderet. Tum lingua (ſicut eſt draconū) biſulca atra prominebat, quæ & ipſa pilis agebatur. Porro Pellæus ille draco iam pridem erat in prōptu, domíque alebatur: quum res poſtularet, tam ab illis proferendus, vnáque in partē tragœdiam acturus, vel princeps potius huius futurus fabulæ. Iam vero vt erat maturum aggredi, tale quiddam machinatur, noctu veniens ad templi fundamenta nuper effoſſa. Conſtiterat autem in eis aqua, ſiue quòd ea indidem alicūde diſtillauerat, ſiue quòd ex æthere deciderat: illic ouū antea excauatū deponit, quod quidem intus occultabat fœtum recens editū ſerpētis. Id quum alte demerſiſſet in abditas luti cauernas, rurſum illinc diſceſſit. At mane quū in forum proſiliiſſet nudus, niſi quòd ſubligari circum pudenda tectus erat, eóque inaurato: tum

falcem illam geſtans, ſimúlque ſolutam̄ ventilans, iactánſque comá, eorū more, qui à Cybele deorū matre afflati conueniunt, ac numine rapiuntur: conſenſa ſublimi quapiam ara concionabatur, ciuitatē eam beatā eſſe prædicans, quæ mox deum propalàm eſſet oſtēſura mortalibus. Porrò qui aderant (ná cōcurrerat vniuerſa propè ciuitas) vnà cū mulieribꝰ, ſenibus, pueris admirabantur, ac vota facientes adorabāt. At ille voces quaſdá ſonás incognitas, nihilq; ſignificātes, cuiuſmodi ſint Hebræorum aut Phœnicū, attonitos eos reddebat, vt qui nihil intelligerēt eorū quæ dicebat, niſi ſolū hoc, quòd Apollinē AEſculapiúmq; paſſim admiſcebat. Sub hæc ad inſtitutū templū curriculo fugiebat: accedénſq; ad foſſam ac fontē illum quem iam ante conditū oraculū præſtruxerát: ingreſſus aquá, magna voce canebat laudes Apollinis & AEſculapii, inuitabátque deum, vti dexter ac fœlix in ciuitatē aduениret. Deinde phialá poſtulat: eá porrectá à quopiá, facilè immergens, vnà cum aqua lutóque haurit, & ouum in quo nimirū ille deum cōcluſerat, candida cera, ceruſſáq; cōmiſſuram operculi ferruminans. Id quum manu cepiſſet, affirmabat iam AEſculapiū tenere ſeſe. Interim illi ſtupidis defixíſque intuebantur oculis, expectantes quidná eſſet futurū poſtea, iádudū admirātes

ouũ in aqua repertũ. Porrò poſteaquã fregiſſet idẽ caua vola cõpreſſum, ac ſerpẽtis illius fœtum excluſum excepiſſet, ſimulatq; mouẽtem hũc ſeſe cõſpicerent ii qui aderãt, ac digitis circunuoluentẽ, protinus vocẽ tollebant, deúmq; cõſalutabant, ac ciuitatẽ eam fortunatam eſſe dictitabant: ſinguliq́ue affatim votis implebantur, theſauros, opes, proſperam valetudinem, aliáque id genus ab illo flagitãtes bona. Hic ille rurſus curſim ſeſe domum abripuit vnà ſecum aſportans, modo editum in lucem AEſculapium, bis natum ſcilicet, cum ſemel duntaxat naſcantur homines: atque eum non ex Coronide per Iouem, id eſt cornicula (nã id matris nomẽ fertur) neque ex cornice, verum ex anſere progenitũ. Populus autem vniuerſus conſequebatur, omnes afflati deo, atque ob ſpes animo conceptas furore correpti. Interdiu igitur ſe domi continebat, ſperãs fore, id quod & euenit, vt fama permoti, Paphlagonũ pars maxima concurreret. Ergo poſteaquã vrbs ita eſſet hominibus referta, vt iam redundaret: ſed quibus omnibus iam antea tum cerebrũ, tum cor eſſet exemptũ, nec vlla parte ſimiles viderẽtur viris pane victitãtibus (vt loquũtur poetæ) verũ qui præter ſolã figurã nihil à pecudibus diſtarẽt: in ædiculis quibuſdã, in lecto reſidẽs, eo videlicet ornatu, qui vatẽ mirè deceret:

imponit in ſinũ Pellæum illũ AEſculapiũ, qui quidem erat, vt dictũ eſt, maximus pulcherrimúſque. Hunc totũ vbi collo circundediſſet, caudã foras prominere ſinens (erat autẽ ingẽs adeò, vt cũ per pectus illius effunderetur, pars tamen humi traheretur: ſolum autẽ caput ſub alis abditum teneret, illo nimirũ omnia ferẽte) linteaceum illud draconis caput, altera in amictus parte contextum oſtendebat, quod prorſum illius eſſe draconis videretur, qui à pectore prominebat ſcilicet. Iam vero mihi cogita, ædiculas non admodum illuſtres, nec ad ſatietatem vſque luminis capaces: tum turbam hominum conuenarum, quíque aliis ex locis alii concurriſſent, tumultuãtes: ac prius etiã quàm iſta viderent, mente attoniti ſtupefactíque, denique ſpebus illis ſublati: quibus ingreſſis, non mirũ ſi res viſa eſt portẽtoſa, videlicet ex modò puſillo ſerpẽte, intra pauculos dies tam immanem extitiſſe draconem humana ſpecie, atque eum inſuper manſuetum cunctabilemq;. Protinus autẽ ad exitum properabant, & prius quàm exactius eſſent contemplati, protrudebantur ab iis, qui noui ſemper ingrediebantur. Porrò è regione ianuæ, per quã intrabatur, patefactũ erat & aliud oſtiũ, per quod exiretur. Cuiuſmodi quiddã & Macedonas in Babylone feciſſe ferunt in Alexandri morbo, quũ ille

grauiter iam ægrotaret, illi obſeſſa regia deſyde rarent eum intueri, ac ſupremũ alloqui. Atque hoc ſpectaculi ſceleſtus hic nõ ſemel, verũ crebrius exhibuiſſe dicitur, maximè ſiqui diuites adueniſſent recentiores ac nouitii. Hoc loco, mi chariſſime Celſe, ſi vera fateri volumus, æquum eſt veniam dare Paphlagonibus ac Ponticis illis hominibus, nimirum craſſis & ineruditis, ſi deluſi ſunt, quum draconem manu cõtingerent: nam hoc quoque largiebatur Alexander iis qui voluiſſent: quúmque conſpicerent in dubia malignáque luce imitatum illud illius caput, os ſcilicet nunc aperiens, nũc claudens, tanto artificio, vt res planè Democritum aliquem requireret, aut certe Epicurum, Methrodorúmve, aut alium huiuſmodi quempiã, qui prorſus adamantinam aduerſus hæc, atque id genus alia, mentem obtineret: qui nullo pacto crederet, quíque vel quid eſſet rei coniecturis colligeret: vel ſi viam etiam modúmque perueſtigare non quiret, illud tamen antea ſibi perſuaſum haberet, fugere quidem ſeſe modũ rationémque præſtigiaturæ: cæterum quicquid eſſet negotii, prorſus ſimulatũ fucatúmque eſſe, ac ne fieri quidem vlla ratione potuiſſe. Paucis ergo diebus confluxit tum Bithynia, tum Galatia Thraciáque: eorum qui renũtiabant, vnoquoque, vt fit, affirmante ſeſe primũ naſcẽtem vidiſſe deum, deinde paulò poſt

eundẽ cõtrectaſſe iam grandẽ admodũ factũ, vultu etiam homini adſimilem. Accedebãt ad hæc picturæ, imagines, ſigna deum referentia, partim ex ære, partim argẽto efficta. Poſtremo nomẽ etiam inditum: nam Glycon appellatus eſt: ídque iuſſu diuino carmine prodito. Ad hunc enim modum eloquutus eſt Alexander,

Sum ille Glycon, hominum lux, ex Ioue tertia proles.

Aſt vbi iam maturũ eſſet, vt cuius rei gratia hactenus omnia fuerãt excogitata, reſpõſa quoq; redderet iis, qui requiſiuiſſent: diuinarétq;, accepta videlicet anſa ab Antilocho, qui apud Cilices vatẽ egerat (nã is quoque poſt patris Amphiarai interitũ, poſteáq; quàm ille inter Thebanos extare deſiiſſet, patria pulſus, atque in Ciliciam profectus, haud incõmode rem geſſit, quũ Cilicibus euentura prædiceret, binos obolos pro ſingulis accipiens reſpõſis) Ab hoc, inquam, arrepta anſa, prædicit Alexander omnibus qui aduenerant, fore vt deus ipſe reſponſa daret, eiúſque rei diem quendam certũ prælocutus eſt. Iuſſit autẽ vt quiſque quod videretur, quódque maxime diſcere vellet, id in libello cõſcriberet, eúmque funiculis obuinctum, cera argilláve, aut ſimili re quapiá obſignaret. Se verò receptis libellis, cum ſubiſſet adyta (iã enim oraculum erat extructũ, & apparatæ cortinæ) ordine per præconem ac theologum euo

caturũ eos qui tradidiſſent: dehinc vbi de ſingulis eſſet edoctus à deo, libellos redditurum, ita vt traditi fuerant, obſignatos: ſubſcripto illis reſponſo pro cuiuſque argumento, deo nimirum reſpondente, quacũque de re quis eſſet ſciſcitatus. Erat autem hic dolus, homini cuiuſmodi tu es, aut etiã (ſi modo dictu non eſt inuidioſum) cuiuſmodi ſum ego, manifeſtarius, neque difficilis animaduerſu: verum idiotis, quibúſque nares eſſent mucco obſitæ, minimeque emũctæ, prodigioſum, planéque incredibile quiddam eſſe videbatur. Etenim quum varias eſſet commentus artes, quibus ſigna tollerentur: quæ quiſque ſciſcitabatur, ea legebat: atque ita quæ viderentur, ad interrogata reſpondebat. Deinde rurſum obuincta obſignatáque reddebat, non ſine ſumma admiratione eorum qui recipiebant. Plurimus enim hic inter illos erat ſermo, Quî tandem ſcire potuiſſet iſte, quæ ego illi tradidi, ſanè quàm diligenter obſignata ſignis, imitatu neutiquam facilibus, niſi reuera deus eſſet quiſpiam, cui cuncta ſint perſpicua? Sed iam quibus artibus id effecerit, forſitan à me requires. Accipe, quo videlicet impoſturas eiuſmodi deprehendere queas, & coarguere. Prima ratio ſic habebat Celſe chariſſime: Eam ceræ partem quæ poſt ſignum hærebat, acu candefacta liquefactam diducebat: tum vbi legiſſet, rurſum calefactam

acu ceram, eam quæ à tergo funiculi fuerat, ſigno eodẽ manente, facilè coagmentabat. Porrò ſecundus modus conſtat per id, quod collyrium vocant. Id conficitur ex pice Berittia, bitumine, ac lapide perſpicuo trito, tum cera & maſticha. Confectum igitur ex his omnibus collyrium igni calefactum, inuncto prius ſuillo pingui, ſigno applicabat, ac ſymboli figuram excipiebat. Id ſimulatque ſiccum eſſet factum (ſiccabatur autem protinus) commode reſignabat libellos quib⁹ prælectis impoſitæ ceræ denuo, perinde atque è lapide, ſignum idem imprimebat, ad archetypi ſimilitudinem mirè effictum. Poſt hæc iam tertiam accipe rationẽ: Calce in gluten iniecta, quo vulgo codicillos adglutinant, atq; ex his confecta ceu cera, mollem adhuc eã admouebat ſigno, ſtatímque detrahebat. nam ilico ſicceſcit, adeo vt cornu vel ferro potius reddatur ſolidius. Hac ad imprimendum ſignum vti conſueuerat. Sunt præter has & aliæ complures viæ, quas omnes referre nihil neceſſe eſt, ne parũ videar modeſtus, maxime quum tu in his quos de magorum artibus conſcripſiſti commentariis tum pulcherrimis, tum vtiliſſimis, quíque modeſtos reddere queant, ſiquis in eis euoluendis verſetur, abunde multa retuleris, lõgèque his noſtris copioſiora. Reddebat igitur oracula, diuinabátq;, non mediocri ad eam rẽ vtẽs ingenio, artéque

negotium reddens probabilius,dum aliis obliqua quædam & ambigua reſpondet ad ea quæ proponebantur,aliis penitus obſcura:quandoquidem & hoc oraculis ille cõuenire iudicabat. Alios item deterrebat, alios adhortabatur, prout ſibi magis conducere cõiectaſſet. Nonnullis remedia morborũ, vitæq; rationes præſcribebat, cum ſciret (vt initio diximus)complura,atque efficacia pharmaca.Maiorem autẽ in modum cytmides ab illo probabãtur: id eſt nomen confictum emplaſtri,vrſino adipe con fecti.Porrò ſpes, rerúmque ſucceſſus & incrementa,neque non hæreditatum obuentus ſem per in aliud tẽpus reiiciebat, illud interim addens,Cuncta hæc tum obtingent,cum ipſe vo lam: quúmque vates meus Alexander me rogabit,próque vobis vota faciet.Denique merces erat vnicuique reſponſo præſtituta, nempe drachma cum obolis duobus. Ne vero puſillũ aut exiguum fuiſſe putes amice hunc quæſtũ, quum in annos ſingulos ad ſeptuaginta aut octoginta milia redierit, vſque adeò auidis & inſatiabilibus hominibus,vt ſinguli ſupra decẽ aut quindecim rogationes traderent.Cæterum ea quæ capiebat, non ipſe ſolus ſolitus eſt inſu mere,nec rurſum ad congerendas opes in theſaurum reponere, verum complures & alios habebat ſecum adiutores & miniſtros,tum qui ſcitarentur, qui verſibus oracula conderẽt, qui

reſponſa ſeruarent, qui ſubſcriberent, qui obſignarent, qui interpretarentur, quorum vnicuique pro dignitate meritóque lucrum impertiebat. Ad hæc nõnullos foras & in lõginquas regiones emandarat, qui famam eius oraculi inter gentes diſſiparent, affirmantes ipſum etiam prædicere reuocaréq; fugitiuos, fures ac prædones indicare, theſauros effodiendos oſtẽdere, morbo laborãtibus mederi, quoſdam etiam vita defunctos in vitam reuocare. Cõcurrebatur igitur vndiquaque, magnóque tumultu cõcitati adproperabant, ſacrificabatur, dicabantur munera, eáque duplicata, prophetæ diſcipulóq; dei. Iam enim & tale quoddã oraculũ exierat,

Muneribus decorare meum vatem atque miniſtrum
Præcipio: nec opũ mihi cura, at maxima vatis.

Verũ vbi iã plerique, quibus mẽtis pluſculum inerat, nõ ſecus atque ex alta ebrietate reſipiſcẽtes, conſpiraſſent in illũ, præſertim ex his, qui ſtudebãt Epicuro: iámque paulatim in oppidis deprehẽderetur vniuerſa præſtigiatura, fictúſque fabulæ apparatus: horrendũ quiddã in eos edidit, dicẽs impiis & Chriſtianis impleri Pontum, qui non vererẽtur in ſeſe turpiſſime maledicere: eos iuſſit lapidibus pellerent, ſi modo vellent propitiũ habere deum. Porrò ſuper Epicuro huiuſmodi quoddam oraculũ prodidit: Sciſcitanti cuipiam, quid ageret apud inferos

Epicurus: Plũbeis, inquit, cõpedibus vinctus in cœno deſidet. Et adhuc miraris, ſi magnopere creuit eius celebritas oraculi, cũ videas interrogationes adeuntium, quàm ſint prudentes, quámque eruditæ? Modis autem omnibus bellum erat illi cum Epicuro ſæuum & irreconciliabile, ídque iure optimo. Nam cum quo tandem iuſtius bellũ gerat homo præſtigiator, & monſtris ac portentis amicus, veris inimiciſſimus, quàm cum Epicuro, viro videlicet qui rerum naturá perſpectam haberet, quíq; vnus quid in his eſſet, verum videret? Nam Platoni, Chryſippo, aut Pythagoræ erat amicus, atque alta cum illis pax intercedebat. At intractabilis ille Epicurus (ſic enim appellat eum) erat illi plurimũ inuiſus, atque id merito: quippe qui hæc omnia ridicula ac ludicra duceret. Quam ob cauſam inter vrbes Ponticas Amaſtrim in primis habebat exoſam, eo quòd acceperat eos, qui cum Lepido erant, alíos item horum conſimiles quamplurimos ea in ciuitate verſari. Neque vnquam Amaſtrino cuiquam oraculum reddidit. Quin vbi conaretur etiam fratri proconſulis reſpondere, deridicule profecto diſceſſit, cum nec ipſe quemadmodum idoneum oraculum fingeret, inueniret, nec haberet qui ſibi in tēpore poſſet componere. Ná cum ille de ſtomachi dolore conquirenti vellet præſcribere, vti ſuillum pedem cum malua

præparatum ederet, hunc in modum ait,
Maluaca porcorum ſacra cunimato Sipydno.
Crebrius autē (vti iam diximus) draconē oſtendebat iis qui vellent, haud totū tamen, ſed caudam potiſſimum, ac reliquū corpus oculis exponens: caput verò ne videri poſſet, abditū in ſinu ſeruabat. Verum quo magis etiam redderet attonitam multitudinem, pollicitus eſt ſeſe exhibiturum ipſum deū loquentē, citráque interpretem edētem oracula. Deinde nō magno negotio, gruum arteriis contextis, ac per lineū illud draconis caput, quod erat arte adſimulatū, inſertis, alio quopiam per has foris inſonāte, reſponſitabat ad ea quæ proponebantur, voce nimirum per linteaceum illum AEſculapiū ad aures promanāte. Huiuſmodi reſponſa *αὐτόφωνα* dicebantur, id eſt ipſius voce reddita: neque quibuſlibet, neque paſſim dabātur, verum ſplendidis modo atque opulentis, & qui grandia largirentur. Itaq; quod Seueriano redditum eſt ſuper expeditione in Armeniam ſuſcipienda, ex Autophonis erat. Adhortās enim illum ad incurſum eius regionis, ſic ait,
Parthis Armeniíſque citato Marte ſubactis,
Romā vrbē repetes, & claras Tybridis vndas,
Vertice ſerta gerens radiis diſtincta ſerenis.
Deinde poſteaquā vecors ille Gallus perſuaſus, incurſionē feciſſet, eueniſſétq; vt vnà cū exercitu cæderetur ab Othryade, hoc oraculū è mo

numentis ſuſtulit, atq; aliud in eius locũ ſubſtituit huiuſmodi,

Agmen in Armenios ne duc: neque enim expedit iſthuc:
Ne tibi fœmineis vir amictus veſtibus, arcu
Exitium immittat, vitáque ac lumine priuet.

Siquidem & hoc interim callidiſſime fuerat cõmentus, vt poſterioribus ſubſtitutitiíſq; reſpõſis, ea quæ perperá maléq; eueniſſent, ſarciret ac mederetur. Sæpius enim ægrotis prius quàm morerẽtur, prædixerat fore vt reualeſcerẽt: quibus morientibus, alterũ oraculum ilico paratum erat, quod ſuperiori diuerſa caneret,

Poſthac deſine opem morbo petere exitiali:
Mors etenim manifeſta, nec euitare licebit.

Porrò cũ nõ ignoraret, qui in Claro ac Didymis, Mallóque reſponſa ferebãt, ipſos quoque huiuſmodi quadá arte diuinandi celebres haberi, eos ſibi reddebat amicos, pleroſque conſultorum ad illos remittens, his verbis,

Nunc Clarõ ito, mei vocem patris auditurus.

Et rurſus,

Branchydica accedas adyta, atq; oracula quæras.

Et iterum,

Mallon abi, Amphilochi quærẽs oracula vatis.

Et hacten⁹ quidẽ de iis, quæ intra patriæ fines vſque ad Ioniã, Ciliciã, Paphlagoniam, Galatiámque deſignauit. Vt vero & in Italiã oraculi fama permanauit, ínq; ipſam Romanorum

vrbem: iam nemo omnium erat, qui nō alius aliũ anteuertere ſtuderet, dũ hi quidē eò proficiſcuntur ipſi: illi vero mittunt, potiſſimum hi, qui potētia atque authoritate plurimum in republica pollebant: quibus princeps quaſíque ſignifer extitit Rutilianus, vir aliàs quidē honeſtus ac probus, tum compluribus in prœliis Romanorum ſpectatæ virtutis: ſed qui in his, quæ ad deos pertinēt, parũ ſanè ſaperet, vt cui prodigioſa quædá de illis eſſent perſuaſa, adeò vt ſicubi lapidē vel inunctum, vel coronatum cōſpexiſſet, cōtinuò procideret atq; adoraret, ac diutius aduolut⁹ vota faceret, bonáq; ac læta ab illo poſtularet. Hic igitur ſimulatque de oraculo inaudiſſet, parum aberat quin omiſſo quē tenebat exercitu, in Aboni murũ auolarit: alios autē poſt alios eò legabát. Porrò qui mittebãtur, ſeruuli nimirum idiotæ quidam facile decepti, domum redibát, referētes partim quæ viderát, partim tanquá vidiſſent, audiſſéntque: permulta inſuper accumulátes illis, quò domino fierent cōmendatiores. Inflammarũt itaq; ſenem infœlicem, & in vehemētem inſaniam impulerunt. At ille paſſim ad omnes amicos accedens, quos habebat, cum plurimos, tum potentiſſimos enarrabat, partim ea, quæ ab iis quos miſerat, accepiſſet, partim quæ ex ſeſe effinxerat. Et ad eũ modũ iſte compleuit vrbē, concitauítque quamplurimis item aulicis ex-

pauefactis atque attonitis. Qui protinus & ipſi cupiditate flagrare cœperunt, vt aliquid ſuis de rebus audirent. Porrò Alexander aduenientes comiter excipiebat, ac xeniis, aliiſque magnificis donatos muneribus ad eum remittebat: hoc agens, vti non ſolum renuntiarent oracula, verumetiam dei laudes canerent, ac portentoſa quædã de oraculo déque ipſo mentirentur. Excogitarat autem ter ſceleſtus ille quiddam neutiquam inſcitum, & ingenioſius, quàm vt in vulgarem cõpetat latronẽ. Etenim reſignatis libellis ac perlectis, ſiquid offendiſſet in iis quæ proponebãtur, ita ſcriptum, vt cum periculo ac diſcrimine eius qui ſcripſiſſet, ſi proferretur cõiunctum videretur, apud ſe detinebat: neq; remittebat, quo videlicet obnoxios ac propemodum ſeruos ob metum ſibi redderet eos qui miſerãt, quum in mentẽ illis veniret, cuiuſmodi de rebus cõſuluiſſent. Intelligebat autẽ eſſe cõſentaneũ, vt qui opibus ac potentia præcellerẽt, eiuſmodi rogationes eſſent propoſituri. Ab his munera quãplurima ferebat: quippe qui non ignorarẽt ſeſe intra caſſes eius teneri. Libet autẽ aliquot ex his reſponſis cõmemorare, quæ Rutiliano reddidit. Huic ſciſcitanti de filio, ex vxore priore ſuſcepto, qui iam per ætatẽ maturus eſſet vt diſciplinis erudiretur, quem inſtituendo in literis illi præceptorem deberet adhibere, ita reſpondit,

Pythagorã, egregiéque canentẽ prælia vatem. Deinde paucis pòſt diebus, extincto puero, ipſe quidẽ hærebat: nec habebat quod incuſantibus reſpõderet, oraculo videlicet ita re præſenti cõfutato. At Rutilianus optimus vltrò occupans, defendebat oraculũ, affirmãs hoc ipſum portẽdiſſe deũ, qui iuſſiſſet neminẽ quidem è viuis adoleſcentulo deligi præceptorẽ, ſed Pythagorã potius, atq; Homerũ iam olim defunctos, quibuſcũ credibile eſſet eum iam verſari. Quid igitur Alexãdro vitio vertere conuenit, ſi iſtiuſmodi homunculos dignos habuit, quibus fucũ faceret? Rurſum eidẽ percontãti, cuius tandem animam eſſet ſortitus, ait,

Principio fueras Pelides, deinde Menander,
Deinde is ꝗ nũc es: pòſt fax Phœbæa futurꝰ,
Octoginta æuũ ac centum produxeris annos.

At hic ſeptuagenarius interiit, in inſaniã verſus, haud expectato dei promiſſo. quanquam hoc quoq; oraculũ ex Autophonis erat. Eidẽ item de vxore ducenda percõtanti, aliquando incunctanter ac palàm reſpondit,

Ducito Alexandro natam, Lunáque puellam.

Siquidẽ iam olim rumorẽ diſſiparat filiã quã habebat è Luna ſibi ſuſceptam fuiſſe. Lunã enim ipſius amore captã fuiſſe, quũ dormientẽ aliquando conſpexiſſet: nã id illi familiare eſt, formoſos ſomno ſopitos adamare. Porrò Rutilianus vir prudẽtiſſimus, nihil cũctatus, pro-

tin⁹ accerſit virginē,nuptias cōficit,ſpōſus iam ſexagenarius,cōcumbitq;,ſocrū ſuá Luná ſolidis Hecatombis placás,iámq; ſibi vnus è cælitum numero videbatur. At hic vbi ſemel in Italia rē eſſet aggreſſus, maiora in dies ad hæc excogitabat, & in omnes Romanæ ditionis partes,qui perferrēt oracula,dimittebat,prædicens ciuitatibus cauendá eſſe peſtilentiā,incēdia,terræ motus,ſe certa remedia traditurū, ne quid horū accideret,pollicebatur. Iámque quū peſtilētia increbuiſſet,vnū quoddá tale oraculum, Autophonō & hoc,quoquò verſum gētium prodiderat, vnico carmine cōprehēſum,

Intonſus nubem peſtis depellit Apollo.

Atq; hūc verſiculū videre erat paſſim pro foribus deſcriptū,tanquā aduerſus peſtilentiá remedio futurū. Verū ea res plurimis diuerſam in partē euenit,propterea quòd fortuna quadā ſic accidit,vt eæ dom⁹, quibus hic verſus eſſet inſcriptus,potiſſimum deſolarētur. Neq; vero me putes illud dicere carmē in cauſa fuiſſe vt interierint,verum caſu quodá ad hūc modum accidit. Et haud ſcio, an pleriq; freti carmine, negligētius ac ſecuri⁹ vixerint,nihil aduerſum peſtē præter oraculū adhibentes: perinde quaſi ſyllabas pro ſeſe pugnātes haberēt, & intōſum Apollinē telis peſtē propellentē. Exploratores item ex ſuà cōiuratione quāplurimos Romæ conſtituerat, qui ſibi qua quiſque mente eſſet,

indicarẽt,ac prius q̃ oraculũ adiiſſent, illi ſigni
ficarẽt quidnã eſſent percõtaturi, quidque po-
tiſſimum cupere viderẽtur,vt etiã prius q̃ adue
niſſent ii qui mittebãtur,ille iã ad reſpõdendũ
inſtructus ac paratus eſſet. Atq; hæc quidẽ &
id genus alia machinamenta,aduerſus Italicas
vrbes præſtruxerat.Nam præter hæc & initia-
tiones quaſdã inſtituerat, tædarum per manus
tradẽdarum geſtationes, & ſacrorum ceremo-
nias, quæ quidẽ tribus ex ordine diebus cõti-
nenter peragerẽtur.Ac primo quidẽ die Athe-
nienſium ritu, denuntiatio fiebat huiuſmodi,
Siquis impius,aut Chriſtianus, aut Epicureus
myſteriorum explorator acceſſit,diſcedat. Cæ
terum qui deo credũt & parent, ſacris fœlici-
ter initiẽtur. Sub hæc protinus exigebãtur,il-
lo præeũte, dicentéq;, Foras pellãtur Chriſtia-
ni. Tum multitudo acclamabat vniuerſa, Fo-
ras pellãtur Epicurei. Dehinc Latonæ puerpe-
rium agebatur,& Apollinis natiuitas: tum Co
ronidis nuptiæ: demum naſcebatur AEſcula-
pius. Altero die Glycon in lucẽ emergẽs,deíq;
exortꝰ. Porrò tertio die Podalirii cum Alexã-
dri matre cõiugium agebatur. Dadis autem is
appellabatur,ídque ex re,propterea quòd faces
quædã incẽderẽtur. Poſtremo loco, Lunæ at-
que Alexandri mores,ac naſcẽs Rutiliani con
iunx.At vero facẽ geſtabat, myſteriáque age-
bat Endymion Alexander,quum hic dormiẽs

ſcilicet, in medio iaceret: deſcenderet autem in eum è tecti faſtigio, tãquam è cælo, Lunæ vicem agens, Rutilia quædam formoſiſſima cuiuſdam è Cæſareæ domus præfectis vxor, quæ nimirum vt amabat Alexandrum, ita viciſſim ab illo amabatur. Ac ſub oculis perditiſſimi illius mariti tum cõplexus agebantur, tum oſcula, ídque in propatulo. Quod niſi complures fuiſſent tædæ, forſan nonnihil & eorum quæ fieri ſolent infra ſinum, patratum fuiſſet. Paulò pòſt rurſum introibat ornatu ſacerdotali, multo cum ſilentio. Deinde ipſe primus clara voce ſonabat, Io Glycõ. Aſſonabãt autẽ bene canori ſcilicet homines, nempe præcones aliquot Paphlagones, Carbatinis calceati, plurimum alii nidorem ructantes, Io Alexander. Porrò ſubinde inter geſtandas tædas, atque inter myſticas ſaltationes, femur illius de induſtria renudatum, aureum apparebat: pelle, ſicuti coniicio, inaurata circundata, atque hac ad tædarum fulgorem relucente. Itaque quum duobus quibuſdã ex eorum numero, qui deſipienter ſapientes ſunt, ſuper hac re verteretur altercatio, vtrum Pythagoræ animum poſſideret, videlicet ob femur aureũ, an alium Pythagorico illi conſimilem, atque eam controuerſiam ad ipſum Alexandrũ retuliſſent: rex Glycon oraculo litem diſſoluit,

Pythagoræ mẽs moritúrq;, oritúrq; viciſſim:

Vatis at eſt animus diuina è mente profectus.
Hunc pater auxilio miſit iuſtíſque piiſque.

Et rurſum,

Tecta Iouis repetet, Iouiali fulmine tactus.

Porrò quum cunctis aliis denũtiaret, vt à puerili concubitu temperarent, ceu re nefaria, vir ille egregius tale quiddã ipſe machinatus eſt. Ponticis ac Paphlagonicis vrbibus imperabat, vt tertio quoque anno mitterent, qui deo dicarẽtur, eiúſque laudes apud ſe canerẽt. verũ mitti oportere ſpectatos ac ſelectos: nẽpe nobiliſſimos & ætate florẽtiſſimos, formáque eximios. Quibus incluſis perindę vt emptitiis ad libidinẽ abutebatur, modis omnib' in eos debacchari ſolitus. Præterea legẽ quoq; cõdiderat, nequis maior annis octodecim ſeſe admoto ore cõplecteretur, néve cum baſio ſalutaret, ſed reliquis manũ duntaxat oſculandã porrigẽs, ſolis ætate formáq; floridis oſculũ dabat, atq; his quidẽ inde cognomẽ inditum, vt intra oſculũ conſtituti dicerẽtur. Atq; in hunc modũ vecordibus ac ſtupidis mortalibus illudẽs, perpetuo deinceps ſuas nequitias exercebat, paſſim conſtuprans vxores, paſſim liberis abutens. Quin magnũ quiddã, cunctíſq; optandũ videbatur, ſi cuius vxorẽ vel aſpexiſſet modo. Porrò ſiquã etiã oſculo dignat' fuiſſet, nemo non ita putabat, quicquid eſſet bonarũ fœlicitatũ, id omne ſemel in eam domũ influxurum

eſſe. Erát inſuper, atque eæ nō paucæ, quæ ſeſe etiá peperiſſe ex illo iactarēt: quod ita eſſe mariti ſuo teſtimonio cōfirmabát. Lubet etiā dialogum tibi referre Glyconis & ſacerdotis, viri cuiuſdā Tyanei, cuius ſapientiā ex his quæ ſciſcitatus eſt, coniicias licebit. Hunc equidē legi pridem aureis deſcriptū literis, Tii, in ipſis ſacerdotis ædibus. Dic, inquit, mihi rex Glycō, quiſnam es? Sum ille, inquit, minor AEſculapius. Num alius ab illo priore? quid ais? Haud fas eſt vt iſthuc audias. Sed quot annos apud nos permanſurus, atq; oracula redditurus? Ad milleſimūtertium. Deinde quò demigraturus? Ad Bactra, atque in eas regiones. Siquidē oportet & barbaros meos victu, meáque præſentia frui. At reliquæ ſortes, puta quæ in Dindymis, Claro, Delphíſque redduntur: vtrum ab authore proficiſcuntur Apolline, an vana ſunt quæ illic eduntur oracula? Ne iſthuc quidem ſcire quæſieris, nefas enim. Cæterum ego quis tandem poſt hanc vitā futurus ſum? Camelus, deinde equus, poſt hæc vir ſapiēs, ac vates nō inferior Alexandro. Atque hæc Glyconis cum ſacerdote confabulatio. Poſtremo & oraculum carmine comprehenſum edidit, quū non ignoraret illum amicum eſſe Lepido:

Ne pare Lepido: nāq; huic fatū inſtat acerbū.

Mirum etenim in modū metuebat Epicurū, ſicuti ſuperius dictū eſt: nimirū vt artificē ac ſa-

pientē, ſuis artibus atque impoſturis hoſtē atq; infenſum. Itaque ex Epicureis quēpiā auſum ſe multis præſentibus coarguere, propemodū in vitæ diſcrimē adduxerat. Siquidem adiēs il le, clara voce dicebat, Tu nimirū Alexāder Pa phlagoni cuidā perſuaſiſti, vt ſeruos ſuos apud Galatiæ præfectū capitis accerſeret, hoc nomine, quaſi filiū ipſius, qui tum Alexādriæ erudiebatur, occidiſſent. Atqui viuit adoleſcens, incolumíſque reuerſus eſt, famulis iā ſupplicio affectis, qui tua opera beſtiis traditi perierūt. Porrò huiuſmodi quiddam acciderat: Cum adoleſcentulus amne aduerſo in AEgyptū nauigaſſet, ad inūdationem vſque ſubducto nauigio, perſuaſus eſt vti pariter in Indiam nauigaret. Itaque dum diutius abeſſet, infœlices illi eius miniſtri rati videlicet vel in Nilo nauigantem interiſſe puerum, vel à latronibus (nam id temporis permulti graſſabantur) eſſe peremptū, reuerſi ſunt domum, renuntiantes quemadmodum è medio ſublatus eſſet. Deinde proditum oraculum, damnati ſerui. Sub hæc adeſt adoleſcētulus, peregrinationē ſuam enarrans. Atque hæc quidē ille. At Alexāder indignatione percitus, quòd coargueretur, neque ferens opprobratā ſibi veritatē, iuſſit vt qui adeſſent, lapidibus illum impeterēt: alioqui & ipſos impios futuros, atque Epicureos appellandos. Dumque illi iam lapidare cœpiſſent, Demoſtratus qui-

dam, qui diuerſabatur in Pōto, primus hominem ſui corporis obtegēs obiectu, morti ſubduxit: alioqui lapidibus obruendum, ídque iure optimo. Quid enim oportebat vnum inter tam multos inſanientes, ſanum eſſe, atque à Paphlagonū ſtultitia malum ſibi accerſere? Et illi quidē hæc euenerunt. Cæterū aduocatis iuxta oraculorum ordinem iis qui propoſuerant, (nā id fiebat pridie quàm reſpōſa redderet) præcone rogante an vaticinari vellet, ſi cuipiam illorum ex adyto reſpōdiſſet, in malá rem, huiuſmodi hominē neque tecto quiſquam excipiebat, neq; igni, aquáve impertiebat: verum erat illi ſolum aliud aliò vertendum, tanquā impio, deorúmque cōtemptori, atque Epicureo: quod quidem probrū omniū erat grauiſſimū. Quapropter vnum etiam Alexander quiddam deſignauit deridiculū. Nactus peculiares Epicuri ſententias, librum (vti ſcis) longe pulcherrimū, ſummatim Epicureæ diſciplinæ decreta complectentem, medium in forum deportauit, ac lignis ficulnis exuſſit, tanquam authorem ipſum exureret ſcilicet, ac cinerem abiecit in mare, oraculo inſuper eam in rem edito,

Edîco decreta ſenis comburere cæci.

Haud perpendit ſceleſtus ille, quātum adferret is liber commoditatum iis, qui in eo legendo verſarentur, quantámque illis quietē, trāquillitatem, libertatémque pareret, propterea quòd

à pauoribus, ſpectris, ac prodigiis liberaret: tũ ſpes inanes, atque immodicas adimeret cupiditates, mentem ſanam ac veritatem insereret, planéque luſtraret animum, nõ tæda quidem, aut ſquilla, aut aliis id genus nugamẽtis: imò recta ratione, vero, ac libertate. Accipe iam facinus quoddã hominis ſceleratiſſimi, vnum inter omnia multo impudentiſſimum. Quũ iam nõ mediocrẽ in regiam aditũ ſibi patefeciſſet, ínque aulam Cæſareã: præſertim Rutiliano rem adiuuãte, atque approbante: quũ bellum quod in Germania gerebatur maxime flagraret diuo Marco cum Marcomannis & Quadis cõſcrẽte, oraculũ diuulgauit, quo iubebat, vti duos leones viuos in Danubium immitterẽt, variis cum odoribus, ac ſacris quibuſdam magnificis. ſed præſtat ipſum oraculum referre,

Gurgitibus fluuii turgentis ab imbribus Iſtri,
Immiſiſſe duos Cybeles edîco miniſtros,
Monte feras alitas: tũ quãtum alit Indicus aer
Florum atque herbarum bene olentum, móxque futura eſt
Et victoria, pax & amabilis, & decus ingens.

Ea quũ eſſent facta, quemadmodũ ille præſcripſerat: leones quidem ſimulatq; in hoſtium regionem enataſſent, Barbari canes quoſpiã, aut lupos eſſe rati, fuſtibus arcebãt. At noſtrorum protinus maxima ſtrages eſt cõſequuta, viginti fermè milibus ſimul extinctis. His conſimi-

lia ſunt ea, quæ in Aquileia cõtigerunt, quũ parum abfuerat, vt vrbs ea caperetur. At is ad id quod euenerat, Delphicã illam reſponſionem, Crœſóque redditũ oraculũ, frigide ſanè detorſit: dicẽs deũ quidem prædixiſſe victoriã, haud tamen explicuiſſe, vtrum Romanorũ eſſet futura, an hoſtiũ. Tandem quum plurimi iam eã in vrbem cõfluerẽt, premeretúrque Abonotichitarum ciuitas multitudine eorũ, qui ad oraculũ ventitabãt, neque ſufficeret ſuppeditãdis iis quæ ad victum erant neceſſaria, cõminiſcitur oraculorũ genus quoddã id, quod nocturnum appellabatur. Siquidem libellis indormire ſolet, vt aiebat ipſe: deinde tãquã in ſomnio diuinitus edoctus reſpondebat: nihil certi tamen, ſed ambigue plerunque ac confuſim: maxime ſiquos libellos conſpexiſſet, accuratius atque obſeruantius obſignatos. Ad hũc enim modum citra vllum reſignãdi periculũ, quicquid temere in mentẽ veniſſet, ſubſcribebat: ratus & hoc ipſum oraculis conuenire. Erant autem ad id nonnulli conſtituti interpretes, qui mercedem non exiguam colligebãt ab iis, qui eiuſmodi capiebant oracula, vt enarrarent ea, explicaréntque: atque hoc illorum munus conductitium erat. Nam interpretum quiſque talentum Atticum pendebat Alexandro. Nonnunquam, qũum neque conſuleret quiſquam, neque miſſus eſſet aliquis: imò quum ne eſſet

quidem huiuſmodi quippiam: tamen oraculũ edebat, vti ſtultos mortales redderet attonitos.

Quod genus illud erat,

Huc age quære tuã qui tectus in ædibus, ac te
Clam prorſum, vxorẽ vultúq; oculíſq; decorã
Stuprat adulterio, ſeruorũ ex agmine primus
Ipſe cui ſolus ſuaſiſti hæc omnia demens.
Eius enim florem libaſti, hoc dedecus ille
Nũc tibi cõpenſans, cũ coniuge dormit herili.
Quin iidem tibi iampridem letale venenum
(Vt neq; quæ faciant poſſis audire, nec vnquã
Cernere luminibus) tecte furtímque pararunt.
Inueniéſque tuo ſub lecto pharmaca, iuxta
Parietem, ſub ceruicali condita: porrò
Iſtis conſcia criminibus tua ſerua Calypſo eſt.

Quis Democritus principio nõ commoueretur, vbi nominatim & authores, & loca palàm audiſſet deſignari? Verum ilico deſpuiſſet ſimulatque cognouiſſet, quo hæc artificio gererentur. Inſuper & Barbaris non raro reſpondit, ſiquis patria lingua ſciſcitaretur, puta Syriace aut Gallice, quoties difficile erat inuenire conterraneos eorum, qui rogationem propoſuiſſent: proinde receptis libellis, multum intercedere ſolet interualli, prius quàm oraculũ redderet, quo videlicet interim per otiũ poſſet & ſoluere tuto libellos, & nãciſci, qui cuncta poſſent interpretari. Quod genus erat & illud Scythæ cuiuſdam redditum oraculum:

Morphi ebargulis in vmbra chnenchicrāc, relinquet lucem.

Aliâs rurſum, quum nec adeſſet item quiſpiã, neque tale quicquam omnino contigiſſet, citra carmen eloquutus eſt, Redito vnde veniſti. ſiquidem is qui te miſit hodie, periit, interemptus à Diocle vicino, accedētibus latronibus, Mango, Celere, ac Bubalo, qui nunc etiam cõprehenſi tenentur in vinculis. Cæterum pauca nunc accipe ex his quæ mihiipſi reſpõdit. Sciſcitato an caluus eſſet Alexander, quum libellos palàm atque accurate obſignaſſem, reſponſum nocturnũ ſubſcribitur: Sabar Dalachi Malach Attis alter erat. Rurſum quum diuerſis libellis eandem rogationem propoſuiſſem, puta cuiatis eſſet vates Homerus, ídque alio atque alio nomine: alteri ſubſcripſit, videlicet decept⁹ à puero, qui rogatus qua gratia venit, Vt remediũ, inquit, peterē aduerſus laterum dolorem,

Cytmide te iubeo, ac Latonæ rore perungi.

Alteri verò vbi ſciſcitanti ei dictum eſſet, vtrũ mihi ſatius eſſet in Italiam nauigio, an pedeſtri itinere proficiſci, reſpondit: nihil quidem quod ad Homerum attineret,

Carpe viam pedibus, rate ne ſulcaueris vndas.

Multa id genus aduerſus illum ſum machinatus, quorum de numero fuit & illud, vnica rogatione propoſita libello pro more inſcripto talis cuiuſdam rogationes octo, nomē aliquod

emẽtitus, miſſis drachmis item octo: præterea quod fieri ſolitum eſſet adiũgẽs. At ille perſuaſus, partim miſſa mercede, partim inſcriptione libelli, ad vnicam rogationẽ: ea erat huiuſmodi, quando deprehendẽdus eſſet impoſtor Alexander, octo miſit oracula: ſed quæ neque cælum (quod aiunt) neque terram attingerent, verum abſurda & intellectu difficilia omnia. Quod ille vbi in poſterũ perſenſiſſet, præterea quòd Rutilianũ à matrimonio conatus eſſem auertere, ſuaſiſſémq; ne prorſus in diuinatione ſpes reponeret ſuas: oderat me videlicet, ita vti par erat, ſibíque acerrimum hoſtem iudicabat. Quodam itaque tempore percontanti de me, Rutiliano ita reſpondit,

Noctiuagis gaudet ſcortis, ſpurcóque cubili.

In ſumma, iure optimo me inuiſiſſimum habebat. Proinde quũ me in oppidũ adueniſſe ſenſiſſet, méque Lucianũ eſſe illũ cognouiſſet (adduxerá autẽ milites duos, alterũ lancea, alterũ cõto armatũ, quos quidẽ à Cappadociæ præſide mihi tũ amico acceperam, quò me ad mare vſque deducerẽt) accerſit ilico ſanè quàm comiter multáque cũ humanitate. Ego quũ adueniſſem, complures apud illum reperio: porrò bona quadã fortuna & milites vnà mecũ adduxeram. Tum ille manũ mihi porrigit oſculandam, quẽadmodum vulgo facere conſueuerat. Ego admotus, perinde atque oſculũ daturus,

acri morſu corripio, ita vt parū abſuerit, quo minus illi manū mancā reddiderim. Itaq; qui præſentes erant, præfocare me accedere conati ſunt tanquā hominē ſacrilegū, quippe qui iam inde ab initio grauiter tulerāt, ꝙ Alexandrum illū, non autē prophetā cōpellaſſem. At ille oppidò quàm generoſè obnitens cōpeſcuit illos, pollicitúſq; eſt ſe facile me placidū redditurū, declaraturúmq; quantū poſſet Glycon, qui nimirū & hos qui maximè ſæuirent ferociréntque, ſibi redderet amicos. Móxq; ablegatis omnibus, mecum expoſtulauit, negās ſe clā eſſe quæ ſuaſiſſem Rutiliano. Ecquid me læſiſſet vt iſta in ſeſe facerē, quū poſſem illius opera apud illum magnas ad res promoueri? Equidē hanc hominis humanitatē cōmoditatémque libenter accipio, perpendēs nimirum, quo forem in periculo conſtitutus: paulóq; pòſt prodibā, iam illi factus amicus. Ea res profecto iis qui videbant, vehemēter erat ſtupenda, quòd tā facile fuiſſem cōmutatus. Poſthæc quū iam nauigare ſtatuiſſem, miſſis xeniis ac muneribus permultis (eram autē forte ſolus cū Xenophonte, patre cū reliquis meis in Amaſtrim præmiſſo) pollicetur & nauim præbiturum ſeſe, & remiges qui nos aueherēt. Etenim arbitrabar hæc animo ſimplici, atq; officioſe fieri: verùm vbi iam in medio eſſemus mari, viderémq; gubernatorē lachrymantem, & neſcio quid reliquis

nautis contradicentē, nō optimæ de euētu ſpes me ceperūt. Erat autē illis ab Alexādro mādatum, vt tollētes nos in mare præcipites darēt. Quod ſi cōtigiſſet, facile quod mecū gerebat bellū, illi debellatū fuiſſet: ſed is qui lachrymabatur, effecit nequid in nos grauius patrarent. Ac mihi quidē ita loquutus eſt: Annos natus, vti vides, ſexaginta, quū antehac pie atq; inculpate vixerim, haudquaquā velim in hac tā grādi ætate, præſertim cū vxorē & liberos habeā, homicidio manus impiare. indicās videlicet, cuius rei gratia nos ſuſcepiſſet, quæq; ſibi mādaſſet Alexander. Expoſitis autē nobis in AEgialos, quorū etiā egregius meminit Homer⁹, retro legit curſum: ibi forte nact⁹ præternauigantes legatos quoſdā Boſporanos Eupatoris regis nomine in Bithyniā proficiſcētes, deportandi vectigalis gratia quod in ſingulos pēdebatur annos: cū expoſuiſſem illis, quod me periculū circūuallaret: atq; illi ſe mihi cōmodos faciléſq; præberēt, receptus in nauigiū, incolumis in Amaſtrim perueni, tantillū abfuerat vt perierim. Ex hoc nimirum tempore & ipſe aduerſus illum arma capiebā, omnémque (quod aiunt) mouebā funē, quo hominem vlciſcerer, quem iam tum ante mihi ſtructas inſidias oderā, próq; ſummo ducebā hoſte, propter morū impietatē. Iámque ad accuſationē intenderā animum, non paucis mecum facientibus, ma-

ximéque qui erant ex Timocratis Heracleotæ ſchola philoſophi. Verũ qui tum Bithyniæ Pontóq; præſidebat, nos cohibuit, pene ſupplicans & obſecrans vti deſiſteremus. etenim ob neceſſitudinẽ quæ ſibi cum Rutiliano interce deret, nequaquam poſſe ſupplicio afficere, nec ſi manifeſto in crimine deprehendiſſet. Atque ita quidem ab iracundia deſtiti, méque repreſſi: non in tempore rem aggreſſurus, cum iudicem haberem ad eum modum affectum. Sed quid? an non & hoc inter alia facinus audax Alexãdri, à principe Romano poſtulare vt Aboni murus, commutato vocabulo, Ionopolis appellaretur? útq; nomiſma nouũ ſignaret, altera quidem parte Glyconis obtinens imaginem, altera vero Alexandri, qui inſignia aui AEſculapii, ac falcem illam Perſei, vnde maternum ducebat genus, teneret? Porrò cum eſſet de ſeſe vaticinatus, oraculo prodito, fatis decretum eſſe vt annos viueret centum & quinquaginta, dehinc fulmine ictum, interitu maxime miſerando periturum: nondum ſeptuaginta natus annos interiit, videlicet (vti conueniebat Podalirii filio) pede ad inguen vſque putrefacto, & vermibus ſcatens. Quo tempore ſimul & illud deprehenſum eſt, quòd caluus eſſet: quum medicis caput humectandum præberet ad mitigandũ cruciatũ, id quod haudquaquam facere potuiſſent, niſi detracto

galericulo. Hunc habuit exitum Alexādri tragœdia, atque hæc fuit totius fabulæ cataſtrophe, vt res videri poſſit prouidentia quadā eſſe geſta, quum caſu nimirum ad hunc modum euenerit. Reſtabat illud, vt & epitaphium vita acta dignū ei cōſtitueretur, neq; nō certamina quædam agerentur ab iis, qui in vaticiniū con iurauerāt, videlicet impoſtoribus inſignibus ac præcipuis ad Rutilianum arbitrum ſeſe conferentibus, vt is pronūtiaret, quem ex ipſis oporteret in oraculi ſucceſſionem capeſſendam eligi, atque ſacerdotali propheticáque corona redimiri. Erat autē in hoc numero ſimul & Pætus, qui artis profeſſione medicus tum ciuis quum eſſet, iſta faciebat: neque medico, neque homine cano decora. At Rutilianus certaminis arbiter incoronatos eos remittebat, ipſi ſibi diuinandi authoritatē ſeruans, poſteaquam inde iam demigrauerat. Hæc amice ex pluribus pauca, quò deguſtamētum hominis præberem, ſcribēda putaui, cum vti tibi gratificarer, homini familiari atque amico: quémque ego vnum omnium maxime ſuſpicio: ídque pluribus nominibus, vel propter ſapientiā ſingularē, vel ob amorē veri, vel ob morū māſuetudinē ac moderationē, vel ob vitæ tranquillitatē, poſtremo comitatē atq; humanitatē erga hos quibuſcū viuis. Tū vero (quod quidem tibi fuerit etiā iucūdius) vt Epicurum vlciſcerer

virum vere ſacrum ingenióque diuino, quíq; ſolus quæ vere ſunt honeſta & nouerit, & tradiderit: quíque ſolus extiterit, qui liberos reddere ſolitus ſit eos, qui ſecum haberent cõſuetudinem. Denique arbitror fore, vt iis qui in hanc lectionem inciderint, liber hic nonnihil vtilitatis afferre videatur, dum quædam redarguit, quædam in opinionibus horũ, qui & recte ſentiunt, confirmat ac ſtabilit.

INDEX EORVM QVAE IN ſuis ſcholiis Nicolaus Buſcoducenſis interpretatur.

A
Achilles 13
Aconitum 56
AEacus 51
AEgyptus 51
AEquales 20
AEtna 46
Alioqui 13
Ambroſia 39
Amiculum 51
Antiopa 40
Anubis 51
Apollo 33
Argos 40
Aſtu 6
At 8
Attis 43
Aurigor 42
B
Babylon 51
Bactra 51
Bœotia 15
Briareus 36
C
Calliſthenes 52
Caluaria 13
Candor perpe-tuus 47
Car, Caria 26
Caſtor 39
Charon 17
Chaldæa 21
Chio 23
Chios 29
Chiron 54
Chœnix 21
Cirrha 21
Clitus 52
Clymene 42
Codrus 30
Cœnaculum 39
Cœnatio 39
Compẽdiarius 9
Concio 39
Conſultus 6

Conſobrini 20
Contrà 36
Corinthus 20
Corybantes 43
Cupido 32.54
D
Danae 40
Danaus 21
Deintegro 54
Deligere 13
Demereor 30
Demigrare 37.54
Deſigno 42
Diana 34
Dicteria 18
Dii maiores 51
Doris 46
E
Echo 47
Egens 54
Elleborum 11
Endymion 42
Erro, erras 50
F
Fanum 14
Faſtidium 54
Formido 56
Fucate 56
G
Galatea 47
Ganymedes 39
Genus 56
H
Hammos 50
Hamus, Hamiotæ 6
Halicarnaſſus 26
Hecate 17
Hinnulus leonem 6
Hircum olere 46
Hiſpidus 46
Homerus 23
Hyacinthus 12
I
Iacere oculũ 46
Iapix 21
Id genus 34
Id temporis 24
Immodice 47
In mẽtẽ venit earũ rerum 26
Inſeruire 6
In ſolidum 6
Inſulto 46
Ionia 26
Iuppiter 32
L
Læda 13
Lebadia 14
Lethe 52
Liberi 56
Ludere operã 36
Lupinus 21
Luſtrum 50
Lydia 11
M
Male habere 46
Maia 38
Manes 11
Manumittere 9
Mars 36
Minerua 33
Mucus 29
Muſæ 34
N
Narciſſus 13
Natu 29
Naulum 17
Nireus 23
Num 17
O
Obiter 40
Obſeruare 40
Offa 15
Olympias 50
Omne genꝰ 34
Opprobriũ 46
Opprobrare 46
Oraculum 15
Orbis 54
Orbus 8
Oſiris 51
P
Palæſtra 39
Palpari 51
Palus 51
Paraſitus 8
Patritii 30
Perdicea 51
Perditus 30
Phaon 29
Pharetra 33
Phryx 30
Pocillator 9
Pollux 39
Polyphemus 46
Porrectim 9

Portitor 22
Potior 54
Præſtigiatura 15
Præſtigioſ9vir 51
Præſés venenū 9
Præter 6
Procax 29
Promptu 9
Pronus 11
Protenus, Protinus 38
Prurio 47
Puſus, puſa 43
Pythius 21
Q
Quinam 54
Quoties 26
R
Recens 12
Reciprocum 54
Recurrere 37.54
Rhea 42
Rimoſi 21
Rogare 6
S
Satietas 54
Scitus 6
Sententia 6
Sentina 17
Seruire 6
Sicilia 46
Sicula menſa 29
Sicyon 21
Sidon 39
Simulatque 11
Sinope 26
Somnium 13
Specula 46
Styx 55
Superciliū 33
T
Tantalus 10
Tartarus 34
Techna 6
Temere 34
Therſites 23
Tithonus, Tithonii anni 8
Traiectus 17
Trophoniū antrum 15
Trutina 21
Tueri 54
Tyro 13
V
Vector 17
Veratrū 11.& 51
Vltronei 56
Vola 11
Vtqui 17

EXCVDEBAT ROB. STEPHANVS
PARISIIS, ANN. M. D. XXXVI.
IIII. CAL. IAN.